

Analiza competențelor necesare profesorilor și facilitatorilor pentru copiii cu CES (“shadows”) pentru a coopera

Empowering pre-primary schools to integrate “shadows” for children with special educational needs

2020-1-R001-KA201 - 030227

Acest material a fost publicat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene în cadrul proiectului Erasmus + "Empowering pre-primary schools to collaborate with "shadows" for children with special educational needs" (2020-1-RO01-KA201-080227). Proiectul SHADOW este coordonat de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vrancea, în parteneriat cu Asociația Alternative Educaționale Vrancea, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Asociacion Malaguena De Educacion y Formacion Europea (Spain), Buca Ilce Milli Egitim Mudurlugu (Turkey), Huseyin Avni Atesoglu Primary School (Turkey), Istituto Comprensivo di Maniago (Italy) și Centro Studi Pluriversum (Italy).

Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației.

Analiza a fost coordonată de Silviu Daniel Brebuleț (CJRAE Vrancea), cu participarea:

- Anita Montagna, Martina Giorgi, Anna Maria Locatello (Centro Studi Pluriversum);
- Mădălina Brebuleț, Florentina Steluța Ciomaga and Liliana Jeny Mihai (CJRAE Vrancea);
- Daniela Danet Popoiu, Dănuț Emil Popoiu and Daniel Gheorghe Gherasim (AAE Vrancea);
- Maria Cristina Popa, Daniela Carmen Popa, Carmen Chișiu (Universitatea Lucian Blaga din Sibiu);
- Pedro Leiva Padilla (Asociacion Malaguena De Educacion Y Formacion Europea);
- Cristina Simonella (Istituto Comprensivo Di Maniago);
- Yasin AKAY, Barış YILMAZ (Huseyin Avni Atesoglu Primary School);
- Ayhan Kuran, Hüseyin Güneş (Buca Ilce Milli Egitim Mudurlugu).

Material tradus din limba engleză. În caz de discrepanțe între versiunile lingvistice, prevalează versiunea în limba engleză.

CUPRINS

METODOLOGIA CERCETĂRII	1
1.1. CONTEXT	1
1.2. OBIECTIVE	2
1.3. DESIGN-UL CERCETĂRII	2
1.3.1. <i>Variabile independente</i>	3
1.3.2. <i>Variabile dependente</i>	3
1.4. CHESTIONAR	3
1.5. SUBIECȚII	5
ANALIZA DATELOR ȘI REZULTATE	8
2.1. UTILITATEA PERCEPUTĂ A SHADOWS PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE	8
2.1.1. <i>Persoanele care sunt percepute ca fiind beneficiarii activității shadow</i>	8
2.1.2. <i>Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă</i>	12
2.1.3. <i>Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows</i>	15
2.2. IMPLICAREA PERCEPUTĂ CA OPTIMĂ ALE SHADOWS ÎN CLASĂ	18
2.2.1. <i>Rolul pe care îl are shadow la clasă</i>	18
2.2.2. <i>Implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor</i>	21
2.3. COMPETENȚE NECESARE PROFESORILOR CARE COLABOREAZĂ CU SHADOWS	24
2.4. COMPETENȚE NECESARE PENTRU SHADOWS CARE COLABOREAZĂ CU PROFESORII	27
2.5. ANALIZA COMPARATIVĂ A COMPETENȚELOR NECESARE PROFESORILOR ȘI SHADOWS	31
ANALIZA DATELOR ȘI REZULTATELE DIN ROMÂNIA	32
3.1. UTILITATEA PERCEPUTĂ A SHADOWS PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE DIN ROMÂNIA	32
3.1.1. <i>Principalii beneficiarii percepuți ai shadows</i>	32
3.1.2. <i>Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă</i>	34
3.1.3. <i>Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows</i>	34
3.2. IMPLICAREA PERCEPUTĂ CA OPTIMĂ A LUI SHADOW ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCAȚIONALE DIN ROMÂNIA	36
3.3. COMPETENȚE NECESARE PROFESORILOR CARE COLABOREAZĂ CU SHADOWS DIN ROMÂNIA	38
3.4. COMPETENȚE NECESARE PENTRU SHADOWS CARE COLABOREAZĂ CU PROFESORII DIN ROMÂNIA	41
3.5. ANALIZA COMPARATIVĂ A COMPETENȚELOR NECESARE PROFESORILOR ȘI SHADOWS DIN ROMÂNIA	43
3.6. SINTEZA REZULTATELOR DIN ROMÂNIA	44

ANALIZA DATELOR ȘI REZULTATELE DIN SPANIA	46
4.1. UTILITATEA PERCEPUTĂ A SHADOWS PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE DIN SPANIA	46
4.1.1. <i>Principalii beneficiarii percepuți ai shadows</i>	46
4.1.2. <i>Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă</i>	48
4.1.3. <i>Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows</i>	48
4.2. IMPLICAREA PERCEPUTĂ CA OPTIMĂ A LUI SHADOW ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCAȚIONALE DIN SPANIA.....	50
4.3. COMPETENȚE NECESARE PROFESORILOR CARE COLABOREAZĂ CU SHADOWS DIN SPANIA	53
4.4. COMPETENȚE NECESARE PENTRU SHADOWS CARE COLABOREAZĂ CU PROFESORII DIN SPANIA	55
4.5. ANALIZA COMPARATIVĂ A COMPETENȚELOR NECESARE PROFESORILOR ȘI SHADOWS DIN SPANIA	57
4.6. SINTEZA REZULTATELOR DIN SPANIA	58
ANALIZA DATELOR ȘI REZULTATELE DIN ITALIA.....	60
5.1. UTILITATEA PERCEPUTĂ A SHADOWS PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE DIN ITALIA	60
5.1.1. <i>Principalii beneficiarii percepuți ai shadows</i>	60
5.1.2. <i>Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă</i>	62
5.1.3. <i>Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows</i>	63
5.2. IMPLICAREA PERCEPUTĂ CA OPTIMĂ A LUI SHADOW ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCAȚIONALE DIN ITALIA	64
5.3. COMPETENȚE NECESARE PROFESORILOR CARE COLABOREAZĂ CU SHADOWS DIN ITALIA	66
5.4. COMPETENȚE NECESARE PENTRU SHADOWS CARE COLABOREAZĂ CU PROFESORII DIN ITALIA	69
5.5. ANALIZA COMPARATIVĂ A COMPETENȚELOR NECESARE PROFESORILOR ȘI SHADOWS DIN ITALIA.....	71
5.6. SINTEZA REZULTATELOR DIN ITALIA	72
ANALIZA DATELOR ȘI REZULTATELE DIN TURCIA	74
6.1. UTILITATEA PERCEPUTĂ A SHADOWS PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE DIN TURCIA	74
6.1.1. <i>Principalii beneficiarii percepuți ai shadows</i>	74
6.1.2. <i>Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă</i>	76
6.1.3. <i>Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows</i>	76
6.2. IMPLICAREA PERCEPUTĂ CA OPTIMĂ A LUI SHADOW ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCAȚIONALE DIN TURCIA	78
6.3. COMPETENȚE NECESARE PROFESORILOR CARE COLABOREAZĂ CU SHADOWS DIN TURCIA	81
6.4. COMPETENȚE NECESARE PENTRU SHADOWS CARE COLABOREAZĂ CU PROFESORII DIN TURCIA	83
6.5. ANALIZA COMPARATIVĂ A COMPETENȚELOR NECESARE PROFESORILOR ȘI SHADOWS DIN TURCIA	86
6.6. SINTEZA REZULTATELOR DIN TURCIA	86
DISCUȚIILE CU PRIVIRE LA REZULTATE	88
7.1. UTILITATEA PERCEPUTĂ A SHADOWS PENTRU COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE.....	88
7.2. IMPLICAREA PERCEPUTĂ CA OPTIMĂ A LUI SHADOW ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCAȚIONALE	89
7.3. COMPETENȚE NECESARE PROFESORILOR CARE COLABOREAZĂ CU SHADOWS.....	90
7.4. COMPETENȚE NECESARE PENTRU SHADOWS CARE COLABOREAZĂ CU PROFESORII	91
7.5. ANALIZA COMPARATIVĂ A COMPETENȚELOR NECESARE PROFESORILOR ȘI SHADOWS	91
CONCLUZIILE CERCETĂRII	92
CHESTIONARUL – INTEGRAREA EDUCAȚIONALĂ A COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE	95

CAPITOLUL 1

Metodologia cercetării

1.1. Context

Această cercetare a fost derulată în cadrul proiectului SHADOW, o inițiativă Erasmus + care implică experți educaționali din patru țări cu aceleași interese în ceea ce privește dezvoltarea calității educației timpurii și servicii de îngrijire prin furnizarea unui cadru de referință pentru colaborarea dintre profesorii din învățământul preșcolar și primar și „shadows” / facilitatori / profesori de sprijin, în special toți adulții care sunt implicați în activitățile educaționale ca suport pentru copiii cu nevoi educaționale speciale.

Acest proiect se focalizează în special pe situațiile în care grădinița sau școala primară nu poate furniza shadows / profesori de sprijin pentru copiii cu CES (din diferite motive, spre exemplu, personal sau fonduri insuficiente, numărul mare al copiilor cu CES etc.) și implică adulți cu competențe sau expertiză limitate ca shadows, iar profesorii trebuie să se adapteze pentru a colabora cu acești adulți, precum și dezvoltarea competențelor pedagogice și didactice de bază a acestor adulți.

Proiectul SHADOWS se focalizează pe educația preșcolară și primară având în vedere că partenerii consideră cu ardoare că intervenția timpurie furnizează efectele educaționale cele mai bune și se așteaptă ca oferirea serviciilor de sprijin copiilor cu CES înainte de anii școlarității să aibă un impact foarte mare în asigurarea accesului la o educație egală.

Principalul obiectiv al acestei cercetări a fost facilitarea înțelegerii nevoilor specifice profesorilor și shadows cu privire la colaborarea dintre ei în beneficiul copiilor cu CES. Prin urmare, partenerii și-au concentrat eforturile cercetării pentru a identifica nevoile specifice profesorilor care

colaborează cu shadows și a shadows în sine, ca primă etapă a eforturilor lor de a crea metode de formare pentru ca profesorii și shadows să-și dezvolte competențe de lucru împreună, cu scopul final de a furniza servicii educaționale de calitate pentru copiii cu CES.

1.2. Obiective

Principalul obiectiv al acestei cercetări a fost să investigheze cu precizie nevoia percepută de competențe pentru profesorii din învățământul preșcolar și primar, pe de o parte, și pentru shadows, pe de altă parte, astfel încât aceștia să lucreze eficient împreună pentru a asista copiii cu CES.

Obiectivele operaționale ale cercetării sunt:

1. *analiza utilității percepute a shadows* pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, prin investigarea percepției sociale cu privire la beneficiarii principali ai muncii shadows, numărul de shadows perceput ca fiind necesar într-o clasă și nevoia percepută de competențe de colaborare pentru shadows;
2. *analiza necesității și utilității percepute a shadows* în activități educaționale, prin investigarea principalelor sarcini pe care trebuie să le aibă un shadow conform experților educaționali;
3. *analiza competențelor necesare profesorilor pentru a colabora cu shadows* în beneficiul copiilor cu cerințe educaționale speciale;
4. *analiza competențelor necesare shadows pentru a colabora cu profesorii* în beneficiul copiilor cu cerințe educaționale speciale;
5. *analiza evaluărilor efectuate în diferite țări* (România, Italia, Spania, Turcia) cu privire la rolul și competențele profesorilor și shadows.

1.3. Design-ul cercetării

Cercetarea s-a derulat pe parcursul a două etape, combinând metodologia calitativă și cantitativă pentru a furniza informații valide:

a. **etapa calitativă** a cercetării include o analiză a literaturii de specialitate și focus-grupuri realizate în fiecare țară.

Analiza literaturii de specialitate se focalizează pe identificarea cunoștințelor existente în fiecare țară cu privire la competențele necesare profesorilor care lucrează cu shadows și pentru shadows în sine, precum și informații specifice cu privire la integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă.

Focus-grupul, câte unul în fiecare țară, a avut ca obiectiv principal să identifice cele mai relevante competențe necesare profesorilor și shadows; majoritatea respondenților au fost profesori, consilieri școlari, profesori de sprijin, formatori, alți experți educaționali, iar contribuția lor a fost valorificată prin crearea unei liste cu cele mai importante competențe ale profesorilor și ale shadows.

b. **etapa cantitativă** a cercetării s-a bazat pe un chestionar.

1.3.1. Variabile independente

Cercetarea analizează diferențele specifice în evaluare conform trei variabile independente:

- țară:** România, Italia, Spania, Turcia;
- statut educațional și expertiză:** profesori din învățământul preșcolar, profesori din învățământul primar și consilieri școlari;
- experiența în activitățile educaționale:** specialiști fără experiență (care lucrează de mai puțin de 5 ani în educație) și formatori cu experiență (cu mai mult de 5 ani de experiență relevantă).

1.3.2. Variabile dependente

Cercetarea analizează impactul țării și a statutului educațional pe baza a patru variabile dependente, și anume:

- utilitatea percepută a shadows** pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, operaționalizată prin trei aspecte: principalii beneficiari percepuți ai shadows, numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă, nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows;
- implicarea percepută ca optimă a shadows** în clasă;
- competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows;**
- competențe necesare ale shadows.**

1.4. Chestionar

Chestionarul a fost dezvoltat pe baza informațiilor calitative ale analizei literaturii de specialitate și a focus-grupurilor și a inclus patru secțiuni.

Secțiunea 1 a inclus cinci întrebări cu privire la primele două obiective:

- o întrebare a solicitat respondenților să menționeze care este cel mai important beneficiar al activității unui shadow, alegând între copii cu CES, restul clasei, profesorul de la clasă; răspunsul multiplu a fost posibil și respondenții au avut opțiunea de a menționa că shadows nu este deloc util la clasă;
- o întrebare a solicitat respondenților să menționeze care este numărul necesar de shadows într-o clasă cu mai mult de un elev cu CES, alegând între un shadow pentru toată clasa, un shadow pentru fiecare copil cu CES, fără shadow; a fost posibil răspunsul unic;
- o întrebare a solicitat respondenților să menționeze ce competențe de colaborare sunt importante pentru shadows, alegând între competențe de colaborare cu profesorul de la clasă și competențe de colaborare cu elevii cu CES; răspunsul multiplu a fost posibil;
- o întrebare a solicitat respondenților să stabilească aspectele educaționale în care shadows poate fi implicat, alegând între stabilirea obiectivelor copiilor cu CES, selectarea activităților educaționale, implementarea activităților educaționale, selectarea și aplicarea instrumentelor de evaluare, facilitarea comunicării dintre copiii cu CES și restul clasei; răspunsul multiplu a fost posibil;

□ o întrebare a solicitat respondenților să stabilească rolul lui shadow care lucrează cu profesorul de la clasă, alegând între doar să asiste profesorul de la clasă, adaptarea metodelor stabilite de profesorul de la clasă la copiii cu CES, colaborarea deplină pentru stabilirea metodologiei; a fost posibil răspunsul unic.

Secțiunea 2 a solicitat respondenților să identifice cele mai relevante competențe necesare profesorilor pentru a colabora deplin cu shadows. O listă cu 21 de competențe a fost prezentată respondenților (lista a fost stabilită de experți în cadrul focus-grupurilor din prima parte a cercetării) și au evaluat relevanța fiecărei competențe pe o scală Likert de la 1 (irelevant) la 5 (foarte important).

În timp ce validitatea de construct a scalei a fost asigurată prin stabilirea itemilor prin consultarea experților educaționali din cadrul focus-grupurilor, fidelitatea a fost evaluată utilizând coeficientul de consistență internă, valoarea coeficientului Cronbach alpha a fost 0,985 (21 de itemi, 788 de respondenți), certificând fidelitatea excelentă a scalei.

Secțiunea 3 a solicitat respondenților să identifice cele mai relevante competențe necesare pentru shadows pentru a colabora deplin cu profesorii. Aceeași listă cu 21 de competențe a fost prezentată respondenților și aceștia au evaluat relevanța fiecărei competențe utilizând aceeași scală Likert de la 1 (irelevant) la 5 (foarte important).

În timp ce validitatea de construct a scalei a fost asigurată prin stabilirea itemilor prin consultarea experților educaționali din cadrul focus-grupurilor, fidelitatea a fost evaluată utilizând coeficientul de consistență internă, valoarea coeficientului Cronbach alpha a fost 0,985 (21 de itemi, 788 de respondenți), certificând fidelitatea excelentă a scalei.

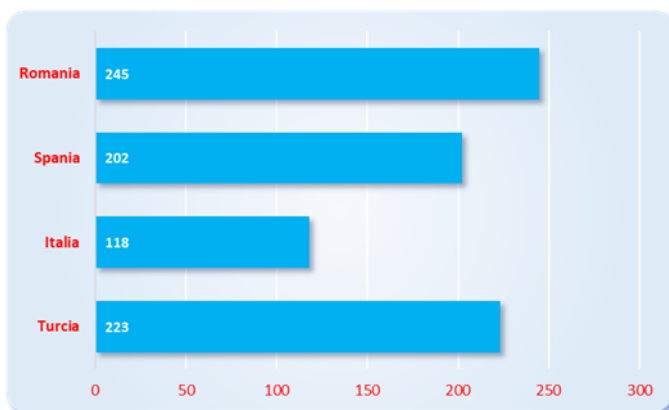
Secțiunea 4 a inclus două întrebări cu privire la statutul educațional (profesor în învățământul preșcolar, profesor în învățământul primar, consilier școlar, psiholog, pedagog, asistent social, alți experți educaționali) și experiența educațională (numărul anilor). Chestionarul a fost tradus în limba națională, și astfel respondenții din România, Italia, Spania și Turcia au răspuns la chestionar în limba lor nativă, informațiile despre țara respondenților fiind deja disponibile fără a fi necesară o întrebare specifică despre acest lucru.

Fidelitatea întregului chestionar a fost evaluată, de asemenea, utilizând coeficientul de consistență internă, valoarea coeficientului Cronbach alpha fiind 0,981 (55 de itemi, 788 de respondenți), certificând o fidelitate excelentă a chestionarului și astfel asigurând relevanța informațiilor colectate prin intermediul acestui chestionar.

Informațiile au fost colectate online, utilizând un formular Google, între aprilie și septembrie 2021; link-urile către chestionare (în limbile naționale) nu au fost făcute publice, dar fiecare partener a transmis link-ul către experții educaționali cu care lucrează, prin email-uri individuale, mai mult sau mai puțin personalizate. Această metodă de contactare a respondenților a presupus un consum de timp mai mare, dar răspunsurile sunt mai de încredere având în vedere că cercetătorii au avut un control mai mare cu privire la respondenți, în timp ce au menținut totodată răspunsurile anonime și nu au permis nici măcar cercetătorilor să conecteze anumite răspunsuri la un anumit respondent.

1.5. Subiecții

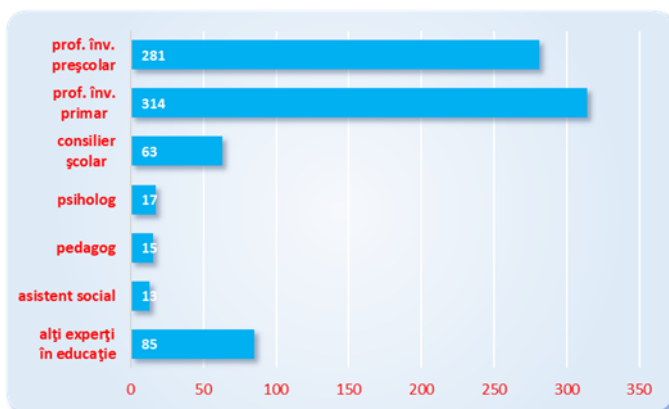
Informațiile au fost colectate de la 788 de respondenți din România, Spania, Italia și Turcia, numărul respondenților din fiecare țară fiind prezentat în graficul 1:

Graficul 1. Distribuția respondenților din fiecare țară

Chiar dacă numărul eșantionului a fost mai mic în Italia (în special datorită interesului scăzut al respondenților italieni cu privire la subiectul cercetării, în condițiile în care Italia are probabil cel mai bun sistem de asistență a copiilor cu CES din învățământul de masă dintre cele patru țări analizate – de exemplu cel mai mare număr de profesori de sprijin / shadows, calificarea cea mai înaltă necesară pentru shadows având în vedere că profesorii de sprijin din Italia sunt mai calificați decât profesorul de la clasă etc.), eșantionul din Italia este suficient de mare pentru a face relevantă analiza comparativă între țări.

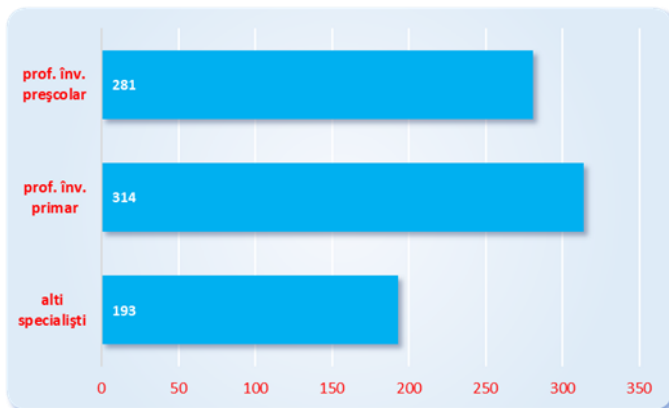
Graficul 2 arată distribuția respondenților în funcție de statutul lor educațional; după cum era de așteptat, profesorii din învățământul preșcolar și profesorii din învățământul primar reprezintă partea cea mai mare.

Graficul 2. Distribuția respondenților în funcție de expertiză

Având în vedere că numărul respondenților din celelalte categorii (cu excepția profesorilor din învățământul preșcolar și profesorii din învățământul primar) este relativ mic și nu poate fi

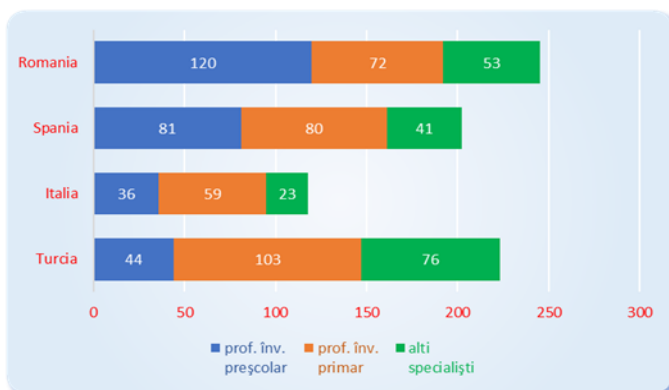
realizată o comparație relevantă, am ales să-i grupăm pe aceștia într-o singură categorie, denumită alți specialiști, prin urmare fiind formate doar trei categorii de respondenți în funcție de statutul lor; numărul respondenților din fiecare din aceste categorii este prezentat în graficul 3:

Graficul 3. Distribuția respondenților în funcție de statutul educațional

Conform acestei noi distribuții a subiecților în doar trei categorii, numărul respondenților din fiecare categorie este suficient de mare pentru a face relevantă analiza comparativă.

Graficul 4 prezintă numărul respondenților din fiecare țară și categoria de respondenți conform statutului lor:

Graficul 4. Distribuția respondenților între țări conform statutului lor educațional

Singura categorie de respondenți care este mai mică decât minimul cerut într-un grup conform metodologiei de cercetare (30 de participanți într-un grup) este cea care include alți specialiști din Italia; prin urmare, analiza comparativă realizată pentru acest grup de respondenți trebuie interpretată cu mai multă precauție.

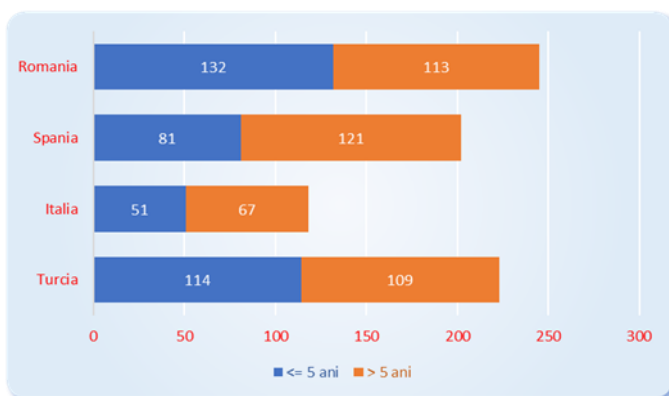
Numărul anilor de experiență pentru respondenți (prezentat în tabelul 1) variază foarte mult și luând în considerare acest aspect, ar trebuie stabilite 34 de categorii diferite, făcând comparația dificilă și mai puțin relevantă.

0 years	45	7 years	18	14 years	13	21 years	3	28 years	2
1 year	68	8 years	29	15 years	40	22 years	7	29 years	2
2 years	80	9 years	20	16 years	10	23 years	5	30 years	10
3 years	65	10 years	64	17 years	12	24 years	7	32 years	1
4 years	58	11 years	14	18 years	6	25 years	11	35 years	4
5 years	62	12 years	31	19 years	11	26 years	4	40 years	4
6 years	40	13 years	14	20 years	23	27 years	5	Total	788

Tabelul 1. Numărul respondenților conform numărului de ani lucrați în educație

Luând în considerare relevanța limitată a unei posibile analize având în vedere cele 34 de grupuri de respondenți, am ales să regrupăm respondenții în două categorii mari, ținând cont de media distribuției (și anume 5 ani); prin urmare, considerăm că respondenții noștri sunt specialiști fără experiență dacă au lucrat mai puțin de 5 ani în educație (inclusiv 5 ani) și specialiști cu experiență dacă au lucrat în educație mai multe de 5 ani.

Graficul 5 prezintă numărul respondenților pentru fiecare țară și categoria de respondenți conform experienței în educație:

Graficul 5. Distribuția respondenților între țări conform experienței educaționale

Numărul ridicat de respondenți din fiecare categorie este suficient de mare pentru a face relevantă analiza comparativă.

x

Pentru a finaliza prezentarea eșantionului, putem sintetiza și menționa că un eșantion total de 788 de respondenți a fost chestionat, iar numărul respondenților permite mai multe analize:

- analiza comparativă între răspunsurile din diferite țări;
- analiza comparativă între profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști (categorie care include consilierii școlari, psihologi, pedagogi, asistenți sociali și persoane care se descriu ca fiind „alți experți din educație”);
- analiza comparativă între specialiștii fără experiență (care lucrează în educație de maxim 5 ani inclusiv sau mai puțin) și specialiști cu experiență (care lucrează în educație de peste 5 ani);
- analiza comparativă între diferite categorii de respondenți din fiecare țară, cu anumite precauții în ceea ce privește interpretarea analizei comparative care implică alți specialiști din Italia, datorită numărului limitat al acestora.

CAPITOLUL 2

Analiza datelor și rezultate

2.1. Utilitatea percepută a shadows pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

Această secțiune prezintă evaluările realizate de respondenții noștri cu privire la necesitatea de shadows în clasă, focalizându-se pe beneficiarii lor, numărul potrivit de shadows într-o clasă și competențele lor de colaborare necesare.

2.1.1. Persoanele care sunt percepute ca fiind beneficiarii activității shadow

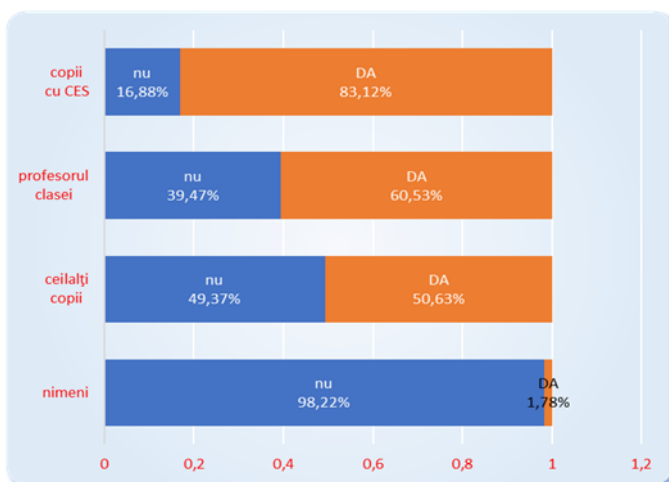
Respondenții noștri au fost rugați să menționeze care sunt persoanele care beneficiază de activitatea lui shadow în clasă, alegând unul sau mai multe răspunsuri dintre cele posibile:

- copiii cu cerințe educaționale speciale, care au acces la servicii educaționale mai bune;
- profesorul de la clasă, care are un „asistent” care lucrează cu copilul cu cerințe educaționale speciale;
- restul elevilor, având în vedere că profesorul de la clasă are mai mult timp la dispoziție pentru a lucra cu ei, în condițiile în care shadow lucrează îndeaproape cu copilul cu cerințe educaționale speciale;
- nici o categorie menționată mai sus, a avea shadow la clasă nu aduce beneficii.

x

După cum este prezentat în graficul 6, care prezintă procentul subiecților care aleg (și nu aleg) fiecare opțiune, shadow este perceput ca fiind cel mai necesar copiilor cu CES, cu aproape 85% dintre respondenți fiind de acord cu acest aspect. Totuși, shadow este considerat necesar și

profesorului de la clasă și chiar celorlalți elevi (aproape jumătate dintre respondenți sunt de acord cu această ultimă opțiune).

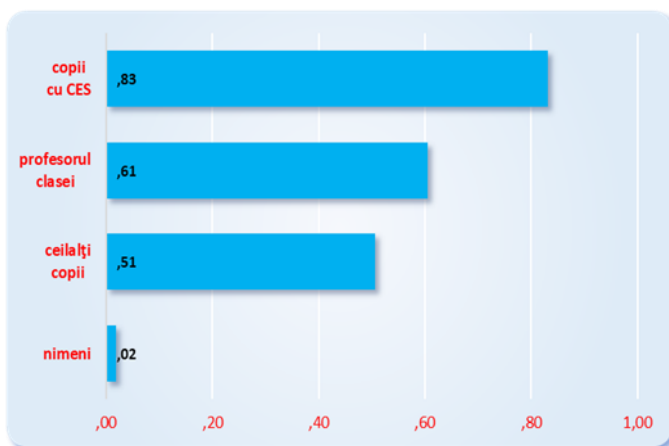

Graficul 6. Distribuția răspunsurilor cu privire la beneficiarii activității shadows

La o privire generală, putem sublinia că aproape toți respondenții consideră ca fiind necesară activitatea lui shadow pentru cel puțin un actor educațional, cu mai puțin de 2% dintre respondenți menționând că a avea shadow în clasă nu este necesar.

✕

Prin transformarea lui NU în 0 și a lui DA în 1 am putut să calculăm un scor specific pentru fiecare opțiune selectată, media scorurilor fiind prezentată în graficul 7:

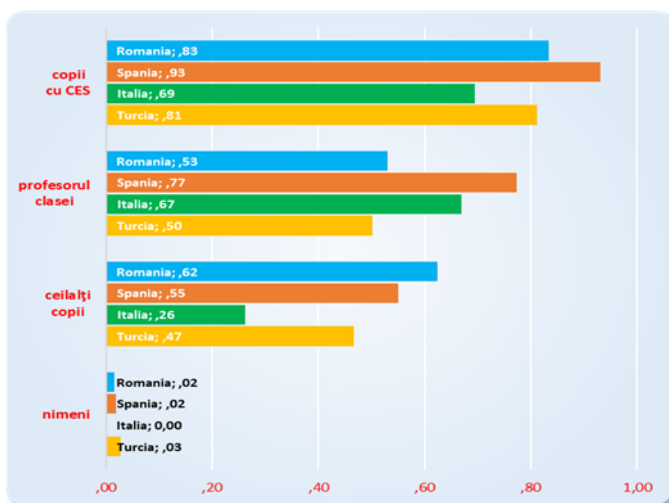

Graficul 7. Evaluarea percepută a importanței shadows cu privire la diferiți beneficiari

Testul t pentru eșantioane în perechi confirmă diferențe semnificative între media scorurilor pentru cele patru răspunsuri (comparate două câte două), astfel că avem o ierarhizare clară: shadows sunt considerați a fi mai necesari copiilor cu CES decât profesorului de la clasă, și abia apoi celorlalți copii din clasă.

✕

Graficul 8 prezintă media scorurilor pentru fiecare din cele patru opțiuni de răspuns pentru fiecare țară din care provenea respondentul:

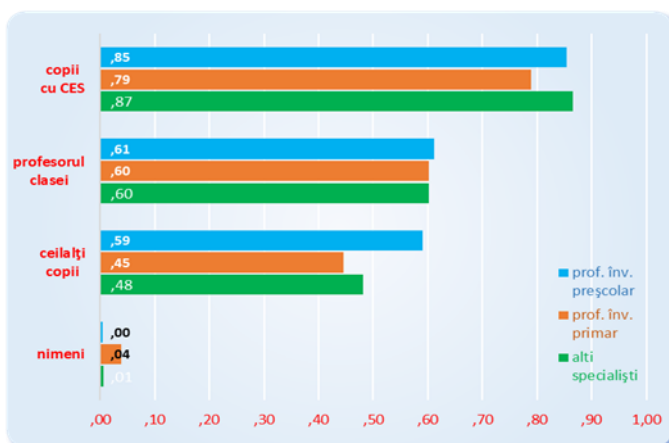

Graficul 8. Evaluarea percepută a importanței shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza între țări

Anova One-way confirmă că țara influențează semnificativ percepția shadows pentru toți cei trei actori educaționali, dar ierarhia este similară în toate țările: shadows sunt mai necesari pentru copiii cu CES decât pentru profesorul de la clasă și apoi pentru ceilalți elevi (cu excepția României, unde shadows sunt percepuți ca fiind mai necesari pentru ceilalți elevi decât pentru profesorul de la clasă).

x

Graficul 9 prezintă media scorurilor pentru fiecare din cele patru opțiuni de răspuns pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți experți educaționali:

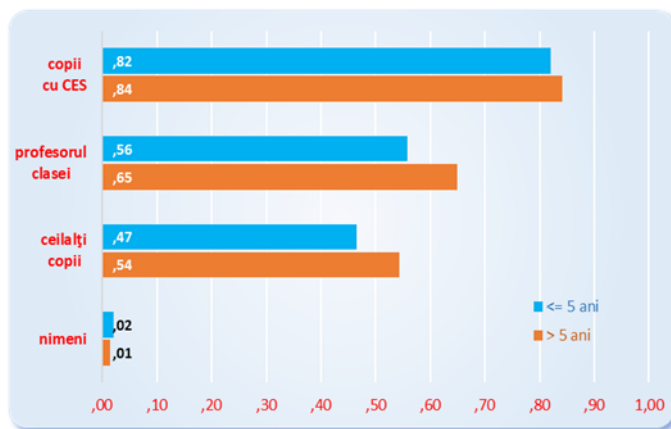
Graficul 9. Evaluarea percepută a importanței shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă conform statutului educațional

Anova One-way arată că statutul nu influențează semnificativ evaluarea necesității shadows pentru copiii cu CES și pentru profesorul de la clasă, dar are o influență semnificativă asupra necesității percepute a shadows pentru ceilalți elevi, profesorii din învățământul preșcolar realizând o evaluare semnificativ mai pozitivă comparativ cu profesorii din învățământul primar ($p=0,001$).

Totuși, ierarhia este similară pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști; independent de statutul lor, toți consideră că shadows sunt mai necesari pentru copiii cu CES decât pentru profesorul de la clasă sau pentru ceilalți elevi.

x

Graficul 10 prezintă media scorurilor pentru cele patru opțiuni de răspuns pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență:

Graficul 10. Evaluarea percepută a importanței shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă conform experienței educaționale

Testul t pentru eșantioane independente arată diferențe semnificative a impactului shadow asupra profesorului de la clasă și asupra celorlalți elevi, ambele efecte fiind semnificativ mai evidente pentru specialiștii cu experiență, în timp ce impactul asupra copiilor cu CES este evident în mod egal pentru ambele categorii de specialiști.

Totuși, ierarhia este similară pentru specialiștii fără experiență și specialiștii cu experiență; independent de experiența lor, cu toții consideră că shadows sunt mai necesari copiilor cu CES decât profesorului de la clasă și celorlalți elevi.

x

Pentru a finaliza acest subiect, putem sintetiza și menționa că prezența unui shadow la clasă este considerată a fi benefică în primul rând copiilor cu CES, dar și profesorului de la clasă și celorlalți elevi, cu mai puțin de 2% dintre respondenți menționând că prezența unui shadow la clasă nu este necesar.

Această atitudine este aceeași independent de țară, dar este mai accentuată pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar, și pentru specialiștii cu experiență comparativ cu cei fără experiență.

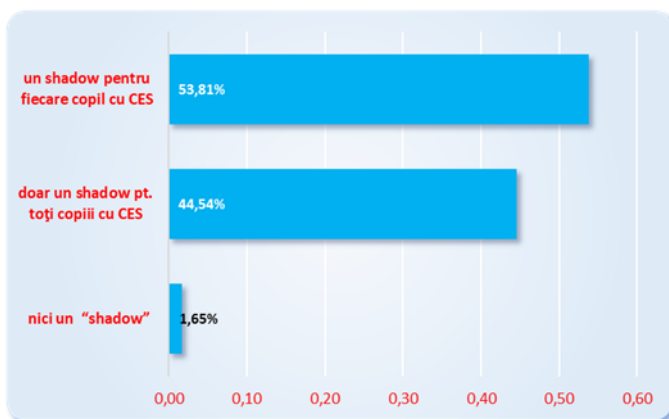
2.1.2. Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă

Respondenții au fost rugați să menționeze numărul adecvat de shadows dintr-o clasă cu mai mult de un copil cu CES, prin selectarea unui răspuns dintre cele posibile:

- un shadow pentru fiecare copil cu cerințe educaționale speciale
- un singur shadow pentru toți copiii cu cerințe educaționale speciale
- fără shadow, toți profesorii se pot descurca cu succes în activitățile cu elevii cu cerințe educaționale speciale pe baza experienței lor didactice

×

Referitor la numărul de shadows necesar într-o clasă cu mai mult de un copil cu CES, puțin peste jumătate dintre respondenți consideră că un shadow ar trebui să asiste fiecare copil cu CES, în timp ce majoritatea respondenților din cealaltă jumătate consideră că un shadow pentru toți copiii cu CES este suficient (procentul este prezentat în graficul 11).

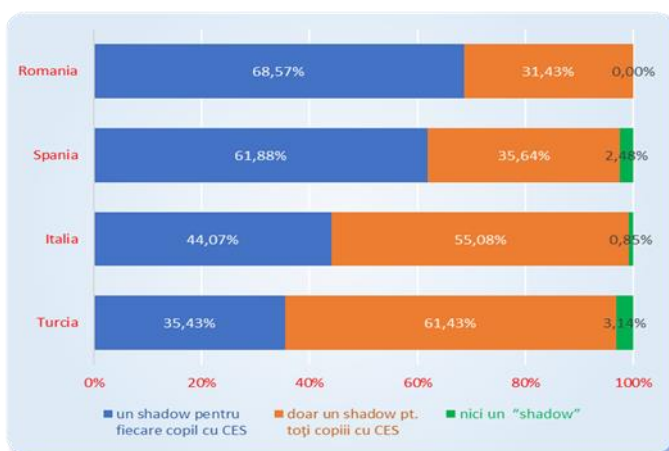
Graficul 11. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadows într-o clasă

Iarăși, rezultatele subliniază că shadows sunt percepuți ca fiind necesari într-o clasă, cu mai puțin de 2% dintre respondenții considerând că nu este necesară prezența unui shadow indiferent de numărul de copii cu CES din clasă; marea majoritatea a respondenților sunt de acord cu ideea conform căreia unul sau mai mulți shadows sunt necesari într-o clasă cu mai mult de un copil cu CES.

×

Graficul 12 arată procentul respondenților care selectează (sau nu) fiecare răspuns pentru fiecare din cele patru țări din care provin respondenții.

După cum este arătat în graficul 12, respondenții din România și Spania se focalizează mai mult pe opțiunea de a avea un shadow pentru fiecare elev cu CES, pe când cei din Italia și Turcia se focalizează pe opțiunea de a avea un shadow pentru toți elevii cu CES dintr-o clasă.

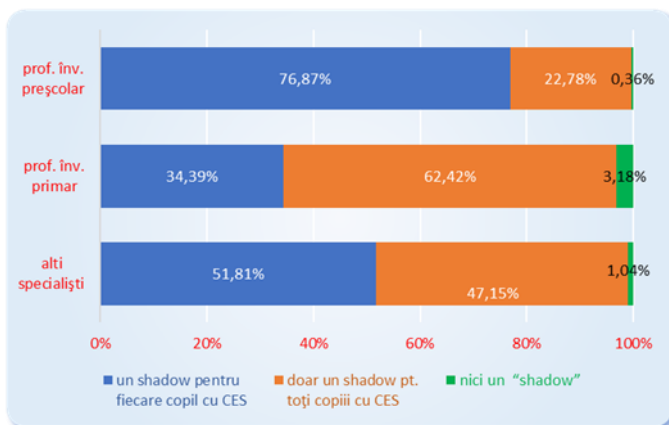

Graficul 12. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadow într-o clasă – analiza între țări

Nu avem date suficiente în cercetarea noastră pentru a explica această diferență, astfel încât putem doar specula că acest lucru poate fi explicat prin aspectele generale legate de filozofia de educație din fiecare țară. Dar, mai important decât acest lucru, este faptul că în toate cele patru țări investigate procentul respondenților care au menționat că shadow nu este necesar la clasă este foarte mic, în special în România, unde nici un respondent nu a ales această opțiune.

✕

Graficul 13 arată procentul respondenților care selectează (sau nu) fiecare răspuns pentru fiecare categorie de respondenții conform statutului – profesori din învățământul preșcolar, profesori din învățământul primar și alți specialiști:

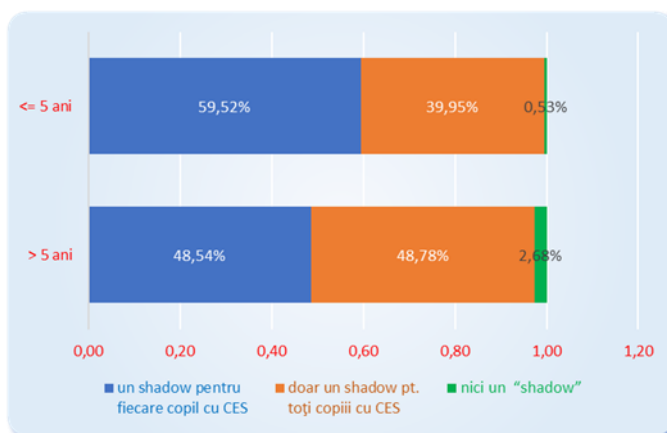

Graficul 13. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadows într-o clasă – analiza comparativă în funcție de statutul educațional

În timp ce majoritatea profesorilor din învățământul preșcolar consideră că ar trebui să fie asistați de un shadow pentru fiecare copil cu CES, majoritatea profesorilor din învățământul primar consideră că este suficient un shadow pentru toți copiii cu CES din clasă. Ceilalți specialiști sunt indeciși, cu mai mult sau mai puțin de jumătate dintre respondenții selectând fiecare din cele două răspunsuri.

x

Graficul 14 arată procentul specialiștilor fără experiență și cu experiență care selectează (sau nu) fiecare răspuns:

Graficul 14. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul de shadows necesar în clasă – analiza comparativă în funcție de experiența educațională

În timp ce specialiștii fără experiență și-au exprimat clar preferința către prezența unui shadow pentru fiecare copil cu CES, specialiștii cu experiență sunt împărțiți aproape în mod egal între cei care consideră că un shadow este suficient și cei care consideră că mai mulți shadows sunt necesari, câte unul pentru fiecare copil cu CES.

x

Pentru a finaliza acest subiect, putem sintetiza și menționa că respondenții noștri sunt total de acord asupra importanței de a avea cel puțin un shadow în clasele în care sunt integrați copiii cu CES, cu mai puțin de 2 % dintre respondenții considerând că shadow nu este necesar la clasă indiferent de numărul copiilor cu CES din clasă; ponderea respondenților care consideră că ar trebui să existe un shadow pentru fiecare copil cu CES este ușor mai mare decât ponderea celor care consideră că un shadow este suficient pentru o clasă.

În România și Spania, se pune accent pe prezența unui shadow pentru fiecare copil cu CES, pe când în Italia și Turcia, se pune accent pe existența unui shadow pentru toți copiii cu CES din clasă.

Prezența unui shadow pentru fiecare copil cu CES este mai importantă pentru profesorii din învățământul preșcolar, pe când prezența unui singur shadow pentru toți copiii cu CES din clasă este principala opțiune pentru profesorii din învățământul primar.

După cum ne așteptam, prezența unui shadow pentru fiecare copil cu CES este mai importantă pentru specialiștii fără experiență, în timp ce specialiștii cu experiență sunt indeciși cu privire la prezența unui singur shadow sau mai mulți într-o clasă.

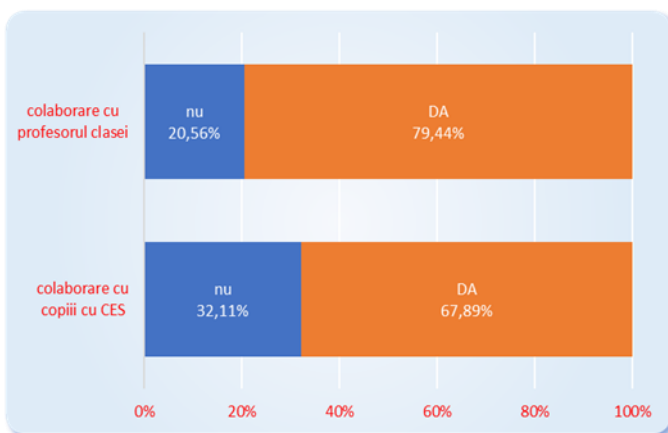
2.1.3. Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows

Respondenții noștri au fost rugați să menționeze ce competențe de colaborare ar trebui să aibă un shadow, focalizându-se pe persoanele cu care ei au colaborat, prin selectarea între:

- competențe de colaborare cu profesorul de la clasă, întrucât vor lucra și preda împreună
- competențe de colaborare cu elevii cu cerințe educaționale speciale, întrucât sunt principalii beneficiari ai activității lor

✕

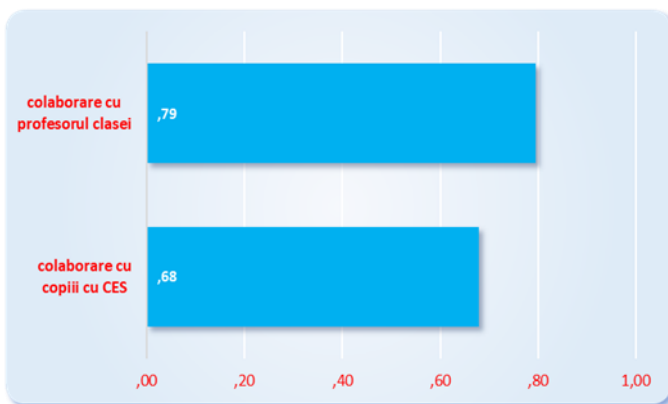
După cum arată datele din graficul 15, un shadow ar trebui să-și dezvolte ambele tipuri de competențe de colaborare, atât cu profesorul de la clasă cât și cu elevii cu CES:

Graficul 15. Distribuția răspunsurilor cu privire la principalele competențe de colaborare necesare pentru shadows

✕

Media scorurilor pentru fiecare răspuns (luând în considerare 0 pentru NU și 1 pentru DA), prezentate în graficul 16, sunt suficient de ridicate încât să putem considera că ambele tipuri de competențe de colaborare sunt relevante pentru respondenții noștri.

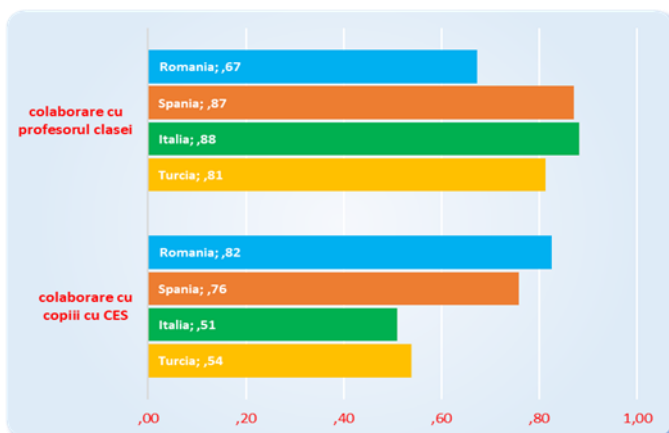

Graficul 16. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows

Totuși, conform testului t pentru eșantioane în perechi, competențele de colaborare cu profesorul de la clasă sunt considerate a fi semnificativ mai importante decât competențele de colaborare cu elevii cu CES ($p < 0,001$), chiar dacă elevii cu CES sunt principalii beneficiari ai activității shadows.

✘

Graficul 17 prezintă media scorurilor pentru fiecare răspuns din România, Spania, Italia și Turcia:

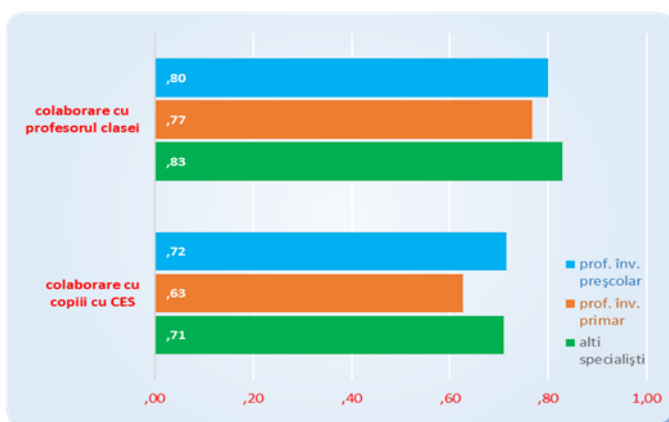

Graficul 17. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza între țări

Anova One-way arată că țara influențează semnificativ ambele răspunsuri: competențele de colaborare cu profesorul de la clasă sunt mai puțin importante pentru respondenții din România comparativ cu cei din Spania, Italia și Turcia (fără diferențe semnificative între aceste trei țări), în timp ce competențele de colaborare cu elevii cu CES sunt mai puțin importante în Italia și Turcia (fără diferențe între aceste două țări) comparativ cu România și Spania (fără diferențe între aceste două țări).

✘

Graficul 18 prezintă media scorurilor pentru fiecare răspuns pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști:

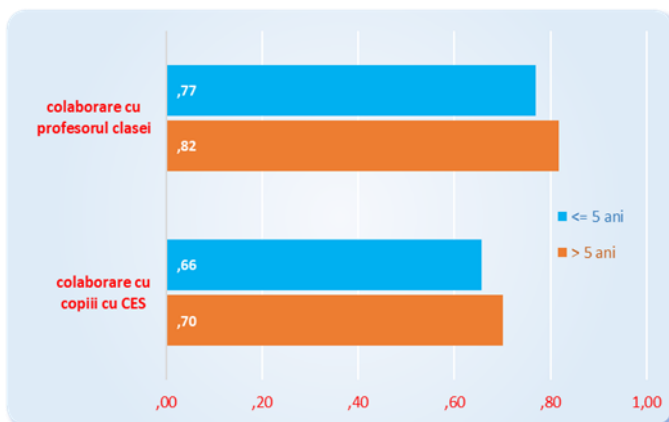

Graficul 18. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiză comparativă în funcție de statutul educațional

Anova One-Way nu arată diferențe semnificative în răspunsurile furnizate de profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști.

×

Graficul 19 prezintă media scorurilor pentru fiecare răspuns pentru specialiștii fără experiență și specialiștii cu experiență:

Graficul 19. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiză comparativă în funcție de experiența educațională

Testul t pentru eșantioane independente nu arată o influență semnificativă a experienței asupra evaluării celor două tipuri de competențe de colaborare analizate.

×

Pentru a finaliza acest subiect, putem sintetiza și menționa că respondenții noștri consideră că shadows trebuie să-și dezvolte competențele de colaborare focalizându-se atât pe copiii cu CES cât și pe profesori, dar prioritate ar trebui să aibă dezvoltarea competențelor de colaborare cu elevii cu CES.

Competențele de colaborare cu profesorul de la clasă sunt mai puțin importante pentru respondenții din România, în timp ce competențele de colaborare cu elevii cu CES sunt mai puțin importante în Italia și Turcia comparativ cu România și Spania.

Statutul și experiența educațională nu influențează semnificativ evaluarea necesității dezvoltării competențelor de colaborare cu elevii cu CES sau cu profesorul de la clasă ale shadows.

2.2. Implicarea percepută ca optimă ale shadows în clasă

Această secțiune prezintă evaluarea realizată de respondenții noștri cu privire la rolul pe care ar trebui să îl aibă shadow la clasă și implicarea acestora în deciziile educaționale luate în clasă.

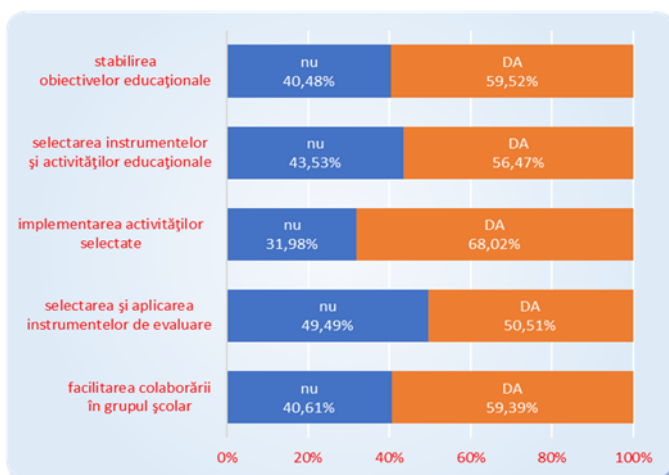
2.2.1. Rolul pe care îl are shadow la clasă

Respondenții noștri au fost rugați să menționeze care este implicarea optimă a shadows în activitățile educaționale selectând unul sau mai multe dintre următoarele răspunsuri:

- stabilirea obiectivelor educaționale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale
- selectarea instrumentelor pedagogice și a activităților educaționale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale
- implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, asistând profesorul de la clasă
- selectarea și aplicarea instrumentelor de evaluare și evaluarea progresului educațional al copiilor cu cerințe educaționale speciale
- facilitarea comunicării și colaborării dintre copiii cu cerințe educaționale speciale și restul elevilor din clasă

x

Graficul 20 arată procentul respondenților care selectează (sau nu) fiecare dintre răspunsuri:

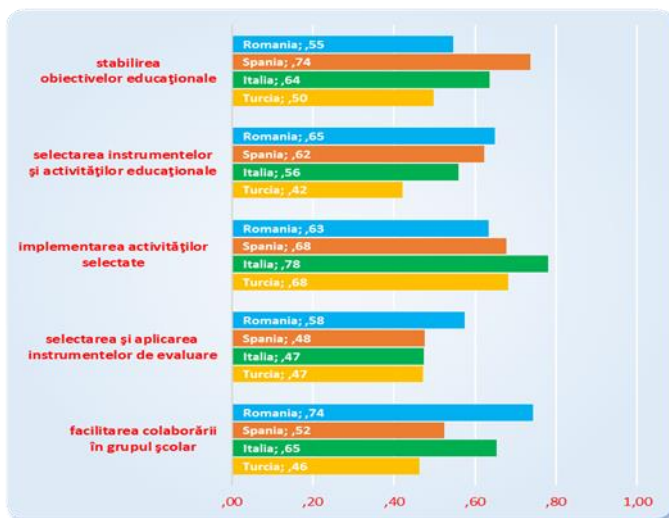
Graficul 20. Distribuția răspunsurilor cu privire la posibila implicare a shadows în activitățile educaționale

După cum este arătat în graficul 20, există o tendință de a selecta toate răspunsurile propuse, cu mai mult de jumătate dintre respondenții selectând fiecare posibil rol pe care îl poate avea shadow.

Totuși, s-a stabilit o ierarhie cu privire la posibilul rol pe care îl poate deține shadow, majoritatea respondenților focalizându-se pe rolul de a asista profesorul de la clasă în implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES; de asemenea, stabilirea obiectivelor pentru copiii cu CES și facilitarea colaborării dintre copiii cu CES și ceilalți elevi din clasă sunt evaluate ca fiind importante.

×

Graficul 21 arată media scorurilor pentru fiecare posibil răspuns (luând în considerare 0 pentru NU și 1 pentru DA), luate separat pentru România, Spania, Italia și Turcia:

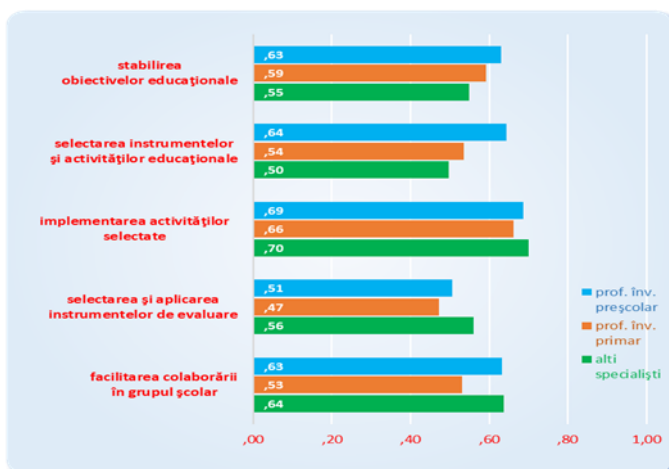

Graficul 21. Evaluarea posibilei implicări a shadows în activitățile educaționale – analiza între țări

Anova One-Way arată influențele semnificative ale culturii asupra tuturor răspunsurilor posibile, cu excepția selectării și aplicării instrumentelor de evaluare, importantă în mod egal pentru toți respondenții independent de țară. Stabilirea obiectivelor educaționale pentru copiii cu CES este mai importantă în Spania și mai puțin importantă în Turcia, pe când selectarea instrumentelor și activităților pentru copiii cu CES este mai importantă în România și Spania, și mai puțin importantă în Turcia. Asistarea profesorului de la clasă în implementarea activităților pentru copiii cu CES este mai importantă în Italia comparativ cu România, pe când facilitarea colaborării dintre copiii cu CES și ceilalți colegi din clasă este mai importantă în România și Italia comparativ cu Spania și Turcia.

×

Datele din graficul 22 prezintă media evaluărilor realizate de profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști cu privire la rolul shadows în clasă:

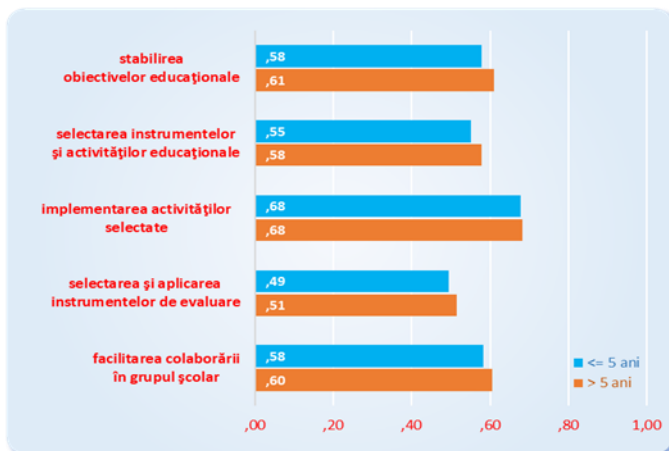

Graficul 22. Evaluarea posibilei implicări a shadows în activitățile educaționale – analiza comparativă în funcție de statutul educațional

Anova One-Way arată că statutul influențează semnificativ doar selectarea instrumentelor și activităților educaționale pentru copiii cu CES (mai importantă pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar și alți specialiști) și facilitarea colaborării dintre copiii cu CES și ceilalți colegi din clasă (mai importantă pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar).

×

Datele din graficul 23 arată media evaluărilor realizate de specialiștii fără experiență și cei cu experiență cu privire la rolul lui shadows în clasă.

Graficul 23. Evaluarea posibilei implicări a shadows în activitățile educaționale – analiza comparativă în funcție de experiența educațională

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative între specialiștii fără experiență și specialiștii cu experiență independent de răspunsul analizat, astfel încât putem afirma că experiența nu influențează semnificativ evaluarea rolului pe care îl are shadows în clasă.

✘

Pentru a finaliza acest subiect, putem sintetiza și menționa că cel mai important rol al shadows este de a asista profesorul de la clasă în implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES, dar și stabilirea obiectivelor pentru copiii cu CES și facilitarea colaborării dintre copiii cu CES și ceilalți colegi din clasă sunt considerate a fi importante.

Există câteva influențe culturale asupra rolului perceput al shadows, singurul plauzibil fiind cel că respondenții din Turcia au o tendință generală de a subevalua rolul lui shadow.

Rolul shadows de a selecta instrumentele și activitățile educaționale și de a facilita colaborarea dintre copiii cu CES și ceilalți colegi din clasă este mai pronunțat pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar, pe când experiența nu influențează semnificativ evaluarea rolului shadows la clasă.

2.2.2. Implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor

Respondenții noștri au fost rugați să evalueze implicarea shadows considerată a fi optimă în luarea deciziilor educaționale prin selectarea unuia dintre următoarele răspunsuri:

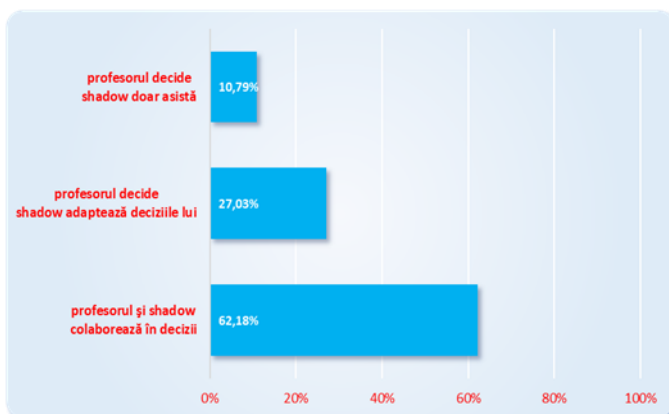
○ profesorii trebuie să decidă abordarea educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) și adaptarea acesteia la copiii cu cerințe educaționale speciale; „shadows” trebuie doar să asiste profesorul de la clasă în implementarea acestor activități

○ profesorii trebuie să decidă abordarea educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) și „shadows” trebuie să adapteze această abordare la copiii cu cerințe educaționale speciale; profesorul de la clasă și „shadows” trebuie să lucreze împreună cu elevii cu cerințe educaționale speciale

○ profesorii și „shadows” trebuie să colaboreze pentru a lua o decizie cu privire la abordarea educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) și adaptarea acesteia la copiii cu cerințe educaționale speciale, în timp ce rămâne eficientă pentru ceilalți elevi din clasă

✘

Graficul 24 arată procentul specialiștilor care au selectat fiecare răspuns posibil:

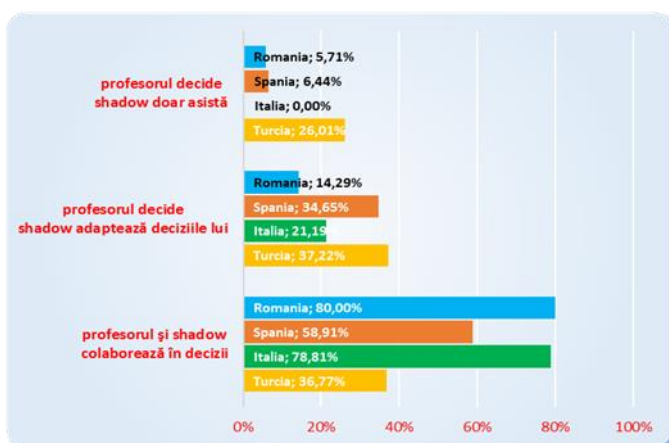
Graficul 24. Distribuția răspunsurilor cu privire la rolul shadows în activitățile educaționale

Aproape două treimi dintre respondenții au considerat că shadows trebuie să fie implicați total în procesul de luare a deciziilor, iar profesorii și „shadows” trebuie să colaboreze cu privire la selectarea celei mai potrivite abordări educaționale și adaptarea acesteia la copiii cu CES, în timp ce rămân eficienți pentru ceilalți elevi din clasă. Un sfert dintre respondenții au menționat că implicarea shadows trebuie să fie limitată la adaptarea metodologiei selectată de profesor la nevoile copiilor cu CES, în timp ce doar unul din 10 respondenți au considerat că profesorii ar trebui să fie singurii care iau deciziile iar shadows doar să-i asiste în implementarea deciziilor.

În general, există o percepție pozitivă cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor, sprijinind importanța colaborării dintre profesori și shadows în luarea celor mai bune decizii pentru copiii cu CES și ceilalți elevi din clasă.

✘

Graficul 25 prezintă procentul specialiștilor care sunt de acord cu fiecare posibil rol al shadows, separat pentru fiecare țară:

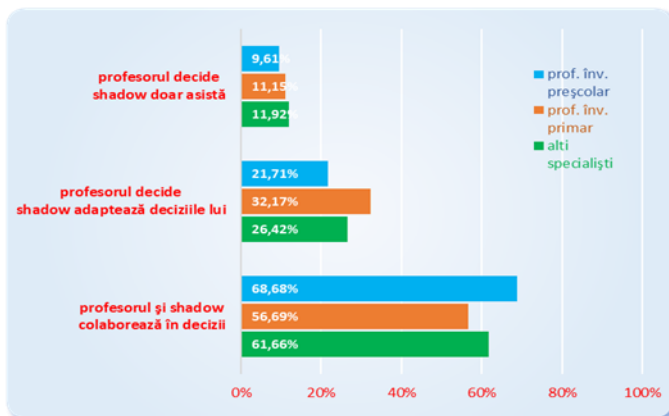
Graficul 25. Distribuția răspunsurilor cu privire la posibilul rol al shadows în activitățile educaționale – analiza între țări

Pe de o parte, putem observa că specialiștii din România și Italia se focalizează mai mult pe implicarea totală a shadows în procesul de luare a deciziilor, în timp ce în Spania respondenții sunt mai rezervați - majoritatea sunt de acord cu implicarea totală, dar o treime dintre respondenții consideră că shadows trebuie să fie implicați doar în adaptarea deciziilor luate de profesori.

Respondenții din Turcia sunt indeciși, cu aproximativ o treime dintre ei selectând fiecare răspuns posibil, o pondere semnificativă de respondenți fiind de acord că profesorii trebuie să aibă putere totală și responsabilitatea de a decide, iar shadows trebuie doar să-i asiste.

✘

Graficul 26 prezintă procentul specialiștilor care sunt de acord cu fiecare posibil rol al shadows, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din educație:

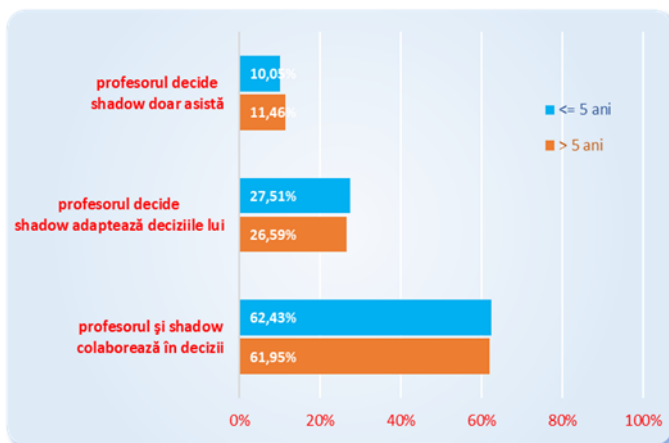

Graficul 26. Distribuția răspunsurilor cu privire la posibilul rol al shadows în activitățile educaționale – analiza comparativă în funcție de statutul educațional

În timp ce toate cele trei categorii de specialiști sunt de acord cu faptul că shadows trebuie să fie implicați total în procesul educațional de luare a deciziilor, receptivitatea de a implica shadows în luarea deciziilor este mai mare pentru profesorii din învățământul preșcolar.

×

Graficul 27 prezintă procentul specialiștilor care sunt de acord cu fiecare posibil rol al shadows, separat pentru specialiștii fără experiență și specialiștii cu experiență:

Graficul 27. Distribuția răspunsurilor cu privire la posibilul rol al shadows în activitățile educaționale – analiza comparativă în funcție de experiența educațională

Nu s-au evidențiat diferențe între evaluările realizate de specialiștii fără experiență și specialiștii cu experiență; independent de experiența lor, majoritatea respondenților sunt de acord cu faptul că implicarea totală a shadows în procesul de luare a deciziilor este recomandat.

×

Pentru a finaliza acest subiect, putem sintetiza și menționa că shadows trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor, iar profesorii și shadows trebuie să colaboreze pentru a lua o decizie. Cea mai pozitivă evaluare a rolului pe care îl au shadows în procesul de luare a deciziilor este în Italia și România, pe când specialiștii din Turcia sunt indeciși, o pondere semnificativă considerând că profesorii trebuie să ia toate deciziile.

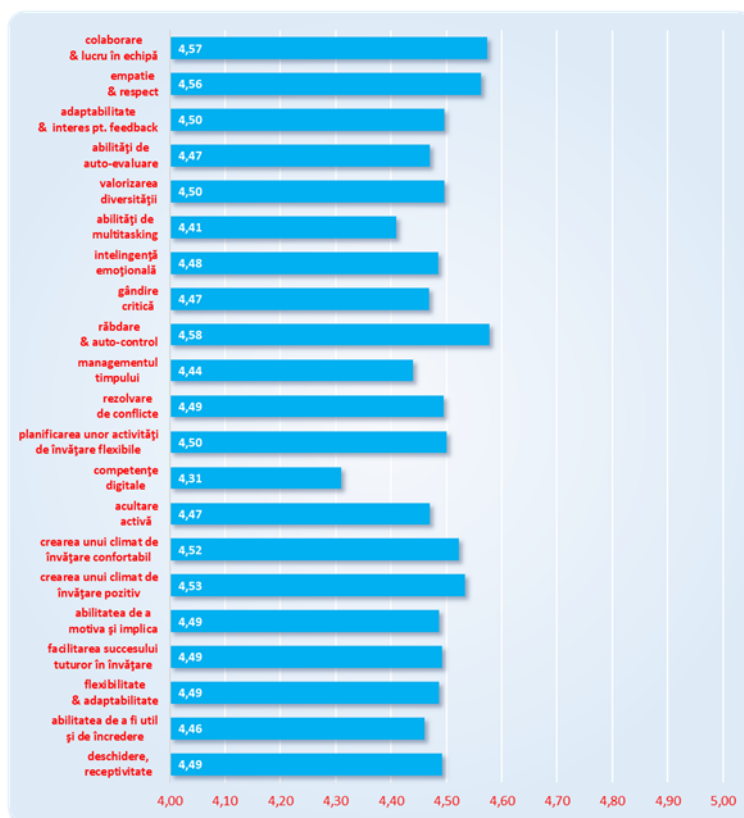
Receptivitatea de a implica pe shadows în procesul de luare a deciziilor este mai mare pentru profesorii din învățământul preșcolar, dar nu este influențată semnificativ de experiența specialiștilor care au realizat evaluarea.

2.3. Competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows

Respondenții noștri au fost rugați să evalueze importanța a 21 de competențe ale profesorilor care colaborează cu shadows, pe o scală de la 1 (irelevant) la 5 (foarte important).

x

Graficul 28 prezintă media scorurilor pentru fiecare competență evaluată:

Graficul 28. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows

Pe de o parte, analiza datelor arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru profesorii care colaborează cu shadows, cu o medie de evaluare între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru toate cele 21 de competențe analizate.

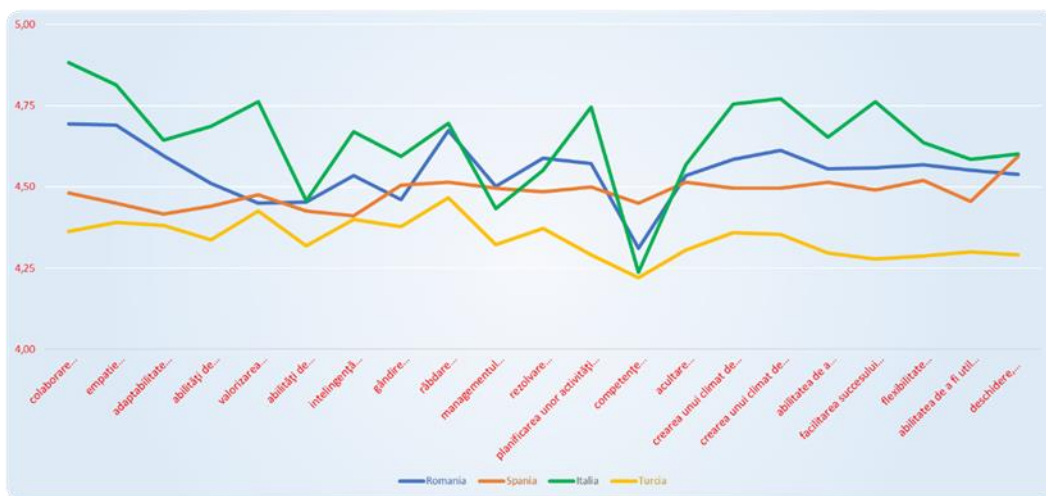
Pe de altă parte, respondenții au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows**:

□ **3 competențe foarte importante:** răbdare și auto-control; competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți;

□ **5 competențe importante:** abilitatea de a crea un mediu pozitiv în clasele incluzive, de a face toți copiii să se simtă motivați și integrați; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES; valorizarea diversității și respectarea diferențelor; adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și a „shadows”; abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile și adaptate la nevoile educaționale și nivelul de dezvoltare al copiilor.

✕

Graficul 29 prezintă media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, separat pentru România, Spania, Italia și Turcia:

Graficul 29. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza între țări

Anova One-Way arată diferențe semnificative între evaluările realizate în cele patru țări pentru aproape toate competențele analizate (cu excepția competențelor multifuncționale, gândire critică și managementul timpului). Respondenții din Italia au o tendință generală de a supraevalua importanța competențelor necesare profesorilor care lucrează cu shadows, în timp ce respondenții din Turcia au o tendință generală de a subevalua.

✕

Graficul 30 prezintă media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști:

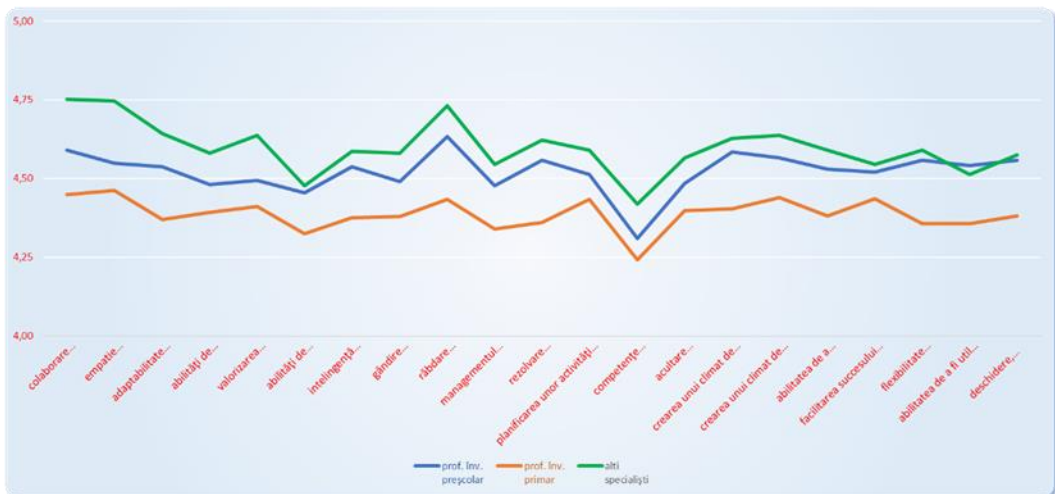

Graficul 30. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional

Anova One-Way arată diferențe semnificative între evaluările realizate de profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști pentru aproape toate competențele analizate (cu excepția competențelor multifuncționale, abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile, competențe digitale, competențe de ascultare activă și abilitatea de a planifica activități care să asigure succesul tuturor copiilor). Diferențele sunt vizibile în grafic, profesorii din învățământul primar având o tendință generală de a subevalua, în timp ce alți specialiști au o tendință generală de a supraevalua.

✕

Graficul 31 prezintă media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, separat pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență:

Graficul 31. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională

Testul t pentru eșantioane independente arată că singura diferență semnificativă este asociată cu evaluarea importanței de a proiecta activități de învățare pentru ca elevii să aibă succes, aspect mai important pentru specialiștii cu experiență comparativ cu specialiștii fără experiență. Totuși, tendința generală este de a susține că experiența în educație nu influențează semnificativ percepția cu privire la competențele necesare profesorilor care colaborează cu shadows.

✖

Pentru a finaliza acest subiect, putem sublinia că respondenții noștri au creat un profil clar al profesorului capabil să colaboreze deplin cu shadows, focalizându-se atât pe competențe personale (trebuie să fie răbdător, empatic și capabil să comunice și să lucreze în echipă), cât și pe competențe profesionale (trebuie să fie capabil să creeze o experiență de învățare pozitivă și confortabilă, să valorizeze diversitatea în educație și să planifice scenarii de învățare flexibile, să fie adaptabil și receptiv la feed-back).

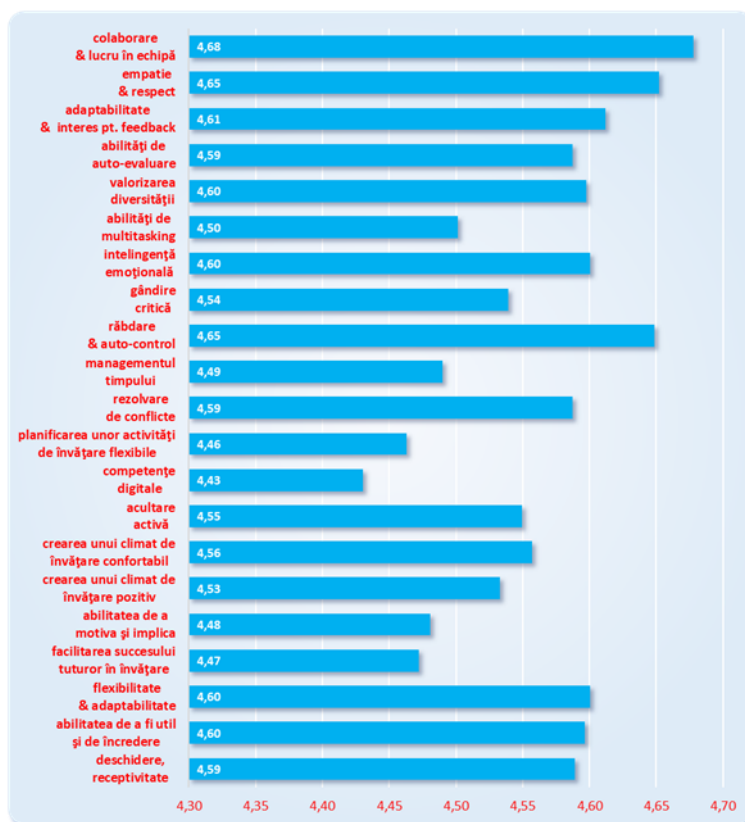
Evaluarea celor mai importante competențe ale profesorilor care cooperează cu shadows este influențată de cultură (toate competențele sunt considerate a fi mai importante de specialiștii din Italia comparativ cu cei din Turcia) și de statut (profesorii din învățământul primar subvaluează și ceilalți specialiști supravaluează), dar nu de experiența în educație.

2.4. Competențe necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii

Respondenții au fost rugați să evalueze importanța celor 21 de competențe ale shadows care colaborează cu profesorii, pe o scară de la 1 – irelevant la 5 – foarte important.

✖

Graficul 32 prezintă media scorurilor pentru fiecare competență evaluată:

Graficul 32. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii

Pe de o parte, analiza datelor arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru shadows în efortul lor de a colabora cu profesorii, având în vedere că media evaluărilor se află între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru toate cele 21 de competențe analizate.

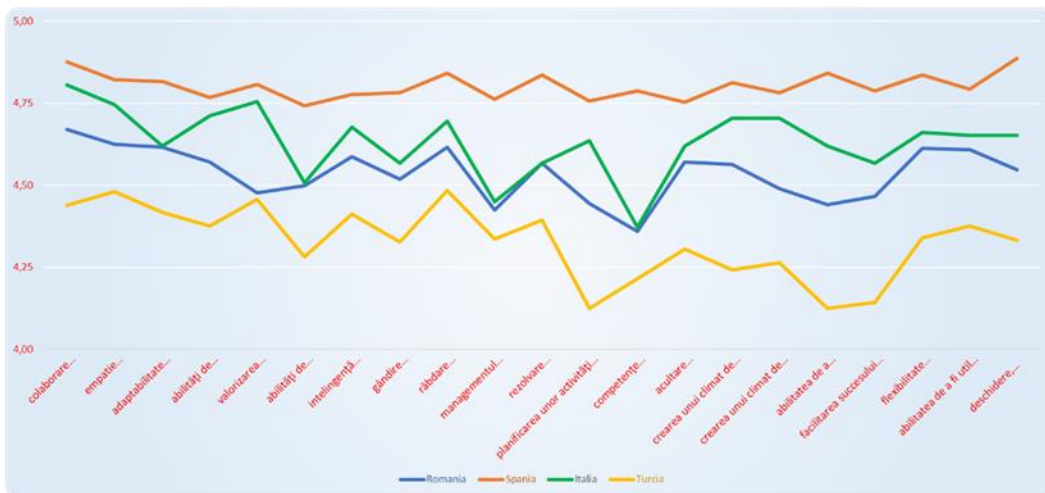
Pe de altă parte, respondenții au creat o **ierarhie clară a competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii**:

☐ **3 competențe foarte importante:** competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; răbdare și auto-control;

☐ **5 competențe importante:** adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și a profesorilor; valorizarea diversității și respectarea diferențelor; inteligență emoțională și competențe de management al stresului; flexibilitate și adaptabilitate la situații sau reacții neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES; abilitatea de a fi suportiv, util și de încredere, să încurajeze copiii să-și împărtășească problemele.

✘

Graficul 33 prezintă media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, separat pentru România, Spania, Italia și Turcia:

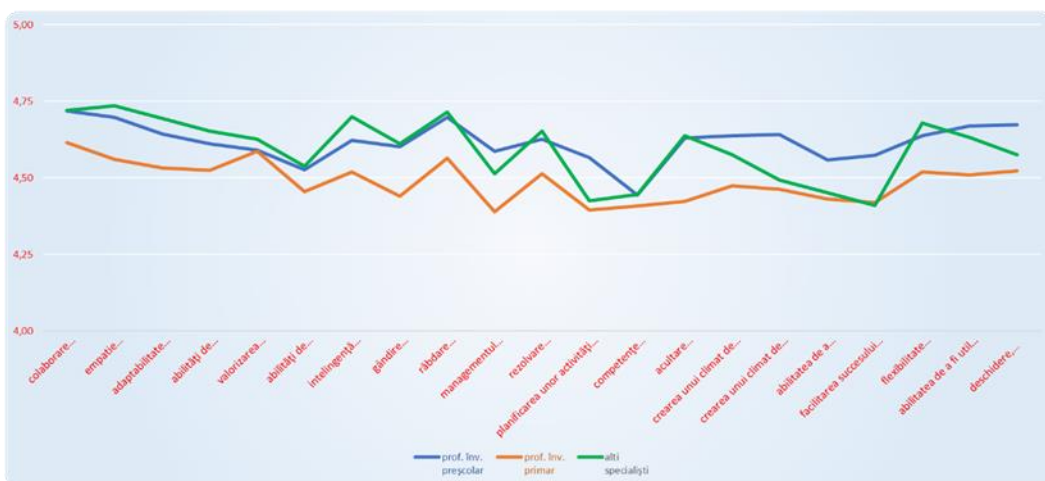

Graficul 33. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza între țări

Conform Anova One-way, cultura influențează semnificativ și puternic competențele analizate, specialiștii din Spania realizând de fiecare dată cea mai ridicată evaluare (aproape toate scorurile medii sunt în jur de 4,75, cel mai aproape de maximumul teoretic de 5), cei din Italia și România având o evaluare similară și mai moderată (în general, între 4,5 și 4,75), pe când participanții din Turcia au avut o tendință generală de a subevalua (media evaluărilor este între 4,25 și 4,5, dar sunt și evaluări cu scor sub 4,25).

×

Graficul 34 prezintă media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare pentru shadows care lucrează cu profesorii, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști:

Graficul 34. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de statutul educațional

Anova One-way arată că statutul profesional nu influențează semnificativ evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, cu excepția

competențelor de management al timpului, abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile, competențe de ascultare activă, abilitatea de a crea un mediu pozitiv de învățare și abilitatea de a crea activități astfel încât toți copiii să aibă succes, toate aceste competențe fiind subevaluate de profesorii din învățământul primar.

✘

Graficul 35 prezintă media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, separat pentru specialiștii cu experiență și cei fără experiență:

Graficul 35. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii- analiza comparativă în funcție de experiența educațională

Testul t pentru eșantioane independente arată că nu există diferențe semnificative între evaluările realizate de specialiștii fără experiență și cei cu experiență, toate competențele necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii fiind evaluate similar de către cele două categorii de specialiști.

✘

Pentru a finaliza acest subiect, putem sublinia că respondenții noștri au creat un profil clar al unui shadow capabil să coopereze deplin cu profesorul de la clasă, concentrându-se atât pe competențe personale (trebuie să fie răbdător, empatic și capabil să comunice și să lucreze în echipă), cât și pe competențe profesionale (trebuie să manifeste adaptabilitate, inteligență emoțională, flexibilitate, comportament suportiv și respect pentru diferențe atunci când lucrează cu elevii cu CES).

Evaluarea celor mai importante competențe necesare pentru shadows care colaborează deplin cu profesorii este influențată de cultură (toate competențele sunt considerate a fi mai importante de către specialiștii din Spania comparativ cu cei din Turcia), dar nu și de statut și experiența în educație.

2.5. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows

Graficul 36 prezintă, într-o modalitate comparativă, media evaluărilor cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor și shadows:

Graficul 36. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows

Testul t pentru eșantioane dependente arată că media scorurilor este mai ridicată în contextul evaluării competențelor shadows comparativ cu evaluarea competențelor profesorilor (s-au remarcat 5 excepții în care diferențele nu sunt semnificative, și anume evaluarea abilității de a planifica activități de învățare flexibile, abilității de a crea un mediu de învățare confortabil, abilității de a crea un mediu de învățare pozitiv, abilității de a motiva și implica, abilității de a dezvolta activități de învățare pentru ca toți elevii să aibă succes). Datele arată că respondenții noștri au o tendință generală de a considera că este mai important ca shadows să-și dezvolte competențele necesare comparativ cu profesorii.

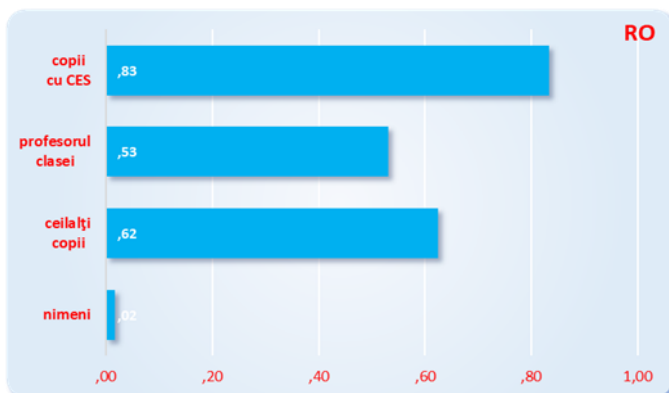
CAPITOLUL 3

Analiza datelor și rezultatele din România

3.1. Utilitatea percepută a shadows pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din România

3.1.1. Principalii beneficiarii percepuți ai shadows

După cum este prezentat în graficul 37, respondenții din România consideră că shadows sunt utili pentru toți cei trei actori educaționali implicați, dar mai ales pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

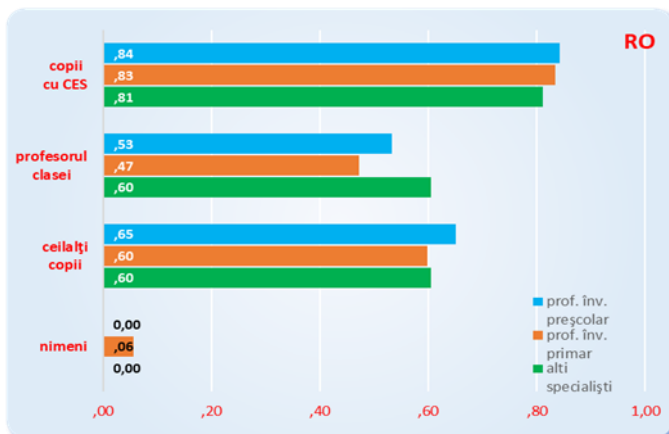

Graficul 37. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – datele din România

Aproape nici un respondent din România nu consideră că shadows nu sunt utili deloc, furnizând o percepție socială pozitivă a shadows care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale în clasă.

✖

Graficul 38 prezintă media evaluărilor din România cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte utili):

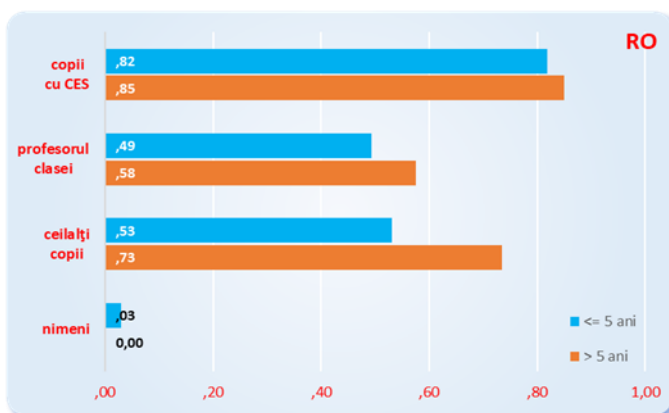

Graficul 38. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din România

Anova One-way nu arată diferențe semnificative între cele trei variante importante, astfel că percepția pozitivă cu privire la utilitatea shadows pentru copiii cu CES, pentru profesorul de la clasă și ceilalți elevi este aceeași independent de statutul educațional, fiind similară pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști.

✖

Graficul 39 prezintă media evaluărilor din România cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

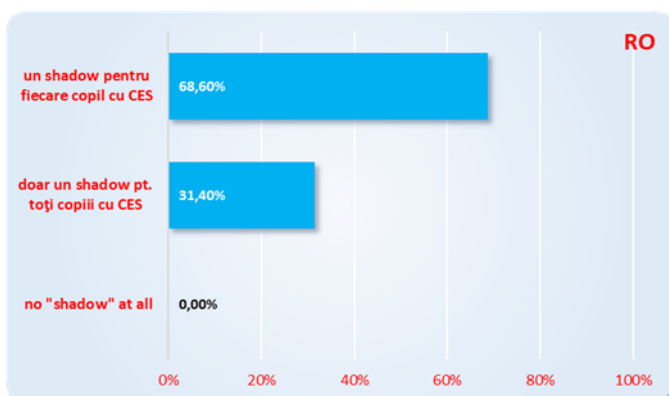

Graficul 39. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din România

Testul t pentru eșantioane independente arată diferențe semnificative în evaluarea utilității shadows pentru restul clasei, specialiștii cu experiență realizând o evaluare semnificativ mai bună.

3.1.2. Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă

În ceea ce privește numărul de shadows perceput ca fiind necesar la clasă, respondenții din România consideră că ar trebui să fie câte un shadow pentru fiecare copil cu CES, după cum arată graficul 40:

Graficul 40. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadows la clasă – datele din România

Datele din România demonstrează o atitudine foarte pozitivă în ceea ce privește prezența shadows la clasă pentru a asista copiii cu CES, nici un respondent nu consideră că shadows nu sunt necesari.

3.1.3. Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows

Respondenții din România consideră că shadows trebuie să dețină competențe de colaborare specifice cu privire la profesori și la copii cu cerințe educaționale speciale, după cum este prezentat în graficul 41:

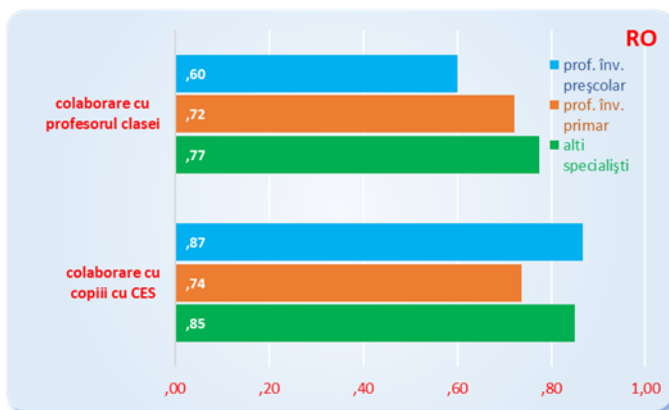

Graficul 41. Distribuția răspunsurilor cu privire la principalele competențe de colaborare necesare pentru shadows – datele din România

Totuși, evaluările realizate de respondenții din România evidențiază o atenție deosebită acordată competențelor de colaborare adecvată cu elevii cu CES.

x

Graficul 42 prezintă media evaluărilor din România cu privire la competențele necesare pentru shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

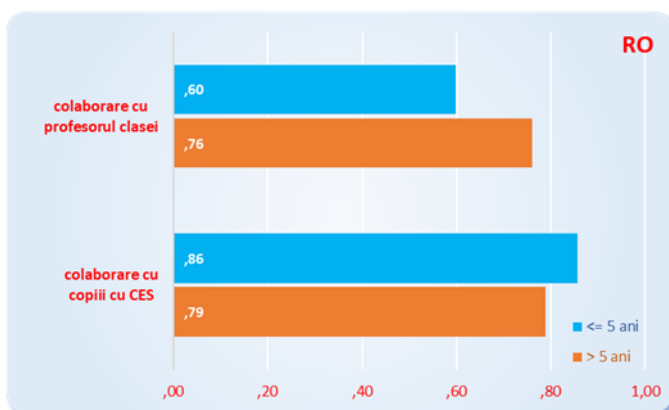

Graficul 41. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din România

Anova One-way nu arată influențe semnificative a statutului asupra evaluării competențelor shadows de a colabora cu profesorul de la clasă sau cu elevii cu CES, profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din România realizând evaluări similare.

x

Graficul 43 prezintă media evaluărilor din România cu privire la competențele necesare shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru specialiști fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

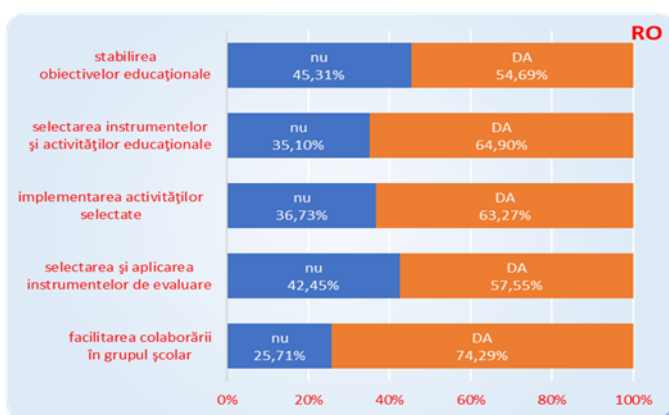

Graficul 42. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din România

Testul t pentru eşantioane independente arată că experiența influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de a colabora cu profesorul de la clasă (specialiști cu experiență considerând că aceste competențe sunt mai importante comparativ cu specialiști fără experiență), dar nu influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de a colabora cu elevii cu CES, aceste competențe fiind evaluate similar de către specialiști cu experiență și cei fără experiență din România.

3.2. Implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale din România

Graficul 44 prezintă procentul respondenților din România care consideră că shadows trebuie să fie implicați în fiecare dintre cele cinci activități educaționale analizate:

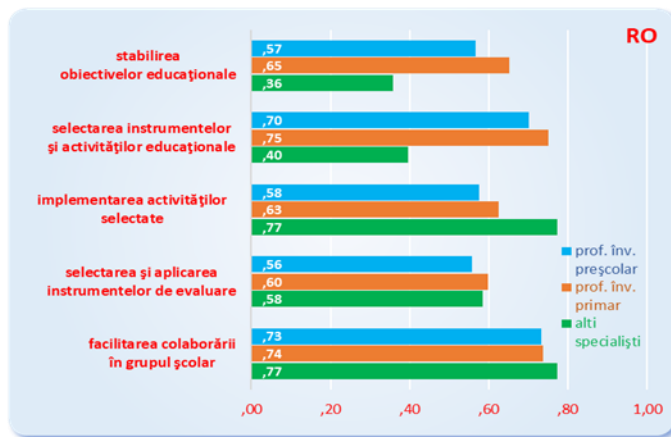

Graficul 43. Distribuția răspunsurilor cu privire la implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale – datele din România

După cum se observă în graficul 44, există o tendință de a selecta toate răspunsurile propuse, cu mai bine de jumătate dintre respondenții din România selectând fiecare posibil rol al lui shadow. Totuși, există o ierarhie a posibilelor roluri ale shadows, majoritatea respondenților din România concentrându-se pe rolul de a facilita colaborarea între copiii cu CES și ceilalți elevi din clasă. De asemenea, selectarea și implementarea activităților educaționale pentru copiii cu CES sunt evaluate ca fiind importante.

✘

Graficul 45 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din România cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în activitățile educaționale analizate, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali:

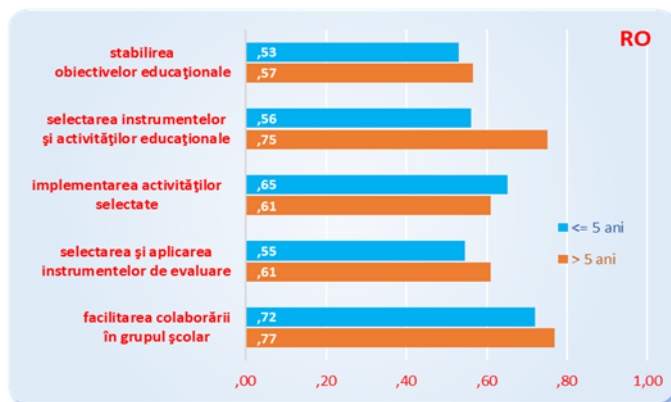

Graficul 44. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de statutul educațional – datele din România

Anova One-way arată clar că statutul educațional influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional; în timp ce stabilirea obiectivelor educaționale și selectarea activităților educaționale sunt mai puțin importante pentru alți specialiști din România comparativ cu profesorii din învățământul preșcolar și primar, implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES sunt mai importante pentru alți specialiști comparativ cu profesorii din învățământul preșcolar. Selectarea și aplicarea instrumentelor de evaluare și facilitarea colaborării în cadrul clasei sunt evaluate similar independent de statut.

x

Graficul 46 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din România cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în cele cinci activități educaționale analizate, separat pentru specialiști educaționali fără experiență și cei cu experiență:

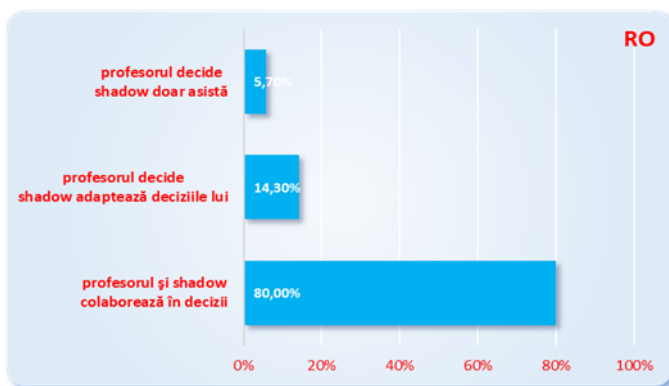
Graficul 45. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de experiența educațională – datele din România

Testul t pentru eșantioane independente arată o influență limitată a experienței asupra evaluării implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional, iar selectarea

instrumentelor pedagogice și activităților educaționale sunt mai importante pentru specialiștii fără experiență din România.

×

Graficul 47 prezintă procentul respondenților din România care au ales fiecare opțiune cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor în educație:

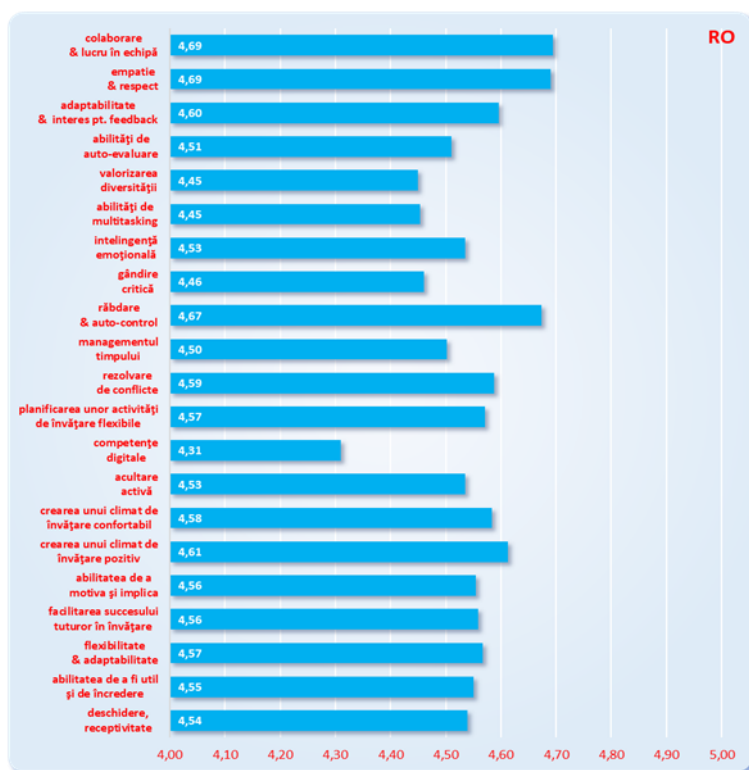

Graficul 46. Distribuția răspunsurilor cu privire la rolul posibil al lui shadow în activitățile educaționale – datele din România

Majoritatea respondenților din România (4 din 5 subiecți) consideră că shadows trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor, iar profesorii și „shadows” trebuie să colaboreze pentru a decide cea mai bună abordare educațională (activități, instrumente pedagogice etc) și pentru a adapta această abordare la copiii cu CES, în timp ce rămâne eficientă pentru ceilalți elevi din clasă.

3.3. Competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows din România

Graficul 48 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din România:

Graficul 47. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows - datele din România

Pe de o parte, analiza datelor din România arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru profesorii care lucrează cu shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru cele 21 de competențe analizate.

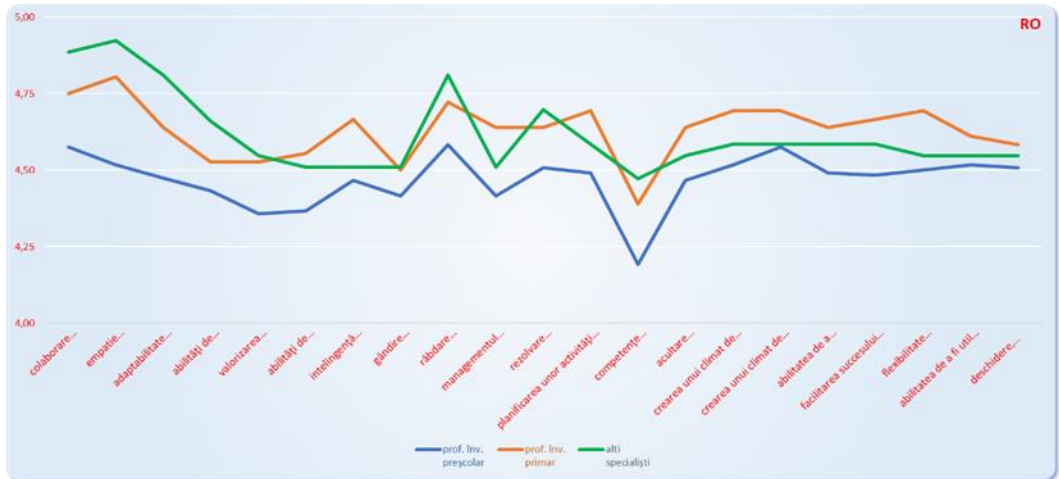
Pe de altă parte, respondenții din România au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows**:

3 competențe foarte importante: competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; răbdare și auto-control;

6 competențe importante: abilitatea de a crea un mediu pozitiv în clasele incluzive, să-i facă pe toți copiii să se simtă motivați și integrați; adaptabilitate și interes pentru feedback din partea copiilor și a „shadows”; competențe de rezolvare a conflictelor; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES; abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile; flexibilitatea și adaptabilitatea la situațiile și reacțiile neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES.

✘

Graficul 49 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din România în funcție de statutul lor:

Graficul 48. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din România

Anova One-way arată diferențe semnificative doar pentru 2 dimensiuni (competențe de colaborare & comunicare și empatie), astfel că putem considera că statutul nu influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, având în vedere că profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din România au realizat evaluări similare.

×

Graficul 50 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din România conform experienței lor:

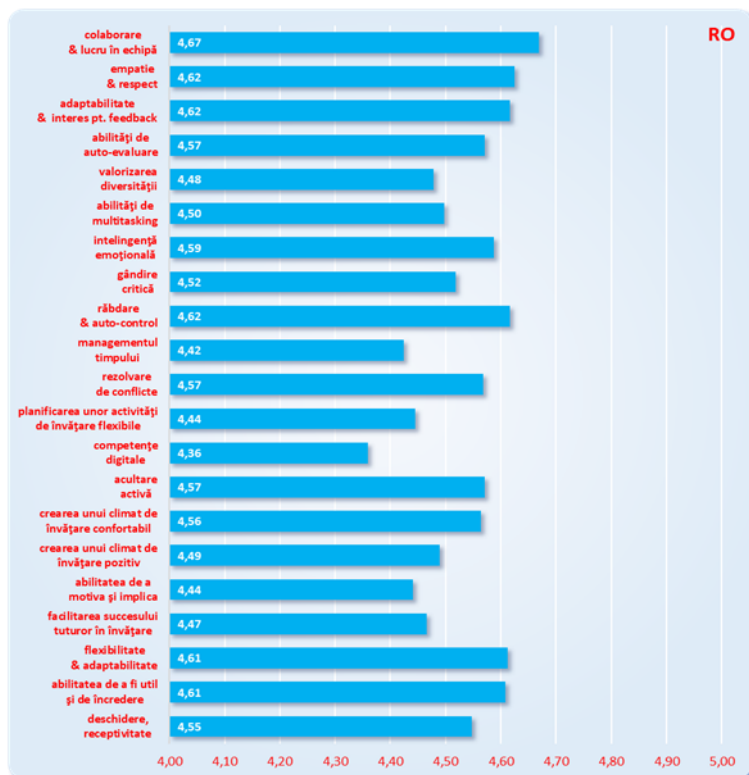

Graficul 49. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din România

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative asupra dimensiunilor analizate, astfel că putem considera că experiența nu influențează semnificativ stabilirea importanței competențelor necesare profesorilor pentru a colabora cu shadows din România.

3.4. Competențe necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii din România

Graficul 51 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din România:

Graficul 50. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – datele din România

Pe de o parte, analiza datelor din România arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru toate cele 21 de competențe analizate.

Pe de altă parte, respondenții din România au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare pentru shadows**:

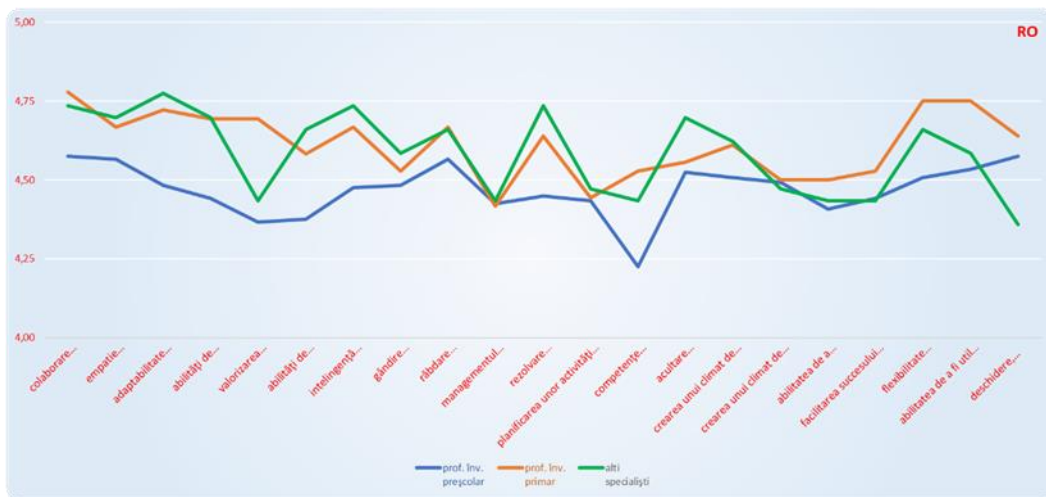
☐ **4 competențe foarte importante:** competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și profesorilor; răbdare și auto-control.

☐ **6 competențe importante:** flexibilitate și adaptabilitate la situații și reacții imprevizibile din partea copiilor, în special cei cu CES; abilitatea de a fi suportiv, util și de încredere, de a încuraja

copiii să-și împărtășească problemele; inteligență emoțională și competențe de management al stresului; competențe de auto-evaluare și abilitatea de a observa și evalua obiectiv propria activitate; competențe de rezolvare a conflictelor; competențe de ascultare activă și interes pentru nevoile celorlalți.

x

Graficul 52 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din România în funcție de statutul lor:

Graficul 51. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din România

Anova One-way nu arată diferențe semnificative pentru nici o dimensiune analizată, fără excepție, astfel că putem considera că statutul nu influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, având în vedere că profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din România au realizat evaluări similare.

x

Graficul 53 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din România în funcție de experiență:

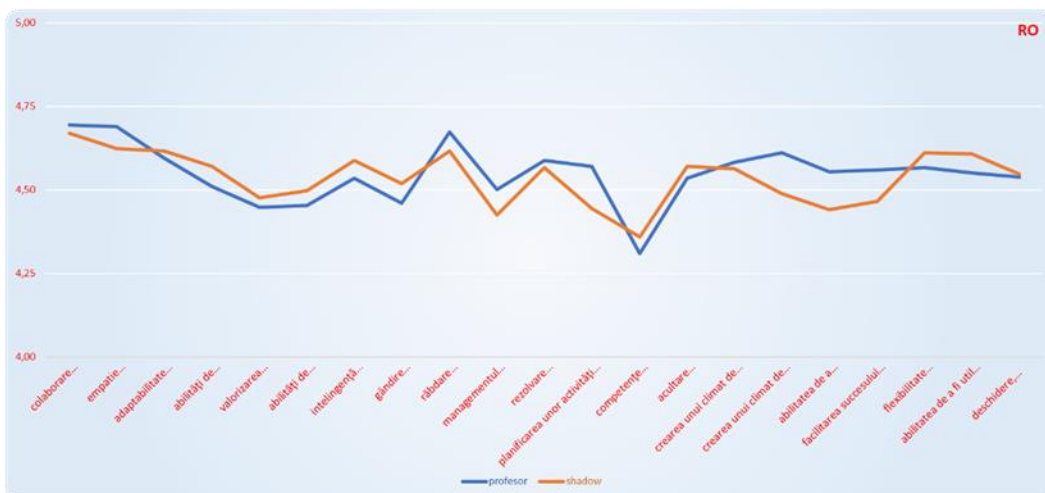

Graficul 52. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din România

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative asupra dimensiunilor analizate, astfel că putem considera că experiența nu are efecte semnificative asupra stabilirii importanței competențelor necesare pentru shadows în România.

3.5. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows din România

Graficul 54 prezintă, într-o manieră comparativă, media evaluărilor realizate în România cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor și shadows:

Graficul 53. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows – datele din România

Analiza statistică arată că există o tendință generală a respondenților din România de a considera că shadows și profesorii ar trebui să dețină competențe similare, după cum arată testul t pentru eșantioane în perechi, și anume că nu s-au evidențiat diferențe semnificative pentru 17 din cele

21 dimensiuni analizate. Ca excepție de la aceste date, empatia, abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile, abilitatea de a crea un mediu de învățare pozitiv, abilitatea de a motiva și implica sunt considerate a fi mai importante pentru profesori comparativ cu shadows, conform respondenților din România.

3.6. Sinteza rezultatelor din România

Atitudinea generală cu privire la shadows din România este foarte pozitivă pentru toate aspectele evaluate:

☐ shadows sunt considerați a fi benefici în special pentru copiii cu CES, dar și pentru ceilalți elevi din clasă și chiar și pentru profesorul de la clasă, și aproape nici un respondent nu consideră că shadow nu este util deloc. Această atitudine pozitivă cu privire la shadows este aceeași independent de statut (profesori din învățământul preșcolar, profesori din învățământul primar și alți specialiști au realizat o evaluare similară), dar este mai pronunțată în cazul specialiștilor cu mai multă experiență;

☐ shadows sunt considerați a fi necesari pentru fiecare copil cu CES și nici un respondent nu consideră că shadows nu sunt necesari în cadrul clasei în care sunt integrați copiii cu CES;

☐ shadows trebuie să-și dezvolte competențe de colaborare atât pentru copiii cu CES cât și pentru profesorii de la clasă, dar obiectivul principal este colaborarea cu elevii cu CES; statutul nu are un impact semnificativ asupra acestor două evaluări, în timp ce experiența are un impact limitat, doar în ceea ce privește competențele de colaborare cu profesorul de la clasă, acest aspect fiind mai important pentru specialiștii cu experiență;

☐ în ceea ce privește rolul lui shadow în activitățile educaționale, specialiștii din România se focalizează pe rolul de a facilita colaborarea dintre copiii cu CES și ceilalți elevi din clasă, acest rol având cea mai ridicată evaluare independent de statut sau experiență;

☐ în ceea ce privește rolul lui shadow în procesul de luare a deciziilor, specialiștii din România se focalizează în special pe colaborarea dintre profesori și shadows pentru a decide cea mai bună abordare educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) și pentru a adapta această abordare la copiii cu CES, în timp ce rămâne eficientă pentru restul clasei.

În ceea ce privește competențele necesare profesorilor care colaborează cu shadows, specialiștii din România se focalizează pe câteva competențe personale (abilități de lucru în echipă, empatie, răbdare, competențe de rezolvare a conflictelor), dar valorizează și câteva competențe profesionale (abilitatea de a crea un mediu pozitiv și confortabil, de a motiva copiii, de a le asculta feed-back-ul și a planifica activități de învățare flexibile).

În ceea ce privește competențele necesare pentru shadows care colaborează cu profesorul de la clasă, specialiștii din România se focalizează mai mult pe competențele personale (abilități de lucru în echipă, empatie, răbdare, adaptabilitate, atitudine suportivă, inteligență emoțională,

rezolvarea conflictelor, competențe de ascultare activă), singura competență profesională evaluată cu scor ridicat fiind flexibilitatea și adaptabilitatea de a lucra cu elevii cu CES.

Analiza comparativă a arătat că profilul profesional al profesorilor și cel al shadows sunt foarte similare (doar 4 din cele 21 dimensiuni fiind semnificativ diferite), confirmând importanța statutului lui shadow în procesul educațional, dar și așteptările ridicate cu privire la competențele și implicarea lor în activități.

Pentru a finaliza acest subiect, putem sublinia că specialiștii în educație din România consideră că shadows sunt utili pentru toți actorii educaționali, sunt necesari și un shadow ar trebui să asiste fiecare copil cu CES cu rolul principal de a facilita interacțiunea acestuia cu restul clasei, trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor și ar trebui să dețină competențe similare celor deținute de profesorul de la clasă.

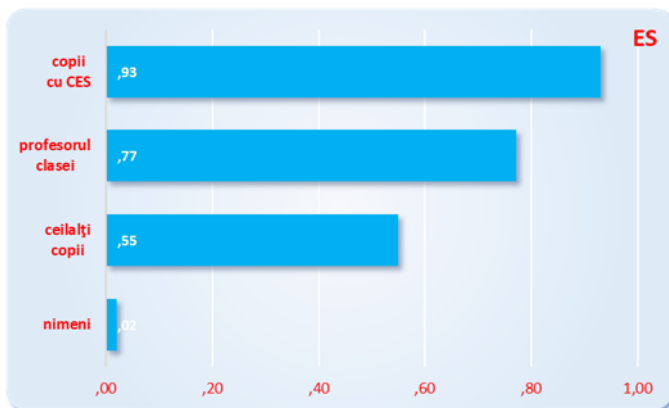
CAPITOLUL 4

Analiza datelor și rezultatele din Spania

4.1. Utilitatea percepută a shadows pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din Spania

4.1.1. Principalii beneficiarii percepuți ai shadows

După cum este arătat în graficul 55, respondenții din Spania consideră că shadows sunt utili pentru toți cei trei actori educaționali, dar mai ales pentru copiii cu cerințe educaționale speciale:

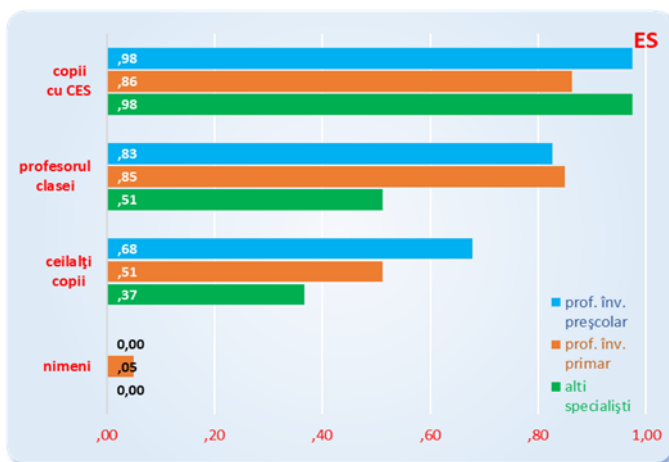

Graficul 54. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – datele din Spania

Aproape nici un respondent din Spania nu consideră că shadows nu sunt utili deloc, furnizând o percepție socială pozitivă a shadows care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale în clasă.

✘

Graficul 56 prezintă media evaluărilor din România cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte utili):

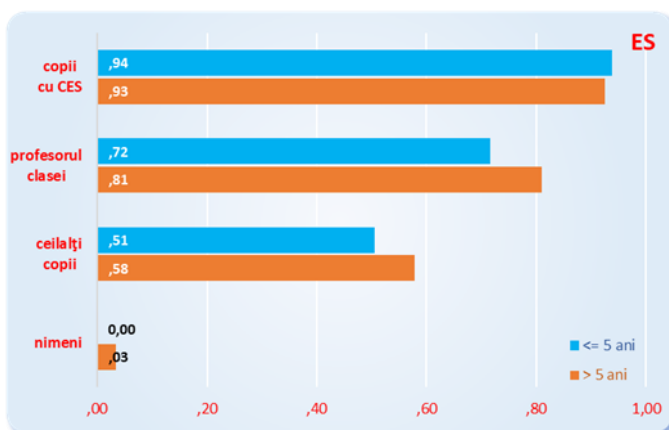

Graficul 55. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Spania

Anova One-way arată diferențe semnificative pentru toate cele trei variante importante, percepția utilității shadows pentru copiii cu CES fiind mai puțin evidentă pentru profesorii din învățământul primar, în timp ce percepția utilității shadows pentru profesorul de la clasă și pentru restul elevilor fiind mai puțin evidentă pentru alți specialiști din Spania.

×

Graficul 57 prezintă media evaluărilor din România cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte util):

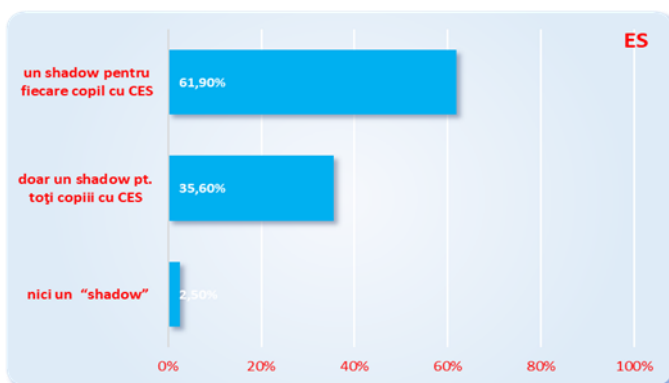

Graficul 56. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Spania

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative între media evaluărilor realizate de specialiștii cu experiență și cei fără experiență din Spania.

4.1.2. Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă

În ceea ce privește numărul de shadows perceput ca fiind necesar la clasă, respondenții din Spania consideră că ar trebui să fie câte un shadow pentru fiecare copil cu CES, după cum arată graficul 58:

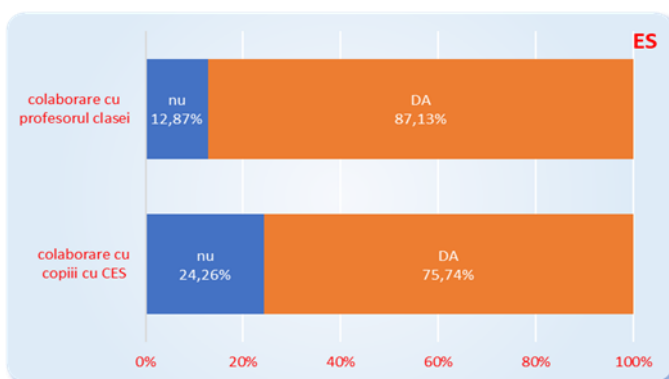

Graficul 57. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadows la clasă – datele din Spania

Datele din Spania demonstrează o atitudine foarte pozitivă în ceea ce privește prezența shadows la clasă pentru a asista copiii cu CES, aproape nici un respondent nu consideră că shadows nu sunt necesari.

4.1.3. Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows

Respondenții din Spania consideră că shadows trebuie să dețină competențe de colaborare specifice cu privire la profesori și la copiii cu cerințe educaționale speciale, cu o focalizare mai accentuată asupra competențelor de colaborare adecvată cu profesorul de la clasă, după cum este prezentat în graficul 59:

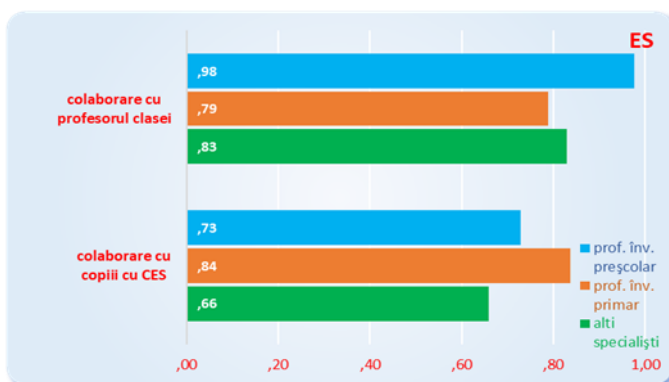

Graficul 58. Distribuția răspunsurilor cu privire la principalele competențe de colaborare necesare pentru shadows – datele din Spania

Totuși, evaluările realizate de respondenții din Spania arată o atenție deosebită acordată competențelor de colaborare adecvată cu profesorii de la clasă și copii.

✖

Graficul 60 prezintă media evaluărilor din România cu privire la competențele necesare pentru shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

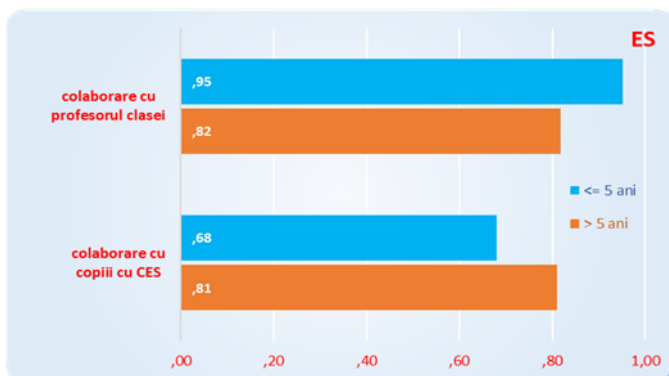
Graficul 59. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Spania

Anova One-way arată că statutul influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de colaborare cu profesorul de la clasă, profesorii din învățământul preșcolar considerând că aceste competențe sunt mai importante comparativ cu profesorii din învățământul primar, dar statutul nu influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de colaborare cu elevii cu CES.

✖

Graficul 61 prezintă media evaluărilor din România cu privire la competențele necesare shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat

pentru specialiști fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

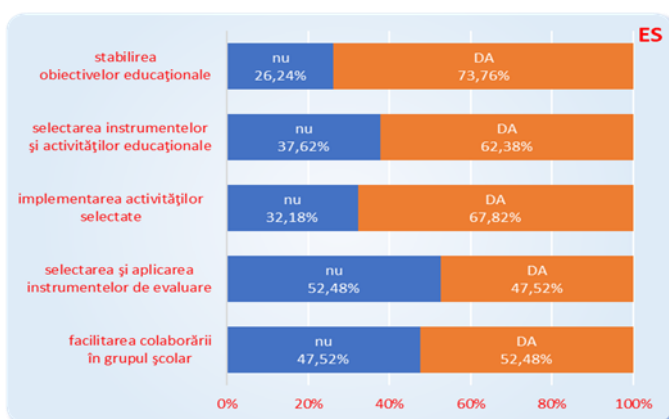

Graficul 60. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Spania

Testul t pentru eșantioane independente arată că experiența influențează semnificativ ambele dimensiuni analizate; în timp de competențele de colaborare ale shadows cu profesorul de la clasă sunt mai importante pentru specialiștii fără experiență, competențele de colaborare ale shadows cu elevii cu CES este mai importantă pentru specialiștii cu experiență din Spania.

4.2. Implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale din Spania

Graficul 62 prezintă procentul respondenților din Spania care consideră că shadows trebuie să fie implicați în fiecare dintre cele cinci activități educaționale analizate:

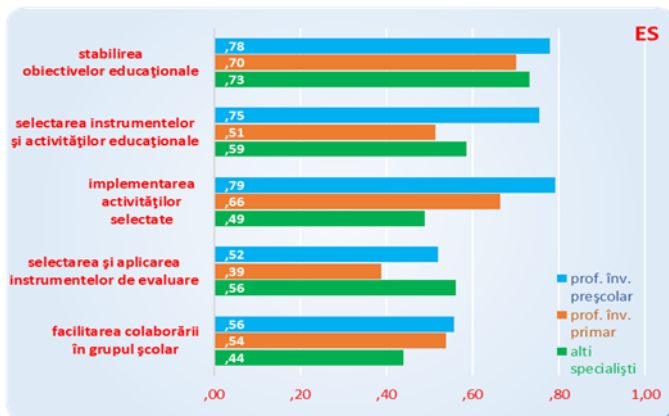
Graficul 61. Distribuția răspunsurilor cu privire la implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale – datele din Spania

După cum se observă în graficul 62, există o tendință de a selecta toate răspunsurile propuse, mai bine de jumătate dintre respondenții din Spania selectând fiecare posibil rol al lui shadow.

Totuși, există o ierarhie a posibilelor roluri ale shadows, majoritatea respondenților din Spania concentrându-se pe rolul de a stabili obiectivele educaționale pentru copiii cu CES. De asemenea, selectarea și implementarea activităților educaționale pentru copiii cu CES sunt evaluate ca fiind importante.

x

Graficul 63 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din Spania cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în cele cinci activități educaționale analizate, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali:

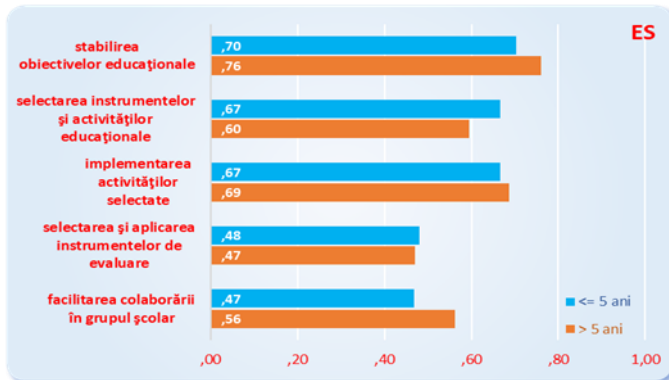

Graficul 62. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de statutul educațional – datele din Spania

Anova One-way arată clar că statutul educațional influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional; selectarea activităților educaționale și implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES sunt mai importante pentru profesorii din învățământul preșcolar din Spania comparativ cu profesorii din învățământul primar și alți specialiști. Stabilirea obiectivelor educaționale, selectarea și aplicarea instrumentelor de evaluare și facilitarea colaborării în cadrul clasei sunt evaluate independent de statutul respondenților din Spania.

x

Graficul 64 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din Spania cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în cele cinci activități educaționale analizate, separat pentru specialiști educaționali fără experiență și cei cu experiență:

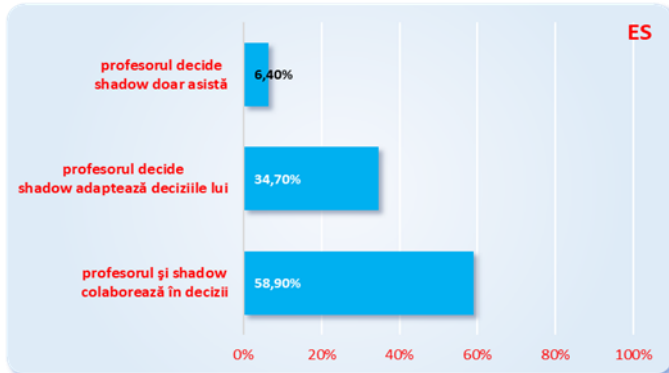

Graficul 63. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de experiența educațională – datele din Spania

Testul t pentru eșantioane independente arată că experiența educațională nu influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional, toate dimensiunile analizate fiind evaluate similar de către specialiștii cu experiență și cei fără experiență din Spania.

×

Graficul 65 prezintă procentul respondenților din Spania care au ales fiecare opțiune cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor în educație:

Graficul 64. Distribuția răspunsurilor cu privire la rolul posibil al lui shadow în activitățile educaționale – datele din Spania

Majoritatea respondenților din Spania (3 din 5 subiecți) consideră că shadows trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor, iar profesorii și „shadows” trebuie să colaboreze pentru a decide cea mai bună abordare educațională (activități, instrumente pedagogice etc) și pentru a adapta această abordare la copiii cu CES, în timp ce rămâne eficientă pentru ceilalți elevi din clasă.

4.3. Competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows din Spania

Graficul 66 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Spania:

Graficul 65. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows - datele din Spania

Pe de o parte, analiza datelor din Spania arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru profesorii care lucrează cu shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru cele 21 de competențe analizate.

Pe de altă parte, respondenții din Spania au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows**:

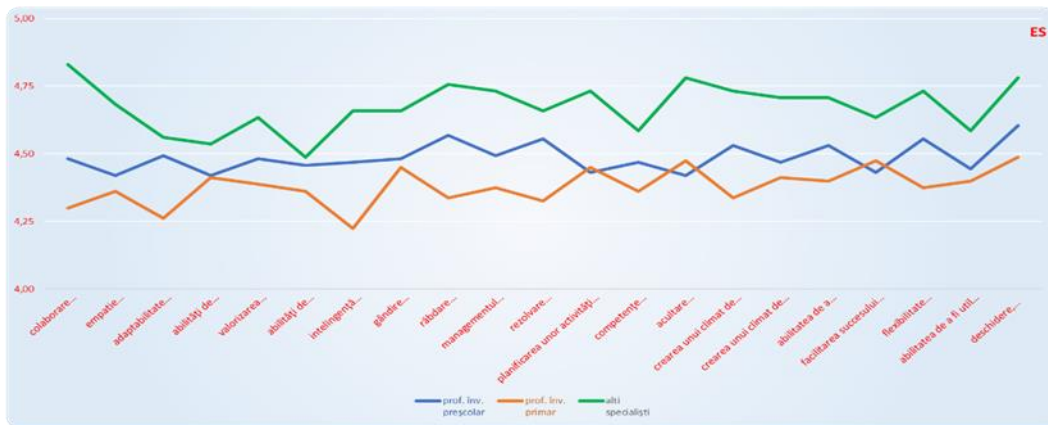
❑ **5 competențe foarte importante:** capacitatea de a rămâne deschis la minte și de a acorda încredere potențialului de învățare al tuturor copiilor; flexibilitatea și adaptabilitatea la situații și reacții neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES; răbdare și auto-control; competențe de ascultare activă și interes pentru nevoile celorlalți; abilitatea de a-i motiva și implica pe alții în activitățile de învățare (inclusiv pe „shadows”);

❑ **5 competențe importante:** competențe de gândire critică și abilități de rezolvare a problemelor; competențe de management al timpului și planificare; abilitatea de a planifica activități de învățare adaptate la nevoile educaționale și nivelul de dezvoltare al copiilor;

abilitatea de a crea un mediu pozitiv în clasele incluzive, de a-i face pe toți copiii să se simtă motivați și integrați; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES.

✘

Graficul 67 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Spania în funcție de statutul lor:

Graficul 66. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiză comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Spania

Anova One-way arată diferențe semnificative pentru 14 din cele 21 dimensiuni analizate, astfel că putem considera că statutul influențează semnificativ evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, aceste competențe fiind considerate a fi mai importante de către specialiștii educaționali din Spania comparativ cu profesorii din învățământul preșcolar și primar.

✘

Graficul 68 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Spania conform experienței lor:

Graficul 67. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiză comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Spania

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative asupra dimensiunilor analizate, astfel că putem considera că experiența nu influențează semnificativ stabilirea importanței competențelor necesare profesorilor care colaborează deplin cu shadows în Spania.

4.4. Competențe necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii din Spania

Graficul 69 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Spania:

Graficul 68. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – datele din Spania

Pe de o parte, analiza datelor din Spania arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4.74 și 5 pentru toate cele 21 de competențe analizate.

Pe de altă parte, respondenții din Spania au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare pentru shadows**:

□ **2 competențe foarte importante:** capacitatea de a rămâne deschis la minte și de a avea încredere în potențialul de învățare al tuturor copiilor; competente de comunicare și colaborare, abilități de lucru în echipă;

□ **4 competențe importante:** răbdare și auto-control; competențe de rezolvare a conflictelor; abilitatea de a-i motiva și implica pe ceilalți în activitățile de învățare (inclusiv profesori); flexibilitatea și adaptabilitatea la situații și reacții neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES.

✘

Graficul 70 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Spania în funcție de statutul lor:

Graficul 69. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiză comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Spania

Anova One-way arată diferențe semnificative doar pentru șapte din cele 21 dimensiuni analizate, astfel că putem considera că statutul nu influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, având în vedere că profesorii din învățământul preșcolar și primar și ceilalți specialiști din Spania au realizat evaluări similare.

✘

Graficul 71 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din România în funcție de experiență:

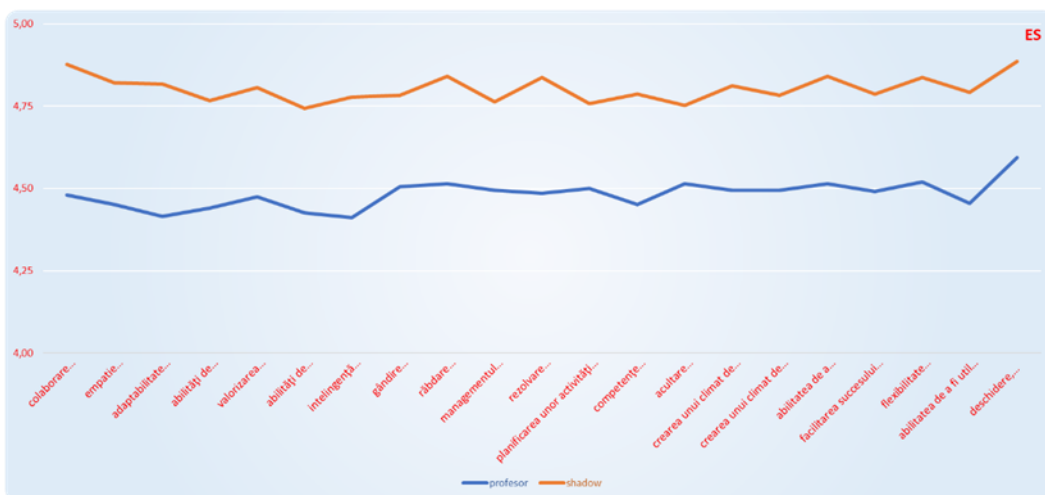

Graficul 70. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Spania

Testul t pentru eșantioane independente arată diferențe semnificative doar pentru o dimensiune analizată, astfel că putem considera că experiența nu influențează semnificativ stabilirea importanței competențelor necesare pentru shadows din Spania.

4.5. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows din Spania

Graficul 72 prezintă, într-o manieră comparativă, media evaluărilor realizate în Spania cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor și shadows:

Graficul 71. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows – datele din Spania

Analiza statistică arată că există o tendință generală a respondenților din Spania de a considera că shadows trebuie să-și dezvolte mai multe competențe comparativ cu profesorii, având în vedere că testul t pentru eșantioane în perechi arată diferențe semnificative asupra celor 21

dimensiuni analizate. Acesta este un lucru surprinzător având în vedere că profesorii sunt, de obicei, mai calificați decât shadows, astfel că este necesară o analiză mai detaliată a acestui rezultat neașteptat.

4.6. Sinteza rezultatelor din Spania

Atitudinea generală cu privire la shadows din Spania este foarte pozitivă pentru toate aspectele evaluate:

☐ shadows sunt considerați a fi benefici în special pentru copiii cu CES, dar și pentru ceilalți elevi din clasă și chiar și pentru profesorul de la clasă, și aproape nici un respondent nu consideră că shadow nu este util deloc. Această atitudine pozitivă cu privire la shadows este influențată de statut (asistarea copiilor cu CES este mai importantă pentru profesorii din învățământul preșcolar), dar nu este influențată de experiență;

☐ shadows sunt considerați a fi necesari pentru fiecare copil cu CES și nici un respondent nu consideră că shadows nu sunt necesari în cadrul clasei în care sunt integrați copiii cu CES;

☐ shadows trebuie să-și dezvolte competențe de colaborare atât pentru copiii cu CES cât și pentru profesorii de la clasă, dar obiectivul principal este colaborarea cu profesorul de la clasă; profesorii din învățământul preșcolar se focalizează mai mult pe colaborarea cu profesorul de la clasă comparativ cu profesorii din învățământul primar, în timp ce experiența are o influență diferențiată: colaborarea cu profesorul de la clasă este mai importantă pentru specialiștii fără experiență, iar colaborarea cu elevii cu CES este mai importantă pentru specialiștii cu experiență;

☐ în ceea ce privește rolul lui shadow în activitățile educaționale, specialiștii din Spania se focalizează pe rolul de a stabili obiectivele educaționale pentru copiii cu CES, acest rol având cea mai ridicată evaluare independent de statut și experiență;

☐ în ceea ce privește rolul lui shadow în procesul de luare a deciziilor, specialiștii din Spania se focalizează în special pe colaborarea dintre profesori și shadows pentru a decide cea mai bună abordare educațională (activități, instrumente pedagogice etc) și pentru a adapta această abordare la copiii cu CES, în timp ce rămâne eficientă pentru restul clasei.

În ceea ce privește competențele necesare profesorilor care colaborează cu shadows, specialiștii din Spania se focalizează pe un mix de competențe personale (răbdare, competențe de ascultare activă, gândire critică, competențe de management al timpului) și abilități profesionale (încrederea acordată potențialului de învățare al fiecărui copil cu CES, flexibilitate în lucrul cu elevii cu CES și abilitatea de a-i motiva, abilitatea de a crea un mediu de învățare pozitiv și confortabil).

În ceea ce privește competențele necesare pentru shadows care colaborează cu profesorul de la clasă, specialiștii din Spania se focalizează, de asemenea, pe un mix de competențe personale (abilități de lucru în echipă, răbdare, competențe de rezolvare a conflictelor) și abilități

profesionale (încrederea acordată potențialului de învățare al fiecărui copil cu CES, flexibilitate în lucrul cu elevii cu CES și abilitatea de a-i motiva).

Analiza comparativă a arătat că profilul profesional al lui shadow include mai multe competențe dezvoltate comparativ cu profesorii (toate cele 21 de competențe analizate au fost evaluate ca fiind mai importante pentru shadows comparativ cu profesorii), subliniind puternic că expectanțele sunt mai ridicate pentru shadows comparativ cu profesorii.

Pentru a finaliza acest subiect, putem sublinia că specialiștii în educație din Spania consideră că shadows sunt utili pentru toți actorii educaționali, sunt necesari și un shadow ar trebui să asiste fiecare copil cu CES cu rolul principal de a stabili obiectivele educaționale pentru acești copii, trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor și ar trebui să dețină mai multe competențe personale și profesionale comparativ cu profesorul de la clasă.

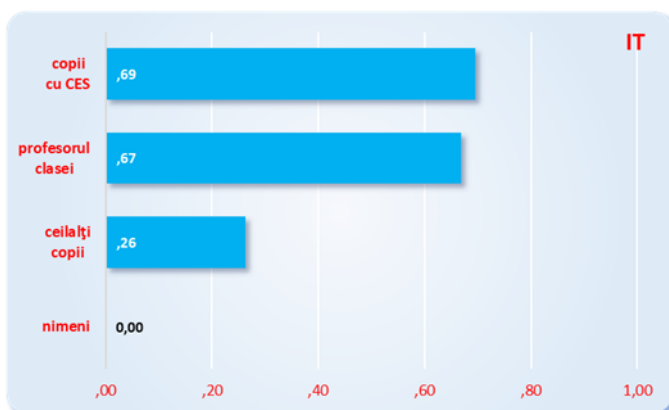
CAPITOLUL 5

Analiza datelor și rezultatele din Italia

5.1. Utilitatea percepută a shadows pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din Italia

5.1.1. Principalii beneficiarii percepuți ai shadows

După cum este prezentat în graficul 73, respondenții din Italia consideră că shadows sunt utili pentru toți cei trei actori educaționali implicați, dar mai ales pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

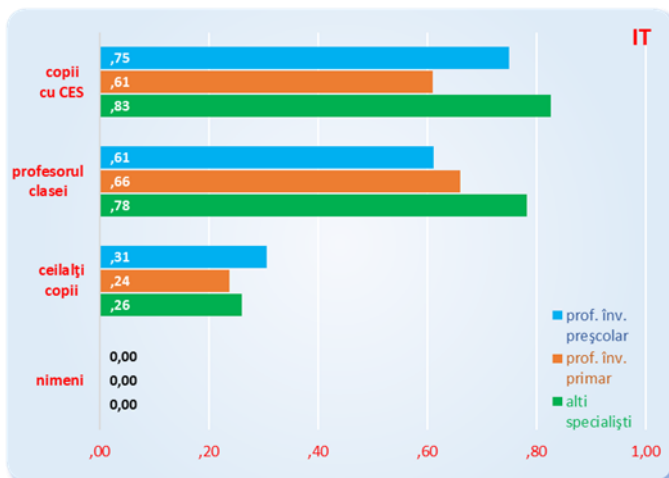

Graficul 72. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – datele din Italia

Aproape nici un respondent din Italia nu consideră că shadows nu sunt utili deloc, furnizând o percepție socială pozitivă a shadows care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale în clasă.

✘

Graficul 74 prezintă media evaluărilor din Italia cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte utili):

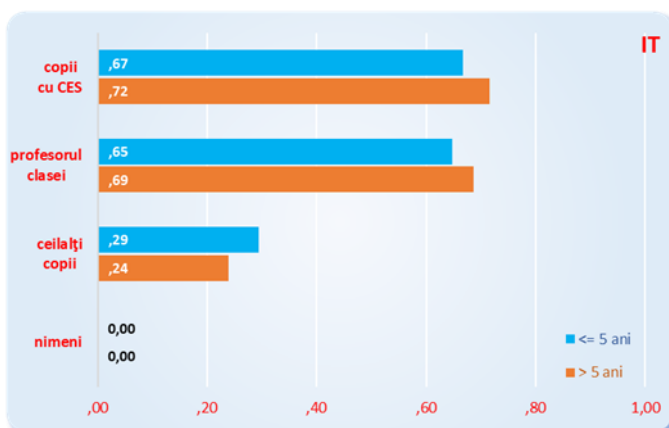

Graficul 73. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiză comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Italia

Anova One-way nu arată diferențe semnificative între cele trei variante importante, astfel că percepția pozitivă cu privire la utilitatea shadows pentru copiii cu CES, pentru profesorul de la clasă și ceilalți elevi este aceeași independent de statutul educațional, fiind similară pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști.

✘

Graficul 75 prezintă media evaluărilor din Italia cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte util):

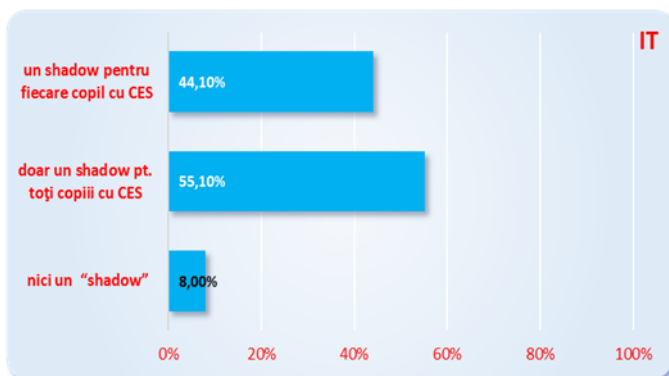

Graficul 74. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Italia

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative între media evaluărilor realizate de specialiștii fără experiență și cei cu experiență din Italia.

5.1.2. Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă

În ceea ce privește numărul de shadows perceput ca fiind necesar la clasă, majoritatea respondenților din Italia consideră că este importantă prezența shadows care să asiste copiii cu CES, după cum este prezentat în graficul 76:

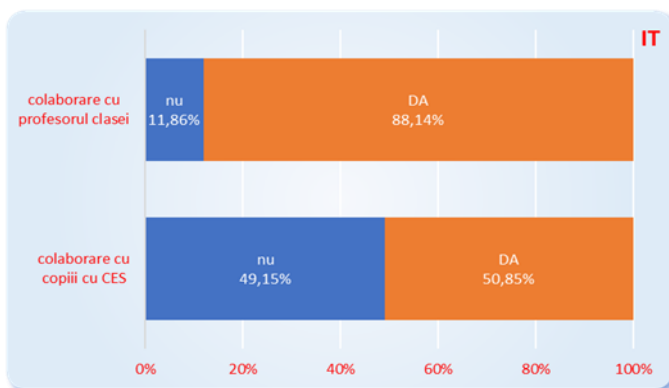

Graficul 75. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadows la clasă – datele din Italia

Datele din Italia arată că majoritatea respondenților consideră că un shadow pentru toți copiii cu CES din clasă este suficient, dar, totuși, aproape jumătate din respondenți consideră că un shadow este necesar pentru fiecare copil cu CES. În același timp, unul din zece respondenți consideră că shadows nu sunt necesari, prin urmare acest subiect trebuie analizat în continuare pentru a înțelege percepția socială cu privire la numărul de shadows necesar într-o clasă.

5.1.3. Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows

Respondenții din Italia consideră că shadows trebuie să dețină competențe de colaborare specifice cu privire la profesori și la copiii cu cerințe educaționale speciale, acordând o atenție deosebită competențelor de colaborare adecvată cu profesorul de la clasă, după cum este prezentat în graficul 77:

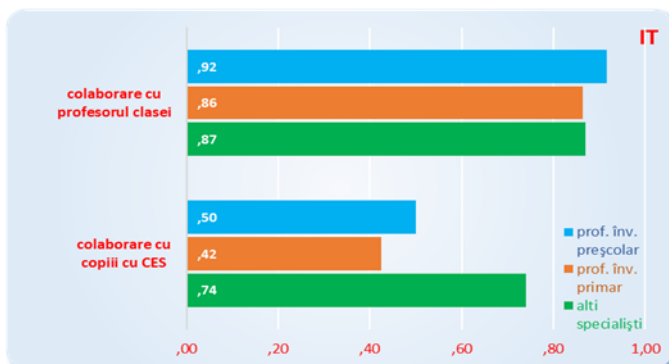

Graficul 76. Distribuția răspunsurilor cu privire la principalele competențe de colaborare necesare pentru shadows – datele din Italia

Totuși, evaluările realizate de respondenții din Italia evidențiază o atenție deosebită acordată competențelor de colaborare adecvată cu elevii cu CES și profesorul de la clasă.

x

Graficul 78 prezintă media evaluărilor din Italia cu privire la competențele necesare pentru shadows care colaborează cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

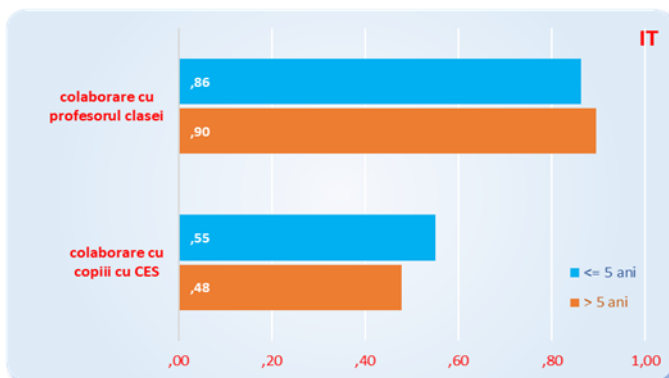
Graficul 77. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Italia

Anova One-way arată că statutul influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de a colabora cu elevii cu CES, profesorii din învățământul primar considerând că aceste competențe

sunt mai puțin importante comparativ cu alți specialiști, dar statutul nu influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de a colabora cu profesorul de la clasă.

x

Graficul 79 prezintă media evaluărilor din Italia cu privire la competențele necesare shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru specialiști fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

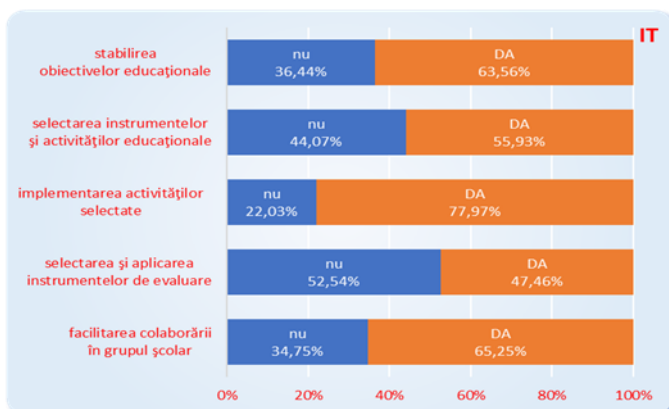

Graficul 78. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Italia

Testul t pentru eșantioane independente arată că experiența nu influențează semnificativ dimensiunile analizate; competențele shadows de colaborare cu profesorul de la clasă și copiii cu CES sunt evaluate independent de experiența în educație a respondenților din Italia.

5.2. Implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale din Italia

Graficul 80 prezintă procentul respondenților din Italia care consideră că shadows trebuie să fie implicați în fiecare dintre cele cinci activități educaționale analizate:

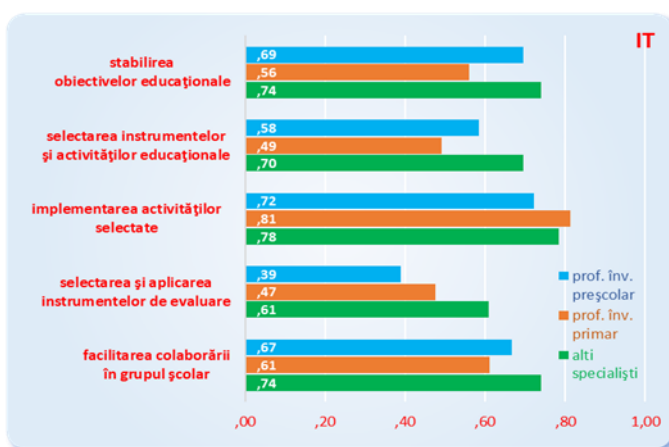
Graficul 79. Distribuția răspunsurilor cu privire la implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale – datele din Italia

După cum se observă în graficul 80, există o tendință de a selecta toate răspunsurile propuse, mai bine de jumătate dintre respondenții din Italia selectând fiecare posibil rol al lui shadow.

Totuși, există o ierarhie a posibilelor roluri ale shadows, majoritatea respondenților din Italia concentrându-se pe rolul de a implementa activitățile educaționale selectate pentru copiii cu CES. De asemenea, facilitarea colaborării din clasă și stabilirea obiectivelor educaționale pentru copiii cu CES sunt evaluate ca fiind importante.

✘

Graficul 81 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din Italia cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în activitățile educaționale analizate, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali:

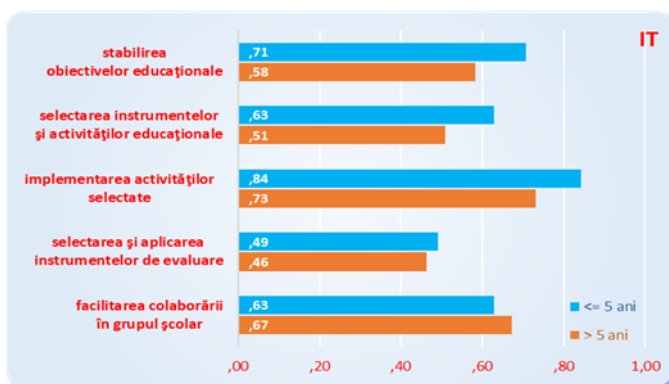

Graficul 80. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de statutul educațional – datele din Italia

Anova One-way arată că statutul nu influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional, având în vedere că toate cele cinci aspecte analizate au fost evaluate independent de statutul respondenților din Italia.

✘

Graficul 82 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din Italia cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în cele cinci activități educaționale analizate, separat pentru specialiști educaționali fără experiență și cei cu experiență:

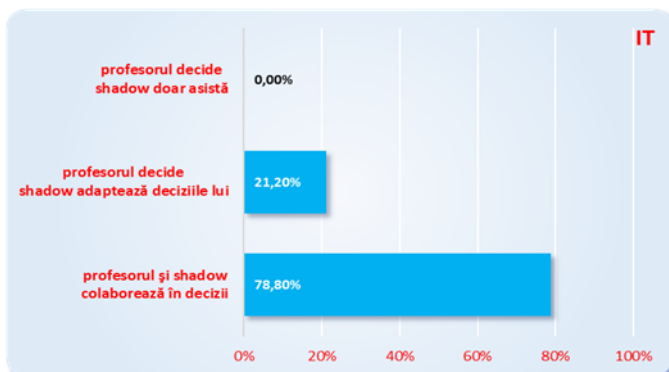

Graficul 81. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de experiența educațională – datele din Italia

Testul t pentru eșantioane independente arată că experiența nu influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional, dimensiunile analizate fiind evaluate similar de către specialiștii cu experiență și cei fără experiență din Italia.

x

Graficul 83 prezintă procentul respondenților din Italia care au ales fiecare opțiune cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor în educație:

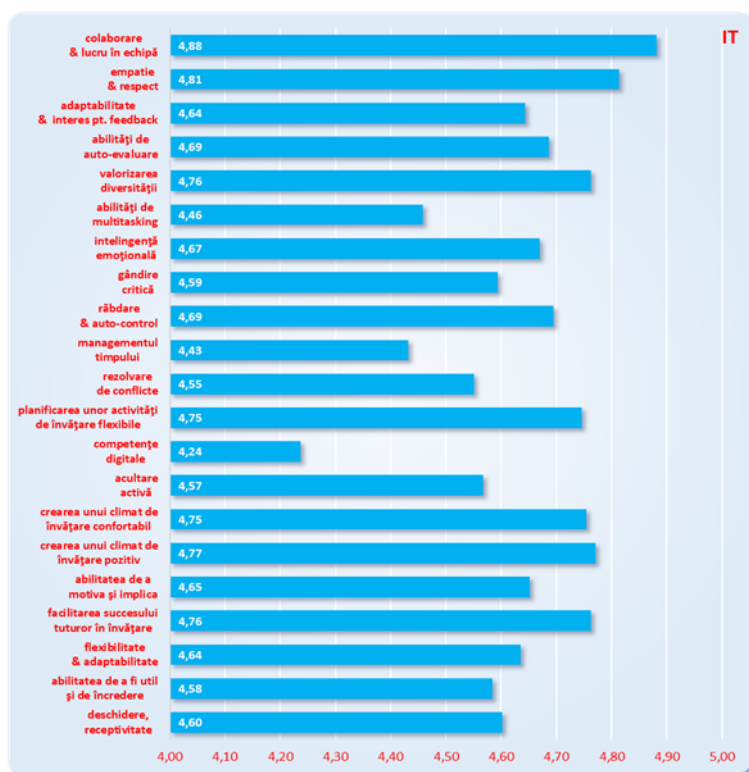

Graficul 82. Distribuția răspunsurilor cu privire la rolul posibil al lui shadow în activitățile educaționale – datele din Italia

Majoritatea respondenților din Italia (patru din cinci) consideră că shadows trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor, iar profesorii și „shadows” trebuie să colaboreze pentru a decide cea mai bună abordare (activități, instrumente pedagogice etc) și pentru a adapta această abordare la copiii cu CES, în timp ce rămâne eficientă pentru ceilalți elevi din clasă.

5.3. Competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows din Italia

Graficul 84 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Italia:

Graficul 83. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows - datele din Italia

Pe de o parte, analiza datelor din Italia arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru profesorii care lucrează cu shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru cele 21 de competențe analizate.

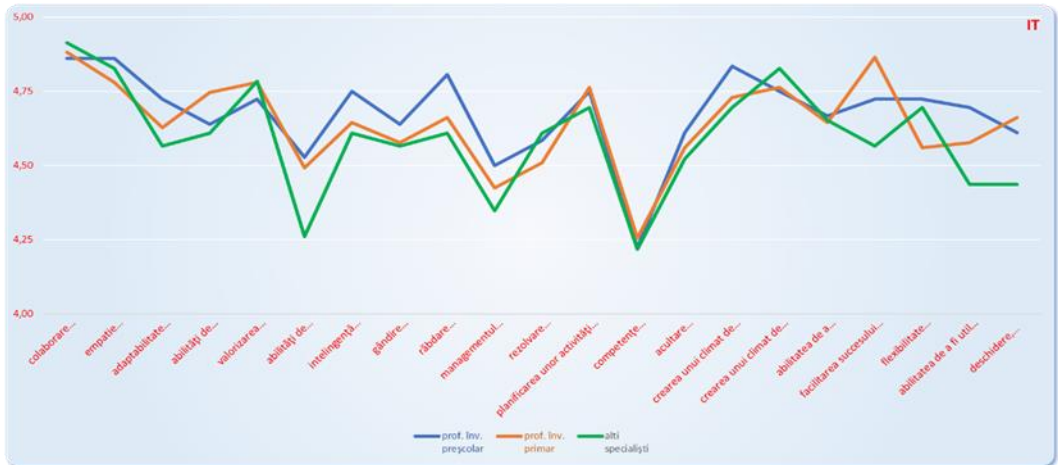
Pe de altă parte, respondenții din Italia au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows**:

☐ **3 competențe foarte importante:** competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; abilitatea de a crea un mediu pozitiv în clasele incluzive, să-i facă pe toți copiii să se simtă motivați și integrați;

☐ **4 competențe importante:** valorizarea diversității și respectarea diferențelor; abilitatea de a crea activități de învățare astfel încât toți copiii să aibă succes, inclusiv cei cu CES; abilitatea de a crea activități de învățare flexibile adaptate nevoilor educaționale și nivelului de dezvoltare al copiilor; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES.

×

Graficul 85 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din România în funcție de statutul lor:

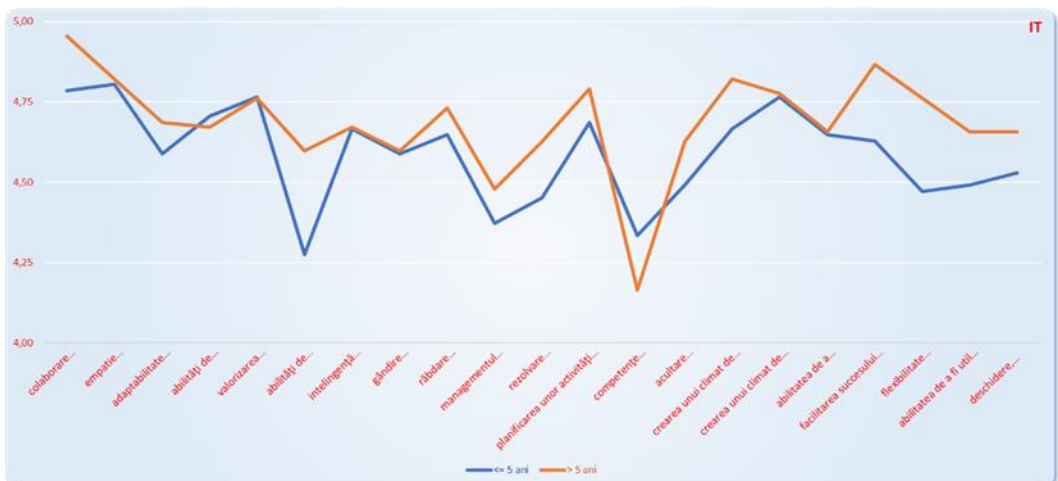

Graficul 84. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Italia

Anova One-way arată diferențe semnificative doar pentru o dimensiune (abilitatea de a crea activități astfel încât toți elevii să aibă succes), astfel că putem considera că statutul nu influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, având în vedere că profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din Italia au realizat evaluări similare.

x

Graficul 86 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Italia conform experienței lor:

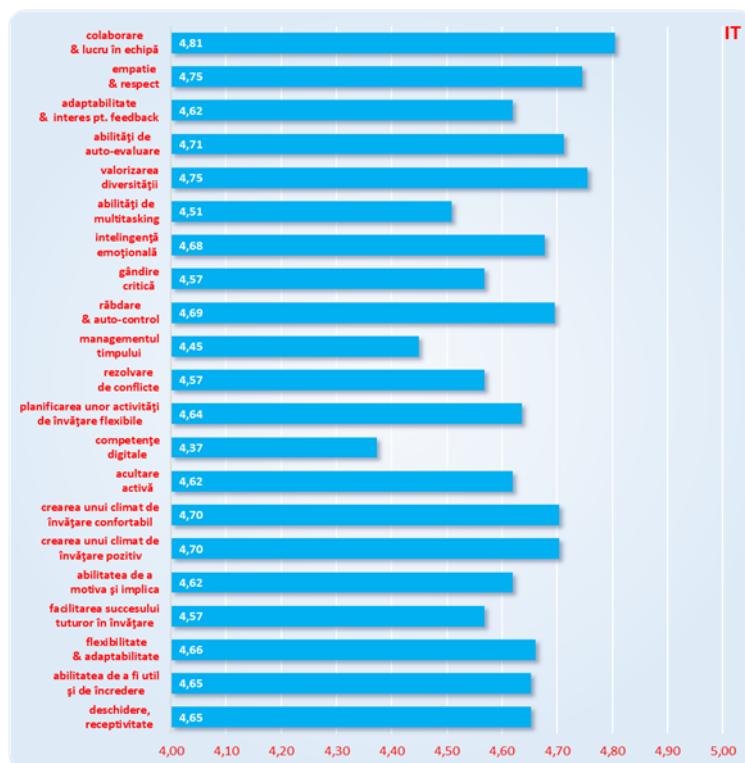
Graficul 85. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Italia

Testul t pentru eșantioane independente arată diferențe semnificative asupra a patru din cele 21 de dimensiuni analizate, astfel încât putem considera că experiența nu influențează

semnificativ stabilirea importanței competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows din Italia.

5.4. Competențe necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii din Italia

Graficul 87 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Italia:

Graficul 86. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – datele din Italia

Pe de o parte, analiza datelor din Italia arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru toate cele 21 de competențe analizate.

Pe de altă parte, respondenții din Italia au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare pentru shadows**:

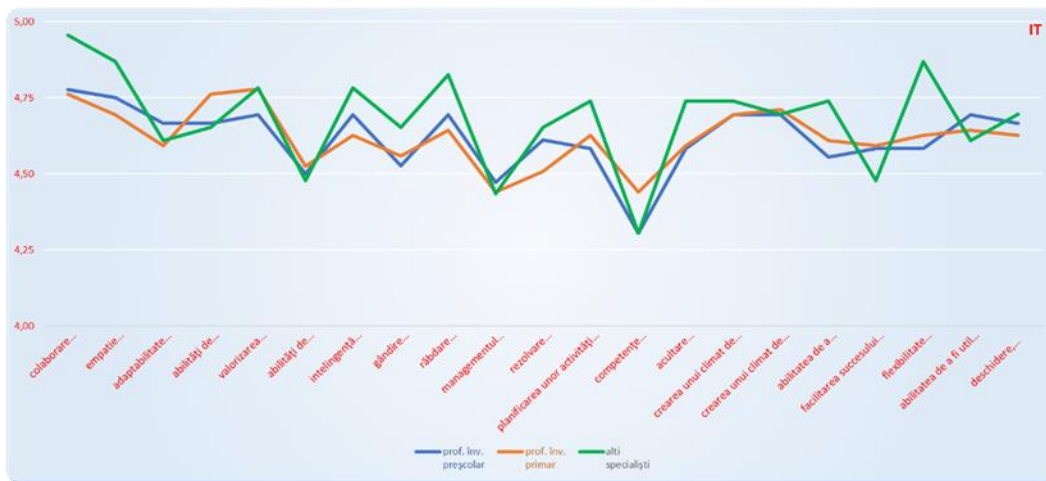
3 competențe foarte importante: competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; valorizarea diversității și respectarea diferențelor;

5 competențe importante: competențe de auto-evaluare și abilitatea de a observa și evalua obiectiv propria activitate; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES; abilitatea de a crea un mediu pozitiv în clasele inclusive, să-i facă pe toți copiii

să se simtă motivați și integrați; răbdare și auto-control; inteligență emoțională și competențe de management al stresului.

x

Graficul 88 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Italia în funcție de statutul lor:

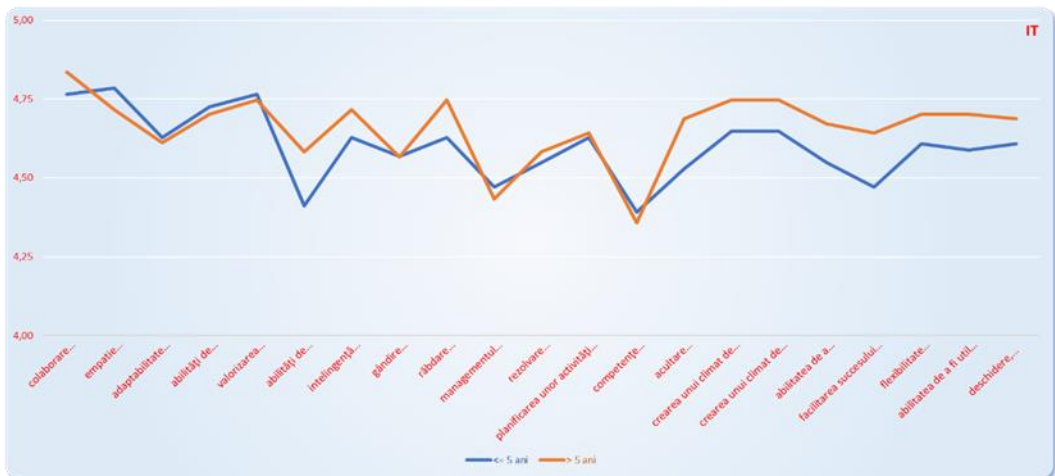

Graficul 87. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Italia

Anova One-way nu arată diferențe semnificative pentru nici o dimensiune analizată, fără excepție, astfel că putem considera că statutul nu influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, având în vedere că profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din Italia au realizat evaluări similare.

x

Graficul 89 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Italia în funcție de experiență:

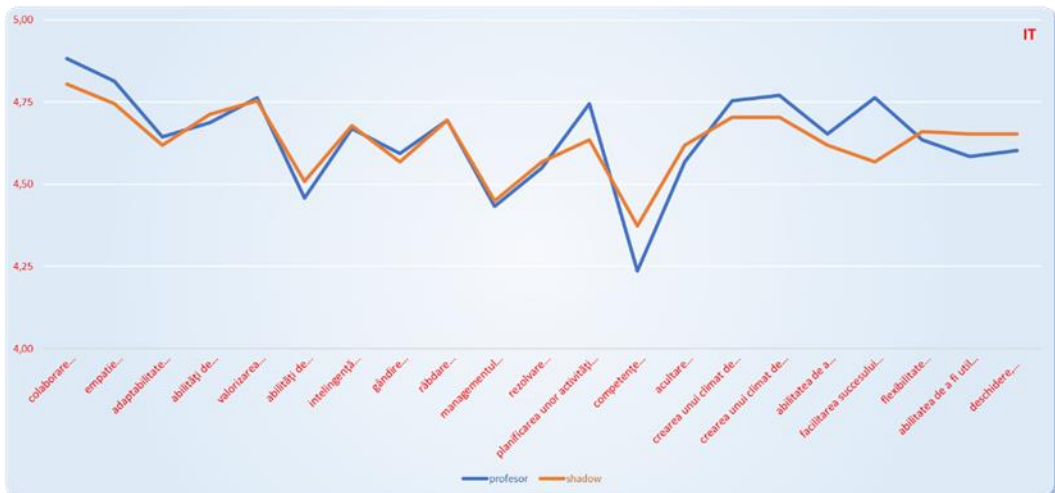

Graficul 88. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Italia

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative asupra dimensiunilor analizate, astfel că putem considera că experiența nu are efecte semnificative asupra stabilirii importanței competențelor necesare pentru shadows în Italia.

5.5. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows din Italia

Graficul 90 prezintă, într-o manieră comparativă, media evaluărilor realizate în Italia cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor și shadows:

Graficul 89. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows – datele din Italia

Analiza statistică arată că există o tendință generală a respondenților din Italia de a considera că shadows și profesorii ar trebui să dețină competențe similare, după cum arată testul t pentru eșantioane în perechi, și anume că nu s-au evidențiat diferențe semnificative pentru 19 din cele

21 dimensiuni analizate. În ceea ce privește excepțiile, competențele digitale sunt considerate a fi mai importante pentru shadows, în timp ce abilitatea de a planifica activități de învățare pentru ca toți copiii să aibă succes este considerată a fi mai importantă pentru profesori.

5.6. Sinteza rezultatelor din Italia

Atitudinea generală cu privire la shadows din Italia este foarte pozitivă pentru toate aspectele evaluate:

shadows sunt considerați a fi benefici în special pentru copiii cu CES, dar și pentru ceilalți elevi din clasă și chiar și pentru profesorul de la clasă, și aproape nici un respondent nu consideră că shadow nu este util deloc. Această atitudine cu privire la shadows este aceeași independent de statut sau experiență;

shadows sunt considerați a fi necesari în clasele în care sunt integrați copii cu CES; mai mulți respondenți consideră că un singur shadow în clasă este suficient indiferent de numărul copiilor cu CES din clasa respectivă;

shadows trebuie să-și dezvolte competențe de colaborare atât pentru copiii cu CES cât și pentru profesorii de la clasă, dar obiectivul principal este colaborarea cu profesorul de la clasă; specialiștii consideră competențele de colaborare cu elevii cu CES a fi mai importante comparativ cu profesorii din învățământul primar, pe când experiența nu influențează cele două evaluări;

în ceea ce privește rolul lui shadow în activitățile educaționale, specialiștii din Italia se focalizează pe rolul de a implementa activitățile educaționale selectate pentru copiii cu CES, acest rol având cea mai ridicată evaluare independent de statut sau experiență;

în ceea ce privește rolul lui shadow în procesul de luare a deciziilor, specialiștii din Italia se focalizează în special pe colaborarea dintre profesori și shadows pentru a decide cea mai bună abordare educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) și pentru a adapta această abordare la copiii cu CES, în timp ce rămâne eficientă pentru restul clasei.

În ceea ce privește competențele necesare profesorilor care colaborează cu shadows, specialiștii din Italia se focalizează pe o combinație între competențe personale (abilități de lucru în echipă, empatie, respectarea diferențelor) și competențe profesionale (abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil, abilitatea de a planifica activități de învățare pentru ca elevii cu CES să aibă succes și flexibilitatea de a lucra cu acești copiii).

În ceea ce privește competențele necesare pentru shadows care colaborează cu profesorul de la clasă, specialiștii din Italia se focalizează tot pe o combinație între competențele personale (abilități de lucru în echipă, empatie, respectarea diferențelor, auto-evaluare, răbdare, inteligență emoțională) și abilități profesionale (abilitatea de a crea un mediu de învățare pozitiv și confortabil).

Analiza comparativă a arătat că profilul profesional al profesorilor și cel al shadows sunt foarte similare (doar 2 din cele 21 dimensiuni fiind semnificativ diferite), confirmând importanța statutului lui shadow în procesul educațional, dar și așteptările ridicate cu privire la competențele și implicarea lor în activități.

Pentru a finaliza acest subiect, putem sublinia că specialiștii în educație din Italia consideră că shadows sunt utili pentru toți actorii educaționali, cel puțin un shadow este necesar în fiecare clasă în care sunt integrați copii cu CES, având rolul principal de a implementa activitățile educaționale selectate pentru acești copiii, ar trebui să fie implicați în procesul de luare a deciziilor și ar trebui să dețină competențe similare celor deținute de profesorul de la clasă.

CAPITOLUL 6

Analiza datelor și rezultatele din Turcia

6.1. Utilitatea percepută a shadows pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din Turcia

6.1.1. Principalii beneficiarii percepuți ai shadows

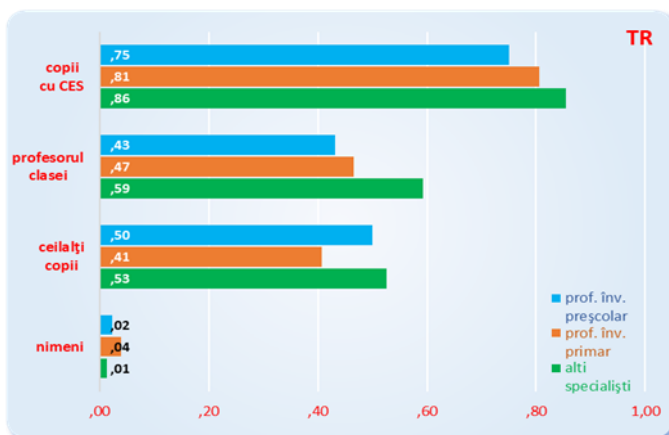
După cum este prezentat în graficul 91, respondenții din Turcia consideră că shadows sunt utili pentru toți cei trei actori educaționali implicați, dar mai ales pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Graficul 90. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – datele din Turcia

Aproape nici un respondent din Turcia nu consideră că shadows nu sunt utili deloc, furnizând o percepție socială pozitivă a shadows care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale în clasă.

Graficul 92 prezintă media evaluărilor din Turcia cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte utili):

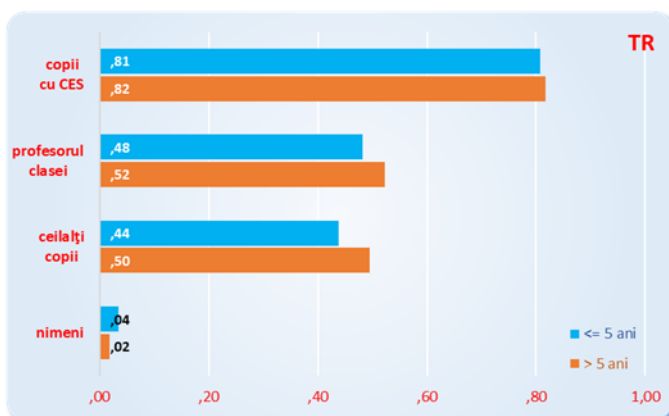

Graficul 91. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Turcia

Anova One-way nu arată diferențe semnificative între cele trei variante importante, astfel că percepția pozitivă cu privire la utilitatea shadows pentru copiii cu CES, pentru profesorul de la clasă și ceilalți elevi este aceeași independent de statutul educațional, fiind similară pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști din Turcia.

×

Graficul 93 prezintă media evaluărilor din Turcia cu privire la utilitatea percepută a shadows pentru fiecare actor educațional, separat pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc utili și 1 înseamnă foarte util):

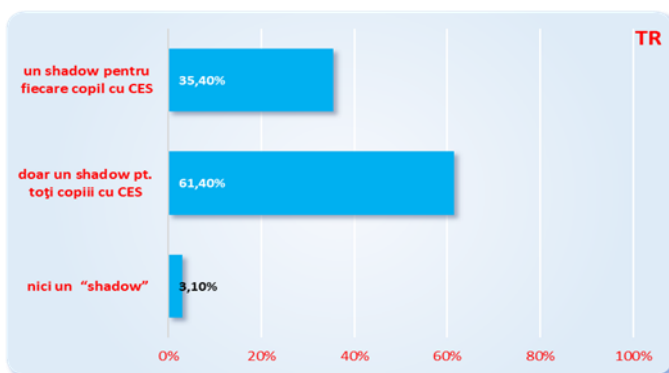

Graficul 92. Evaluarea importanței percepute a shadows cu privire la diferiți beneficiari – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Turcia

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative între media evaluărilor realizate de specialiștii fără experiență și cei cu experiență din Turcia.

6.1.2. Numărul de shadows perceput ca fiind necesar în clasă

În ceea ce privește numărul de shadows perceput ca fiind necesar la clasă, majoritatea respondenților din Turcia consideră că ar trebui să fie câte un shadow pentru fiecare copil cu CES, după cum arată graficul 94:

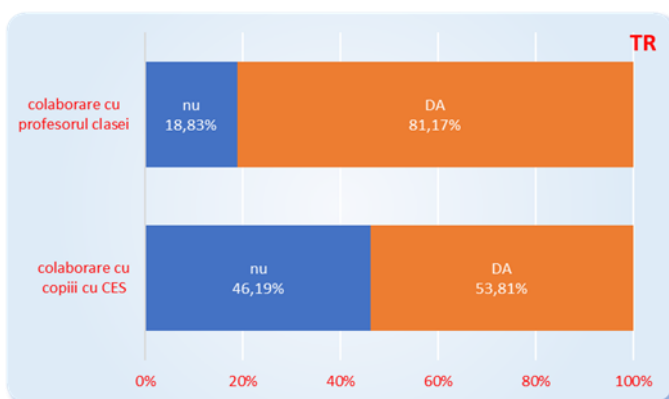

Graficul 93. Distribuția răspunsurilor cu privire la numărul necesar de shadows la clasă – datele din Turcia

Datele din Turcia demonstrează o atitudine foarte pozitivă în ceea ce privește prezența shadows la clasă pentru a asista copiii cu CES, aproape nici un respondent nu consideră că shadows nu sunt necesari.

6.1.3. Nevoia percepută de competențe de colaborare ale shadows

Respondenții din Turcia consideră că shadows trebuie să dețină competențe de colaborare specifice cu privire la profesori și la copiii cu cerințe educaționale speciale, cu o atenție deosebită acordată competențelor de colaborare adecvată cu profesorul de la clasă, după cum este prezentat în graficul 95:

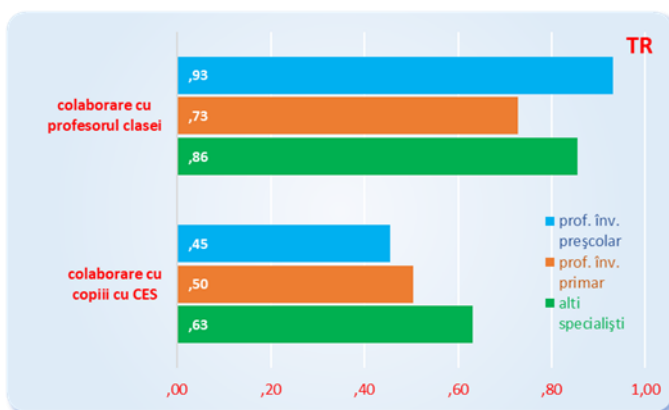

Graficul 94. Distribuția răspunsurilor cu privire la principalele competențe de colaborare necesare pentru shadows – datele din Turcia

Totuși, evaluările realizate de respondenții din Turcia evidențiază o atenție deosebită acordată competențelor de colaborare adecvată cu elevii cu CES și cu profesorul de la clasă.

✘

Graficul 96 prezintă media evaluărilor din Turcia cu privire la competențele necesare shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

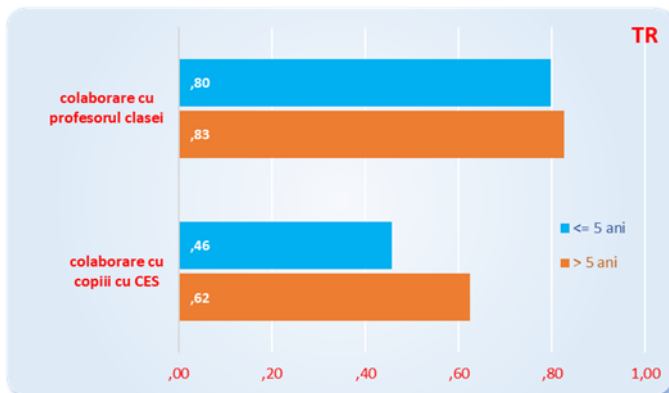

Graficul 95. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Turcia

Anova One-way arată că statutul influențează semnificativ evaluarea competențelor de colaborare ale shadows cu profesorul de la clasă, profesorii din învățământul preșcolar considerând că aceste competențe sunt mai importante comparativ cu profesorii din învățământul primar, dar statutul nu influențează semnificativ evaluarea competențelor de colaborare cu elevii cu CES.

✘

Graficul 97 prezintă media evaluărilor din Turcia cu privire la competențele necesare shadows pentru a colabora cu profesorul de la clasă și cu elevii cu cerințe educaționale speciale, separat pentru specialiști fără experiență și cei cu experiență (pe o scală de la 0 la 1, în care 0 înseamnă deloc util și 1 înseamnă foarte util):

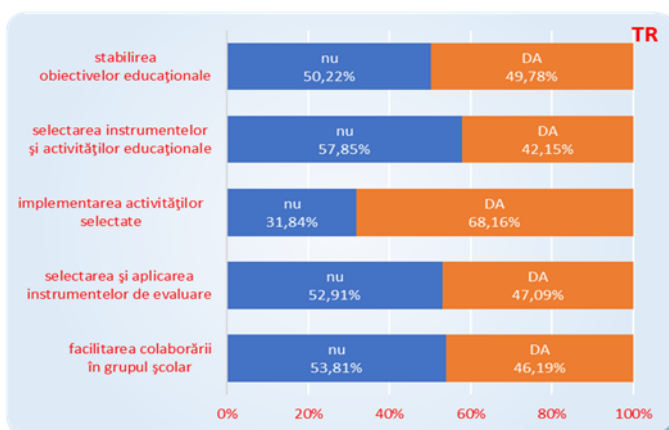

Graficul 96. Evaluarea principalelor competențe de colaborare necesare pentru shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Turcia

Testul t pentru eșantioane independente arată că experiența influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de a colabora cu elevii cu CES (specialiști cu experiență considerând că aceste competențe sunt mai importante comparativ cu specialiști fără experiență), dar nu influențează semnificativ evaluarea competențelor shadows de a colabora cu profesorii de la clasă, aceste competențe fiind evaluate similar de către specialiști cu experiență și cei fără experiență din Turcia.

6.2. Implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale din Turcia

Graficul 98 prezintă procentul respondenților din Turcia care consideră că shadows trebuie să fie implicați în fiecare dintre cele cinci activități educaționale analizate:

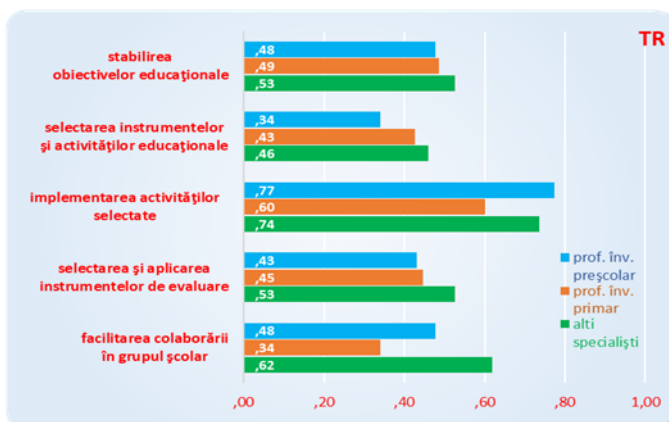
Graficul 97. Distribuția răspunsurilor cu privire la implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale – datele din Turcia

După cum se observă în graficul 98, există o tendință a respondenților din Turcia de a fi mai selectivi, o singură opțiune fiind selectată de mai bine de jumătate dintre respondenți.

Totuși, există o ierarhie a posibilelor roluri ale shadows, majoritatea respondenților din România concentrându-se pe rolul de a implementa activitățile selectate pentru copii cu CES; celelalte roluri sunt evaluate similar, dar aceste roluri sunt considerate a fi mai puțin importante comparativ cu primul.

x

Graficul 99 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din Turcia cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în activitățile educaționale analizate, separat pentru profesorii din învățământul preșcolar, profesorii din învățământul primar și alți specialiști educaționali:

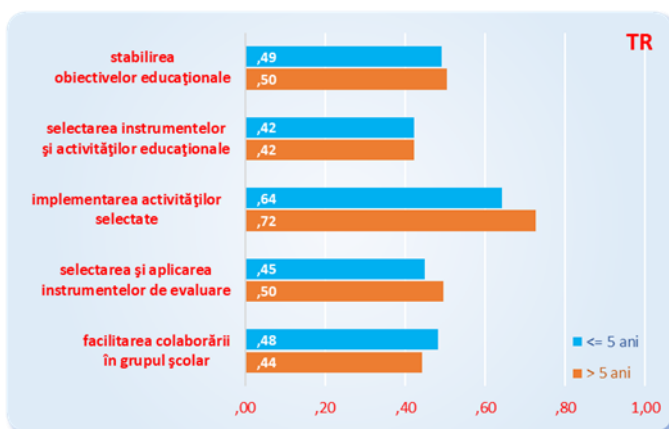

Graficul 98. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de statutul educațional – datele din Turcia

Anova One-way arată clar că statutul educațional nu influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional, având în vedere că cele cinci aspecte analizate sunt evaluate independent de statutul respondenților din Turcia.

×

Graficul 100 prezintă media evaluărilor realizate de respondenții din Turcia cu privire la necesitatea de a-i implica pe shadows în cele cinci activități educaționale analizate, separat pentru specialiști educaționali fără experiență și cei cu experiență:

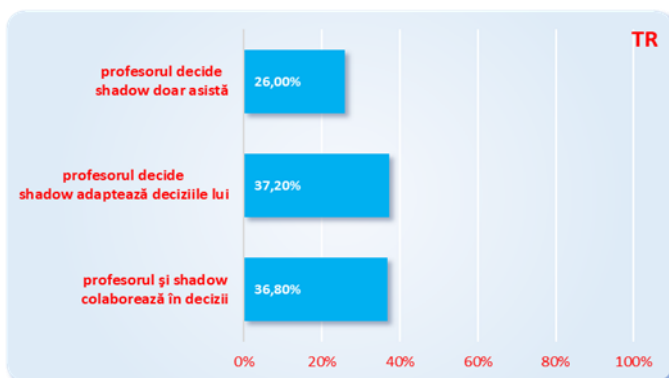

Graficul 99. Evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale - analiza comparativă în funcție de experiența educațională – datele din Turcia

Testul t pentru eșantioane independente arată că statutul nu influențează semnificativ evaluarea implicării percepută ca optimă a lui shadow în procesul educațional, dimensiunile analizate fiind evaluate similar de către specialiștii fără experiență și cei cu experiență din Turcia.

×

Graficul 101 prezintă procentul respondenților din Turcia care au ales fiecare opțiune cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor în educație:

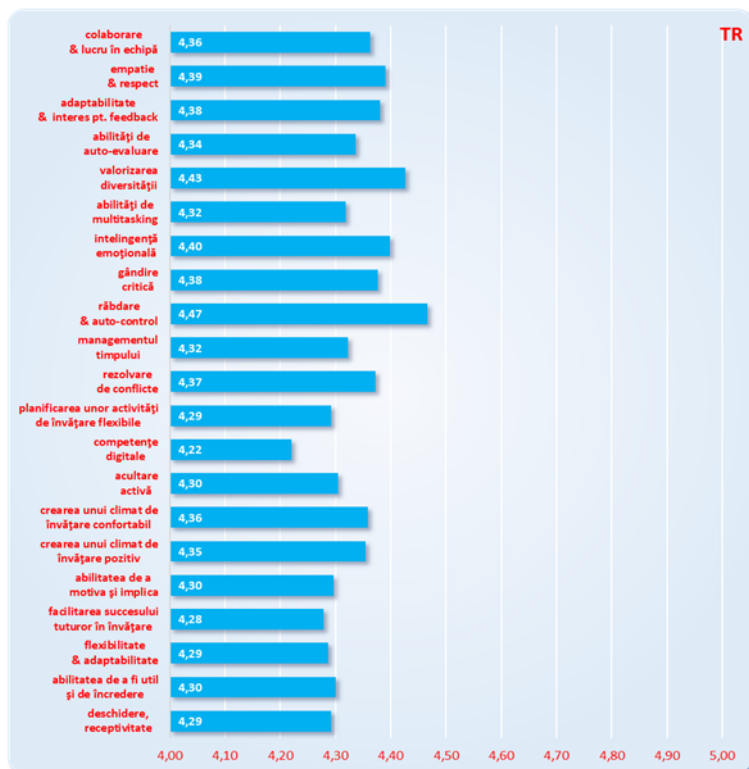

Graficul 100. Distribuția răspunsurilor cu privire la rolul posibil al lui shadow în activitățile educaționale – datele din Turcia

Respondenții din Turcia sunt indeciși cu privire la rolul lui shadow în procesul de luare a deciziilor, proporția specialiștilor fiind oarecum similară în ceea ce privește evaluarea celor trei variante. Se recomandă cercetarea suplimentară pentru a înțelege această diversitate de opinii și interpretarea corespunzătoare.

6.3. Competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows din Turcia

Graficul 102 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Turcia:

Graficul 101. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows - datele din Turcia

Pe de o parte, analiza datelor din Turcia arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru profesorii care lucrează cu shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru cele 21 de competențe analizate.

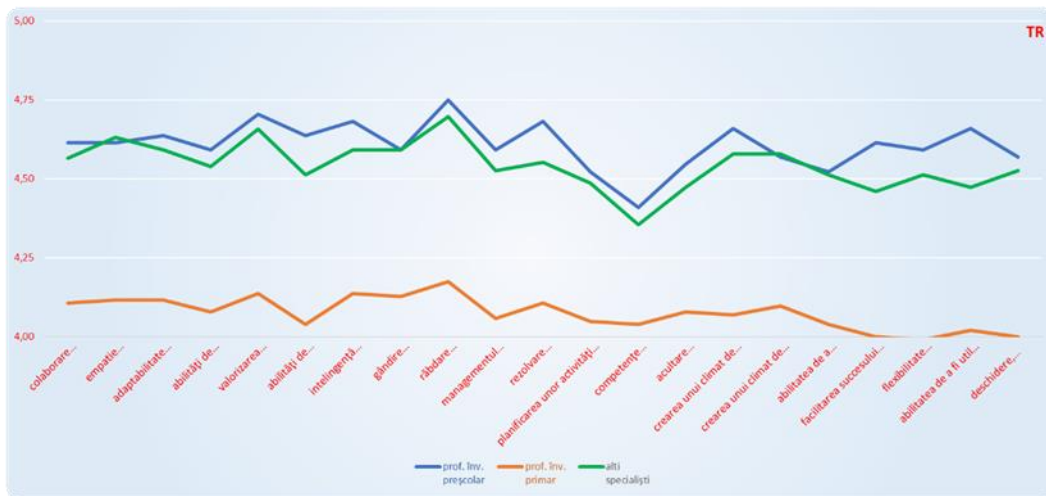
Pe de altă parte, respondenții din Turcia au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows**:

□ **3 competențe foarte importante:** răbdare și auto-control; valorificarea diversității și respectarea diferențelor; inteligență emoțională și competențe de management al stresului;

□ **6 competențe importante:** empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și a shadows; competențe de gândire critică și abilități de rezolvare a problemelor; competențe de rezolvare a conflictelor; competențe de colaborare și comunicare, abilitați de lucru în echipă; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES.

x

Graficul 103 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Turcia în funcție de statutul lor:

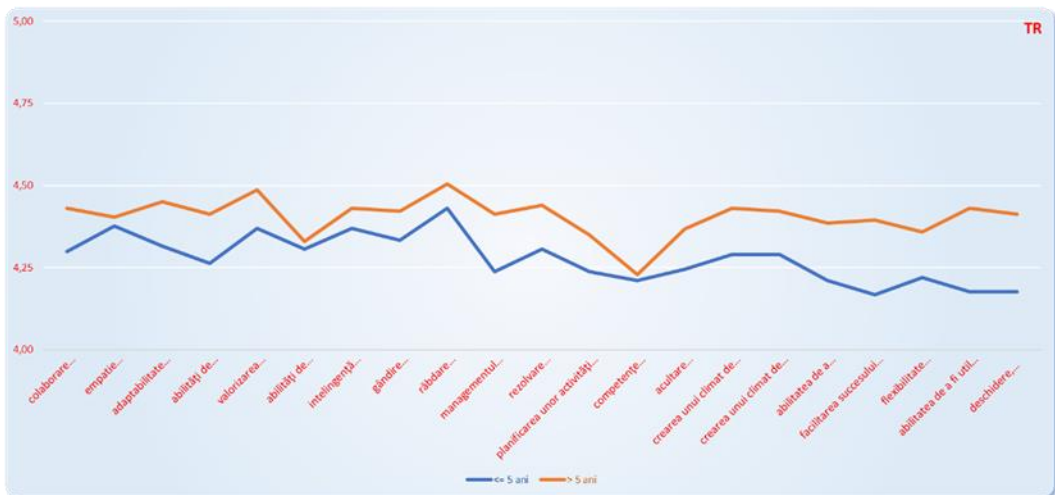

Graficul 102. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Turcia

Anova One-way arată diferențe semnificative pentru toate dimensiunile analizate, fără excepție, astfel că putem considera că statutul influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, iar profesorii din învățământul primar consideră toate competențele ca fiind mai puțin importante comparativ cu profesorii din învățământul preșcolar și alți specialiștii (ultimele două categorii realizând evaluări similare).

x

Graficul 104 prezintă importanța diferitelor competențe necesare profesorilor pentru a coopera deplin cu shadows, media evaluărilor realizate de specialiștii din Turcia conform experienței lor:

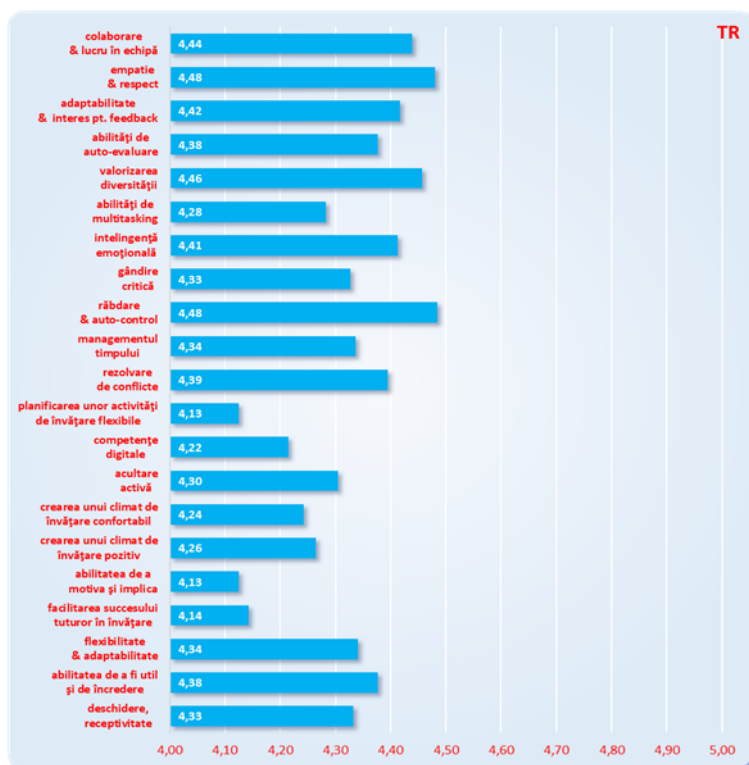

Graficul 103. Evaluarea competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Turcia

Testul t pentru eșantioane independente arată diferențe semnificative pentru o singură dimensiune analizată, astfel încât putem considera că experiența nu influențează semnificativ stabilirea celor mai importante competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows din Turcia.

6.4. Competențe necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii din Turcia

Graficul 105 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Turcia:

Graficul 104. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – datele din Turcia

Pe de o parte, analiza datelor din Turcia arată că toate competențele sunt considerate a fi importante pentru shadows, având în vedere că media evaluărilor este între 4 (important) și 5 (foarte important) pentru toate cele 21 de competențe analizate.

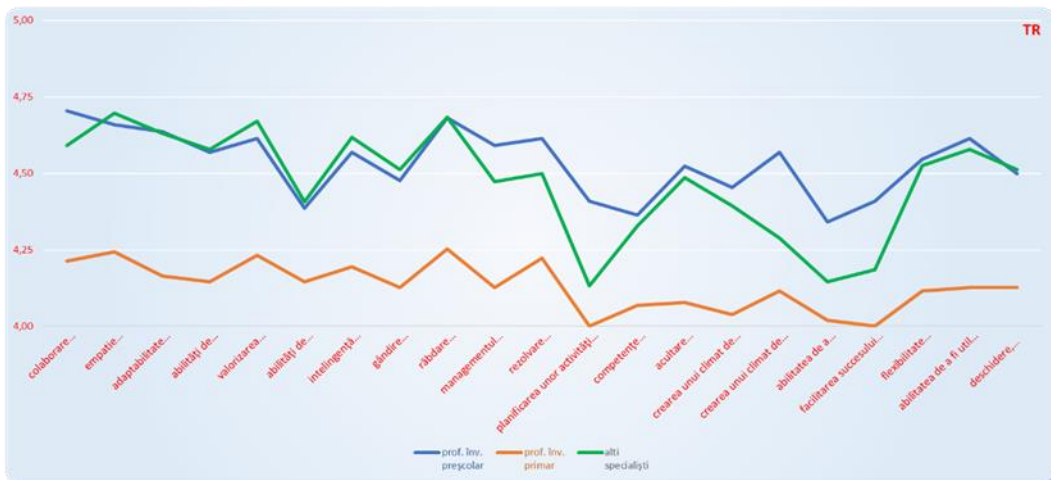
Pe de altă parte, respondenții din Turcia au realizat o **ierarhie clară a competențelor necesare pentru shadows**:

☐ **3 competențe foarte importante:** răbdare și auto-control; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; valorizarea diversității și respectarea diferențelor;

☐ **6 competențe importante:** competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; adaptabilitate și interes pentru feed-back din parte profesorilor și a copiilor; inteligență emoțională și competențe de management al stresului; competențe de rezolvare a conflictelor; competențe de auto-evaluare și abilitatea de a observa și evalua obiectiv propria activitate; abilitatea de a fi suportiv, util și de încredere, de a încuraja toți copiii să-și împărtășească problemele.

x

Graficul 106 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Turcia în funcție de statutul lor:

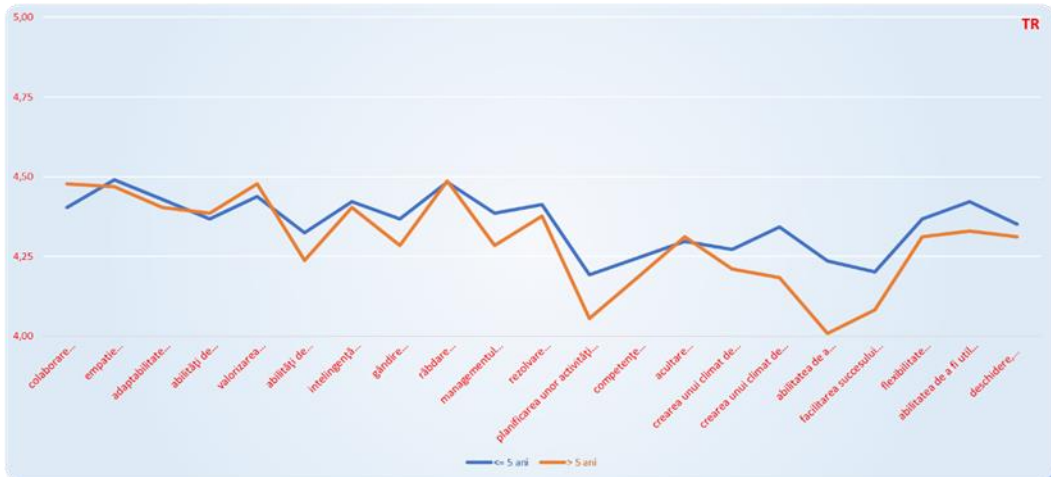

Graficul 105. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de statutul educațional, datele din Turcia

Anova One-way arată diferențe semnificative pentru 16 din toate dimensiunile analizate, astfel încât putem considera că statutul influențează semnificativ evaluarea importanței competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii, având în vedere că profesorii din învățământul preșcolar și alți specialiști din Turcia consideră majoritatea competențelor analizate ca fiind mai importante comparativ cu profesorii din învățământul primar.

×

Graficul 107 prezintă importanța diferitelor competențe necesare shadows pentru a coopera deplin cu profesorii, media evaluărilor realizate de specialiștii din Turcia în funcție de experiență:

Graficul 106. Evaluarea competențelor necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii – analiza comparativă în funcție de experiența educațională, datele din Turcia

Testul t pentru eșantioane independente nu arată diferențe semnificative asupra dimensiunilor analizate, astfel că putem considera că experiența nu are efecte semnificative asupra stabilirii importanței competențelor necesare pentru shadows în Turcia.

6.5. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows din Turcia

Graficul 108 prezintă, într-o manieră comparativă, media evaluărilor realizate în Turcia cu privire la importanța competențelor necesare profesorilor și shadows:

Graficul 107. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows – datele din Turcia

Analiza statistică arată că există o tendință generală a respondenților din Turcia de a considera că shadows și profesorii ar trebui să dețină competențe similare, după cum arată testul t pentru eșantioane în perechi, și anume că nu s-au evidențiat diferențe semnificative pentru 15 din cele 21 dimensiuni analizate. Ca excepție de la acestea, respondenții din Turcia consideră competențele de colaborare și empatia ca fiind mai importante pentru shadows, în timp ce abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile, abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil, abilitatea de a motiva și implica și abilitatea de a crea activități de învățare pentru ca toți elevii să aibă succes sunt considerate a fi mai importante pentru profesori.

6.6. Sinteza rezultatelor din Turcia

Atitudinea generală cu privire la shadows din Turcia este foarte pozitivă pentru toate aspectele evaluate:

shadows sunt considerați a fi benefici în special pentru copiii cu CES, dar și pentru ceilalți elevi din clasă și chiar și pentru profesorul de la clasă, și aproape nici un respondent nu consideră că shadow nu este util deloc. Această atitudine pozitivă cu privire la shadows este independentă de statut sau experiență;

shadows sunt considerați a fi necesari în clasele în care sunt integrați copii cu CES; mai mulți respondenți consideră că un singur shadow în clasă este suficient indiferent de numărul de copii cu CES din clasă;

□ shadows trebuie să-și dezvolte competențe de colaborare atât pentru copiii cu CES cât și pentru profesorii de la clasă, dar obiectivul principal este colaborarea cu profesorul de la clasă; profesorii din învățământul preșcolar consideră competențele de colaborare cu profesorul de la clasă ca fiind mai importante comparativ cu profesorii din învățământul primar, în timp ce competențele de colaborare cu elevii cu CES sunt considerate a fi mai importante pentru specialiștii cu experiență comparativ cu specialiștii fără experiență;

□ în ceea ce privește rolul lui shadow în activitățile educaționale, specialiștii din Turcia se focalizează pe rolul de a implementa activitățile educaționale selectate pentru copiii cu CES, acest rol având cea mai ridicată evaluare independent de statut sau experiență;

□ în ceea ce privește rolul lui shadow în procesul de luare a deciziilor, specialiștii din Turcia sunt indeciși, proporția specialiștilor fiind oarecum similară în ceea ce privește evaluarea celor trei variante: shadows trebuie doar să asiste profesorii, shadows adaptează deciziile profesorilor, shadows și profesorii colaborează în luarea deciziilor.

În ceea ce privește competențele necesare profesorilor care colaborează cu shadows, specialiștii din Turcia se focalizează în special pe competențele personale (răbdare, respectarea diferențelor, inteligență emoțională, gândire critică, competențe de rezolvare a conflictelor, abilitați de lucru în echipă), cu accent doar pe câteva competențe profesionale (interes pentru feed-back din partea shadows, abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil).

În ceea ce privește competențele necesare pentru shadows care colaborează cu profesorul de la clasă, specialiștii din Turcia se focalizează în special pe competențele personale (răbdare, empatie, respectarea diferențelor, abilitați de lucru în echipă, inteligență emoțională, competențe de rezolvare a conflictelor, auto-evaluare, atitudine suportivă), cu accent pe o singură competență profesională (interes pentru feed-back din partea copiilor și profesorilor).

Analiza comparativă a arătat că profilul profesional al profesorilor și cel al shadows sunt foarte similare (doar 6 din cele 21 dimensiuni fiind semnificativ diferite), confirmând importanța statutului lui shadow în procesul educațional, dar și așteptările ridicate cu privire la competențele și implicarea lor în activități.

Pentru a finaliza acest subiect, putem sublinia că specialiștii din educație din Turcia consideră că shadows sunt utili pentru toți actorii educaționali, cel puțin un shadow fiind necesar în clasele în care sunt integrați copii cu CES cu obiectivul principal de a implementa activitățile educaționale selectate pentru acești copiii și shadows trebuie să dețină competențe similare profesorului de la clasă; rolul lui shadow în procesul de luare a deciziilor este neclar pentru specialiștii din Turcia, având în vedere că unii dintre ei își doresc implicarea lui shadow, în timp ce alții consideră că doar profesorii trebuie să decidă.

CAPITOLUL 7

Discuții cu privire la rezultate

7.1. Utilitatea percepută a shadows pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

Există o atitudine generală pozitivă cu privire la utilitatea shadows în clase, având în vedere că shadows sunt percepuți ca fiind foarte utili pentru copiii cu CES (83% dintre respondenți sunt de acord cu acest aspect), dar și pentru profesorul de la clasă (60%) și pentru ceilalți elevi din clasă (50%); mai puțin de 2% dintre respondenți consideră că shadows nu sunt utili în clasele în care sunt integrați copii cu CES.

Această atitudine pozitivă se regăsește în toate țările analizate, singura diferență fiind că în Spania, Italia și Turcia shadow este perceput ca fiind mai util pentru profesorul de la clasă comparativ cu restul elevilor, în timp ce în România shadow este perceput ca fiind mai util pentru copiii fără CES comparativ cu profesorii. Totuși, în toate țările, cel puțin două treimi dintre respondenți consideră că shadows sunt utili pentru copiii cu CES, aceasta fiind utilitatea percepută ca principală a prezenței shadows în clase.

Utilitatea shadows pentru elevii fără CES (restul clasei) este mai evidentă pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar, ceea ce sugerează că este mai dificil pentru profesorii din grădinițe să gestioneze comportamentul celorlalți copii în timp ce acordă atenție copiilor cu CES, iar acești profesori consideră că prezența unui shadow care să-i asiste este foarte benefică.

În timp ce utilitatea shadows pentru copiii cu CES este vizibilă în mod egal pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență, utilitatea shadows pentru profesorul de la clasă și restul elevilor este mai evidentă pentru specialiștii cu experiență, ceea ce sugerează că experiența în educație scoate în evidență rolul important al shadows.

Atitudinea pozitivă cu privire la shadows se regăsește în evaluările realizate cu privire la numărul necesar de shadows în clasele în care sunt integrați copiii cu CES, peste 98% dintre respondenți considerând că cel puțin un shadow este necesar în clasă. Există o predilecție în a considera că un shadow este necesar pentru fiecare copil cu CES, dar procentul respondenților care consideră că un shadow pentru fiecare clasă este suficient este destul de ridicat încât să ne facă să considerăm că este necesară o analiză suplimentară pentru a aduce clarificări cu privire la acest subiect.

Numărul necesar de shadows într-o clasă este influențat cu siguranță de cultură, având în vedere că în România și Spania tendința este de a considera că este necesară prezenta unui shadow pentru fiecare copil cu CES, pe când în Italia și, în special, în Turcia tendința este de a considera că este suficient un shadow pentru toți copiii cu CES din clasă.

Profesorii din învățământul preșcolar au o tendință puternică de a considera că ar trebui să fie asistați de către un shadow pentru fiecare copil cu CES, în timp ce profesorii din învățământul primar tind să fie de acord cu ideea conform căreia un shadow în clasă este suficient; ceilalți specialiști sunt indeciși, cu procente similare pentru fiecare opțiune aleasă.

Specialiștii fără experiență se focalizează mai mult pe utilitatea de a avea un shadow pentru fiecare copil cu CES din clasă (expertiza lor limitată făcându-i mai receptivi în a solicita sprijin și asistență), în timp ce specialiștii cu experiență sunt indeciși, alegând ambele opțiuni.

7.2. Implicarea percepută ca optimă a lui shadow în activitățile educaționale

În cadrul activităților educaționale, shadows sunt percepuți ca fiind cooperanți atât cu profesorul de la clasă cât și cu elevii cu CES, astfel că aceștia trebuie să dețină competențe dezvoltate pentru a coopera corespunzător cu cele două categorii de actori educaționali menționați; totuși, conform respondenților noștri, competențele de cooperare cu profesorul de la clasă sunt ușor mai importante.

Din nou, am observat impactul cultural asupra evaluării acestui aspect: în timp ce competențele de colaborare cu profesorul de la clasă sunt mai puțin importante pentru România, competențele de colaborare cu elevii cu CES sunt mai puțin importante pentru Italia și Turcia comparativ cu România și Spania.

Statutul și experiența nu influențează semnificativ această evaluare.

Rolul principal al shadows în clasă este de a asista profesorul de la clasă în implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES; totuși, toate cele 5 roluri analizate sunt selectate de cel puțin jumătate dintre respondenți, evidențiind încă o dată, rolul important pe care ar trebui să îl dețină shadow în clasă.

În timp ce evaluarea importanței posibilelor roluri ale shadows este influențată semnificativ de cultură (cu excepția rolului shadow în evaluare, care este evaluat similar în toate țările), analiza între țări a evidențiat diferite interese: în România, principalul rol al shadow este de a facilita colaborarea dintre copiii cu CES și restul clasei; în Spania, rolul lui shadow este de a stabili

obiectivele educaționale pentru copiii cu CES; în Italia și Turcia, rolul principal al shadow este de a implementa activitățile educaționale selectate.

Rolul lui shadow de a selecta activitățile educaționale și de a facilita colaborarea între copiii cu CES și restul clasei este mai important pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar, în timp ce experiența nu influențează semnificativ această evaluare.

Rolul important atribuit către shadows de respondenții noștri se confirmă aceștia considerând că shadows trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor, aproape 90% dintre respondenți considerând că shadows trebuie să colaboreze cu profesorul de la clasă pentru a lua decizii împreună sau cel puțin să fie responsabili de adaptarea deciziilor pentru copiii cu CES (aproape două treimi dintre respondenți au acordat atenție deosebită colaborării pentru a lua decizii comune).

Cea mai pozitivă atitudine cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor se regăsește în România și Italia, unde patru din cinci specialiști pledează pentru colaborarea deplină în luarea deciziilor. O atitudine la fel de pozitivă, dar mai rezervată, se regăsește în Spania, unde majoritatea respondenților susțin colaborarea, dar o treime dintre respondenți consideră că cel mai potrivit rol pentru shadows este cel de a adapta deciziile la copiii cu CES, fără ca shadows să fie implicați în luarea acestor decizii. Atitudinea din Turcia cu privire la implicarea shadows în luarea deciziilor este neutră: în timp ce o treime dintre respondenți pledează pentru colaborare în luarea deciziilor, un sfert dintre aceștia consideră că singurii care pot lua decizii sunt profesorii, iar shadows doar asistă. Totuși, elementul comun regăsit în toate țările este că numărul specialiștilor care au pledat pentru cel puțin o oarecare implicare a shadows în luarea deciziilor este mai mare decât numărul specialiștilor care consideră că doar profesorul trebuie să decidă.

Profesorii din învățământul preșcolar sunt mai receptivi în ceea ce privește implicarea shadows în luarea deciziilor comparativ cu profesorii din învățământul primar (această opțiune poate fi conectată de cererea profesorilor din învățământul preșcolar de a avea un shadow pentru fiecare copil cu CES și de faptul că aceștia consideră că impactul shadows asupra copiilor fără CES este mai important), dar experiența nu influențează percepția cu privire la necesitatea de a implica shadows în luarea deciziilor.

7.3. Competențe necesare profesorilor care colaborează cu shadows

Profilul profesorului care este capabil să coopereze cu shadows în beneficiul copiilor cu CES este clar centrat pe competențele sale personale, cele mai importante fiind răbdarea și auto-controlul, abilități de lucru în echipă, empatie, respectarea diferențelor. Totuși, sunt necesare și câteva competențe profesionale: abilitatea de a crea un mediu de învățare pozitiv și confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES, adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor, dar și din partea shadows și abilitatea de a crea activități de învățare flexibile în conformitatea cu acest feed-back.

Cultura are un impact foarte mare asupra identificării acestui profil, importanța fiecărei competențe (cu excepția multitasking-ului, gândirea critică și competențe de management al timpului) fiind evaluate diferit în fiecare țară. Respondenții din Italia au o tendință generală de a supraevalua importanța competențelor necesare profesorilor care colaborează cu shadows, în timp ce respondenții din Turcia au tendința de a subevalua.

Percepția competențelor necesare shadow pentru a colabora cu profesorul de la clasă este independentă de statutul sau experiența respondenților.

7.4. Competențe necesare pentru shadows care colaborează cu profesorii

Profilul lui shadow care este capabil să coopereze cu profesorul de la clasă este clar centrat pe competențele personale, cele mai importante fiind abilitățile de lucru în echipă, empatie, răbdare și auto-control, respectarea diferențelor, inteligență emoțională și competențe de management al stresului, atitudine suportivă. Totuși, sunt necesare și câteva competențe profesionale: adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor, dar și din partea profesorilor de la clasă și flexibilitate în cazul situațiilor neprevăzute care implică copiii cu CES.

Cultura are un impact foarte mare asupra identificării acestui profil, importanța competențelor fiind evaluată diferit în fiecare țară. Respondenții din Spania au cele mai multe solicitări din partea shadows, cei din România și Italia sunt mai moderați, în timp ce participanții din Turcia au tendința generală de a subevalua.

7.5. Analiza comparativă a competențelor necesare profesorilor și shadows

În urma analizei profilurilor stabilite de către respondenții noștri pentru profesori și shadows care să colaboreze unul cu celălalt s-au identificat câteva asemănări: cele trei competențe foarte importante sunt identice (competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; răbdare și auto-control), chiar dacă ordinea lor este diferită, în timp ce din cele cinci competențe importante, regăsim două identice (valorizarea diversității și respectarea diferențelor; adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor).

Competențele specifice profesorilor sunt abilitatea de a crea un mediu de învățare pozitiv și confortabil și abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile, în timp ce competențele specifice pentru shadows sunt abilitatea de a fi suportiv, util și de încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele, inteligența emoțională și competențe de management al stresului și flexibilitate și adaptabilitate în cazul situațiilor sau reacțiilor neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES.

Se evidențiază tendința generală de a solicita shadows să dețină mai multe competențe dezvoltate comparativ cu profesorii, dar analiza între țări a arătat că acest aspect este explicat doar de evaluările realizate în Spania, în timp ce în Italia, România și Turcia nivelul de expertiză solicitat shadows este similar celui solicitat profesorilor.

CAPITOLUL 8

Concluziile cercetării

Datele colectate de la aproximativ 800 de specialiști în educație (majoritatea profesori din învățământul preșcolar și primar, dar și consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, pedagogi etc.) din cele patru țări (România, Spania, Italia și Turcia) subliniază o atitudine foarte pozitivă cu privire la prezența shadows în clase în care sunt integrați copii cu CES.

Prezența shadows în clase este percepută ca fiind utilă, în special pentru copiii cu CES, dar și pentru profesorul de la clasă și ceilalți copii. Aproape toți specialiștii sunt de acord cu ideea conform căreia cel puțin un shadow trebuie să fie prezent în clasele în care sunt integrați copii cu CES, și peste jumătate dintre respondenți pledează pentru prezența unui shadow pentru fiecare copil cu CES integrat în învățământul de masă.

Rolul principal al shadow într-o clasă este de a asista profesorul de la clasă în implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES, prin urmare competențele shadows de colaborare cu profesorul de la clasă sunt considerate a fi mai importante comparativ cu cele de colaborare cu elevii cu CES.

Importanța prezenței shadows în clasă este susținută și de implicarea percepută în procesul de luare a deciziilor, aproape toți respondenții considerând că shadows trebuie să colaboreze cu profesorii pentru a lua decizii împreună sau măcar să fie responsabili de adaptarea deciziilor la copiii cu CES (aproape două treimi dintre respondenți scot în evidență colaborarea pentru a lua decizii comune).

Profilul profesorului care este capabil să coopereze cu shadows în beneficiul copiilor cu CES este clar centrat pe competențele sale personale, cele mai importante fiind răbdarea și auto-controlul, abilități de lucru în echipă, empatie, respectarea diferențelor. Totuși, sunt solicitate și

câteva competențe profesionale: abilitatea de a crea un mediu de învățare pozitiv și confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES, adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor, dar și din partea shadows și abilitatea de a crea activități de învățare flexibile în conformitatea cu acest feed-back.

Prin urmare, putem sublinia că **o formare care își propune să dezvolte competențe de cooperare a profesorilor** cu shadows trebuie să se focalizeze de 8 module:

□ **3 module obligatorii:** răbdare și auto-control; competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți;

□ **5 module opționale:** abilitatea de a crea un mediu pozitiv în clasele incluzive, să-i facă pe toți copiii să se simtă motivați și integrați; abilitatea de a crea un mediu de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES; valorizarea diversității și respectarea diferențelor; adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și „shadows”; abilitatea de a planifica activități de învățare flexibile adaptate la nevoile educaționale și nivelul de dezvoltare al tuturor copiilor.

Având în vedere impactul culturii asupra competențelor necesare profesorilor care cooperează cu shadows, putem evidenția flexibilitatea acestor formări și încuraja formatorii și instituțiile de formare:

- pe de o parte, să adapteze activitățile la contextul național educațional și cultural prin selectarea a 2 din cele 5 module opționale, ținând cont de datele referitoare la competențele evaluate ca fiind importante în țara lor;

- pe de altă parte, dacă modulele opționale nu oferă formatorului sprijin suficient în adaptarea la contextul local, aceștia pot introduce module noi care au ca scop dezvoltarea altor competențe considerate relevante în țara lor (conform datelor noastre) sau la nivel local.

Profilul lui shadow care este capabil să coopereze cu profesorul de la clasă este clar centrat pe competențele personale, cele mai importante fiind abilitățile de lucru în echipă, empatie, răbdare și auto-control, respectarea diferențelor, inteligență emoțională și competențe de management al stresului, atitudine suportivă. Totuși, sunt solicitate și câteva competențe profesionale: adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor, dar și din partea profesorilor de la clasă și flexibilitate în cazul situațiilor neprevăzute care implică copiii cu CES.

Prin urmare, putem sublinia că **o formare care își propune să dezvolte competențe de cooperare ale shadows** cu profesorii trebuie să se focalizeze de 8 module:

□ **3 module obligatorii:** competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; răbdare și auto-control;

□ **5 module opționale:** adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și a profesorilor; valorizarea diversității și respectarea diferențelor; inteligență emoțională și competențe de management al stresului; flexibilitate și adaptabilitate în cazul situațiilor sau reacțiilor neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES; abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și încredere, să încurajeze copiii să-și împărtășească problemele.

Încă o dată, impactul puternic pe care îl are cultura asupra evaluării acestor competențe necesare pentru shadows face ca adaptarea acestei formări să fie necesară și relevantă, și formatorii trebuie să o adapteze fie prin selectarea modulelor relevante, fie prin introducerea altor teme și module care să reflecte nevoile de formare naționale sau locale.

Mai mult decât atât, formarea pentru shadows trebuie să fie adaptată la istoricul profesional al shadows din fiecare țară; spre exemplu, cel puțin în România sau în orice altă țară în care shadows pot fi adulți fără o calificare profesională, activitățile de formare trebuie să fie adaptate la potențialul de învățare al acestora, un contra exemplu fiind Italia, unde shadows sunt reprezentați de profesori cu o pregătire înaltă.

Anexe

Chestionarul – integrarea educațională a copiilor cu cerințe educaționale speciale

În conformitate cu legislația educațională din multe țări europene, copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) pot fi asistați de un „facilitator” (engl. „shadow”) care să îi sprijine (pe ei și pe profesori) în activitățile educaționale, în special în învățământul preșcolar și primar.

Acest „facilitator” poate fi un profesor specializat (profesor de sprijin) sau un adult cu mai puțină expertiză pedagogică (psihologi, asistenți sociali sau chiar părinți sau alte rude).

Această cercetare își propune identificarea modalităților concrete de a stimula și eficientiza colaborarea dintre profesori și „facilitatori” în beneficiul copiilor cu CES, dar și al celorlalți copii din clasă.

Secțiunea 1. Informații generale despre shadow

1. În opinia dvs., a avea un „facilitator” în clasele în care sunt integrați copii cu CES este folositor pentru:

- copiii cu CES, aceștia având acces la servicii educaționale de o mai bună calitate
- profesor, acesta având un „asistent” în activitatea cu copiii cu CES
- ceilalți elevi, deoarece profesorul are mai mult timp să lucreze cu ei în timp ce „facilitatorul” lucrează îndeaproape cu copiii cu CES
- nimeni, a avea un „facilitator” în clasă este inutil

2. În opinia dvs., în clasele în care sunt integrați mai mulți elevi cu CES ar fi folositor să avem:

- un „facilitator” pentru fiecare copil cu CES
- un singur „facilitator” pentru toți copiii cu CES din clasa respectivă
- nici un „facilitator”, fiecare profesor poate să lucreze singur cu elevi cu CES în baza expertizei sale pedagogice

3. În plus față de competențele și cunoștințele specifice despre activitatea cu copiii cu CES, „facilitatorii” trebuie să aibă:

- competențe de colaborare cu profesorul de la clasă, deoarece ei vor lucra împreună
- competențe de colaborare cu copiii cu CES, aceștia fiind principalii beneficiari ai activității lor

4. În opinia dvs., „facilitatorii” ar trebui să fie implicați în:

- stabilirea obiectivelor educaționale pentru copiii cu CES
- selectarea instrumentelor pedagogice și activităților educaționale pentru copiii cu CES
- implementarea activităților educaționale selectate pentru elevii cu CES de profesorul de la clasă, asistându-l pe acesta
- selectarea și aplicarea instrumentelor de evaluare a progresului educațional pentru copiii cu CES
- facilitarea comunicării și colaborării dintre copiii cu CES și ceilalți copii din grupul școlar

5. În opinia dumneavoastră:

- profesorii ar trebui să decidă abordarea educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) și să o adapteze pentru copiii cu CES; „facilitatorii” ar trebui doar să asiste profesorii de la clasă în implementarea acestor activități
- profesorii ar trebui să decidă abordarea educațională (activități, instrumente pedagogice etc.) iar „facilitatorii” ar trebui să o adapteze pentru copiii cu CES; profesorul de la clasă și „facilitatorul” ar trebui să colaboreze în activitatea cu copiii cu CES
- profesorii și „facilitatorii” ar trebui să colaboreze pentru deciderea celei mai bune abordări educaționale (activități, instrumente pedagogice etc.) astfel încât să corespundă nevoilor copiilor cu CES dar totodată să rămână eficientă și pentru ceilalți copii

Secțiunea 2. Abilități necesare profesorilor care colaborează cu shadow

Pentru a lucra eficient cu copiii cu CES și colaborarea cu „facilitatorii”, profesorilor le sunt necesare cunoștințe specifice în acest domeniu (educație specială, pedagogie etc.), dar și competențe specifice care îmbunătățesc calitatea activității lor profesionale.

Vă rugăm să evaluați importanța fiecăreia dintre următoarele abilități în ceea ce privește profesorii care colaborează cu „facilitatori” pentru copiii cu CES:

	irelevant ↓	neimportant ↓	nu pot decide ↓	important ↓	foarte important ↓
abilități de comunicare și colaborare, de lucru în echipă	1	2	3	4	5
empatie și respect pentru nevoile și opiniile altora	1	2	3	4	5
adaptabilitate și interes pentru feed-back-ul din partea copiilor și „facilitatorilor”	1	2	3	4	5
abilități de auto-evaluare, de observare și evaluare obiectivă a propriei activități profesionale	1	2	3	4	5
valorizarea diversității și respectarea diferențelor socio-culturale	1	2	3	4	5
abilități de „multitasking” (managementul activităților simultane cu copiii cu CES, cu „facilitatorii”, cu restul clasei, observarea propriei activități etc.)	1	2	3	4	5
inteligență emoțională și abilități de managementul stresului	1	2	3	4	5
abilități de gândire critică și rezolvare de probleme	1	2	3	4	5
răbdare și auto-control	1	2	3	4	5

abilități de planificare și management al timpului	1	2	3	4	5
abilități de soluționare a conflictelor	1	2	3	4	5
capacitatea de planificare a unor activități flexibile de învățare, adecvate nevoilor educaționale și de dezvoltare a tuturor copiilor	1	2	3	4	5
competențe digitale și abilități de integrare a noilor tehnologii în predare și învățare	1	2	3	4	5
competențe de ascultare activă și interes pentru nevoile altora	1	2	3	4	5
competența de creare a unui climat de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES	1	2	3	4	5
abilitatea de a crea un climat pozitiv în clase incluzive, de a face toți elevii să se simtă motivați și integrați	1	2	3	4	5
abilitatea de a motiva și a integra pe alții în activități de învățare (inclusiv „facilitatorii”)	1	2	3	4	5
abilitatea de a organiza activități de învățare care să permită tuturor copiilor să aibă succes, inclusiv copiii cu CES	1	2	3	4	5
flexibilitate și adaptabilitate la situații neprevăzute sau reacții neașteptate din partea copiilor, în special copiilor cu CES	1	2	3	4	5
abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și de încredere, capacitatea de încuraja copiii să își împărtășească problemele	1	2	3	4	5
capacitatea de a-și păstra deschiderea și încrederea în potențialul de învățare al fiecărui elev	1	2	3	4	5

Secțiunea 3. Abilități necesare pentru shadow

Pentru o activitate eficientă cu copiii cu cerințe educaționale speciale și colaborarea cu profesorii de la clasă, „facilitatorii” trebuie să aibă cunoștințe solide despre nevoile educaționale speciale, dar și competențe specifice care îmbunătățesc calitatea activității lor profesionale.

Vă rugăm să evaluați importanța fiecăreia dintre următoarele abilități în ceea ce-i privește pe „facilitatorii” pentru copiii cu CES:

	irelevant ↓	neimportant ↓	nu pot decide ↓	important ↓	foarte important ↓
abilități de comunicare și colaborare, de lucru în echipă	1	2	3	4	5
empatie și respect pentru nevoile și opiniile altora	1	2	3	4	5
adaptabilitate și interes pentru feed-back-ul din partea copiilor și profesorilor	1	2	3	4	5
abilități de auto-evaluare, de observare și evaluare obiectivă a propriei activități profesionale	1	2	3	4	5
valorizarea diversității și respectarea diferențelor socio-culturale	1	2	3	4	5
abilități de „multitasking” (managementul activităților simultane cu copiii cu CES, cu profesorii, cu restul clasei, observarea propriei activități etc.)	1	2	3	4	5
inteligență emoțională și abilități de managementul stresului	1	2	3	4	5
abilități de gândire critică și rezolvare de probleme	1	2	3	4	5
răbdare și auto-control	1	2	3	4	5

abilități de planificare și management al timpului	1	2	3	4	5
abilități de soluționare a conflictelor	1	2	3	4	5
capacitatea de planificare a unor activități flexibile de învățare, adecvate nevoilor educaționale și de dezvoltare a tuturor copiilor	1	2	3	4	5
competențe digitale și abilități de integrare a noilor tehnologii în predare și învățare	1	2	3	4	5
competențe de ascultare activă și interes pentru nevoile altora	1	2	3	4	5
competența de creare a unui climat de învățare confortabil pentru toți copiii, inclusiv cei cu CES	1	2	3	4	5
abilitatea de a crea un climat pozitiv în clase incluzive, de a face toți elevii să se simtă motivați și integrați	1	2	3	4	5
abilitatea de a motiva și a integra pe alții în activități de învățare (inclusiv profesorii)	1	2	3	4	5
abilitatea de a organiza activități de învățare care să permită tuturor copiilor să aibă succes, nu doar copiilor cu CES	1	2	3	4	5
flexibilitate și adaptabilitate la situații neprevăzute sau reacții neașteptate din partea copiilor, în special copiilor cu CES	1	2	3	4	5
abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și de încredere, capacitatea de încuraja copiii să își împărtășească problemele	1	2	3	4	5
capacitatea de a-și păstra deschiderea și încrederea în potențialul de învățare al fiecărui elev	1	2	3	4	5

Secțiunea 4. Informații generale despre respondent

Categorie de personal:

- profesor pentru învățământ preșcolar
- profesor pentru învățământ primar
- consilier școlar
- psiholog
- pedagog
- asistent social
- altă categorie de specialist în educație

Experiența în activitatea cu copiii cu cerințe educaționale speciale (număr de ani)